

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08654

DER BLOYER FOYGEL

Maurice Maeterlinck

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

קלאסישע און מאדערנע ביבליאמעק.

מארים מעטערלינק.

דער
בלויער פויגעל

(L'OISEAU BLEU par MAURICE MAETERLINCK)

צויבערשפיעל אין 5 אקטען און 10 בילדער.

איבערזעצט פון פראנצויזישען אריגינאל

פון

מארים מייער.

ארויסגעגעבען פון

ענגליש יודישען פערלאג.

לאנדאן.

1910

געדרוקט ביי י. נאראדיצקי, 48 טייל ענד רויד, א.

קליידער.

טייל: אין אן אנצוג ווי דער קליינער דוימלינג אין פערמאליס געשיכ-
טען: שארלאך רויטע קורצע הויזלאך, א קורצע בלאם-בלויע וועסט, ווייסע
זאקען, האלבע שטיוועלאך פון הירשען-לעדער.
מייל: אין א קלייד ווי גרעטבען אָדער ווי ראָט-קעפּפּאַכען.
ליכט: אין א קלייד פון לבנה-קוליר, דאָס הייסט בלאָס גאָלד בעשפּריצט
מיט זילבער, פון שימערענדע טולען, וועלכע פּינקלען, און אזוי ווייטער; ניי-
גריכישען אָדער אַלט-גריכישען סטיל נאָך דעם מאָדעל פון וואָלטער קריון, אָדער,
מעהר אָדער ווייניגער, אַ אימפעריאַלען סטיל, אַ לאַנגע טאַליע, נאַקעטע אָרמס,
אַזוו. — די קאַפּ-ציהרונג: אַ מין דיאַדעם, אָדער אַ לייכטע קריון.
צויבערין בערילון, שכנה בערלינגאָ: אין קלאַסישע קליי-
דער ווי פון דער אָרימער פּרוי אין די צויבער-געשיכטען, מען קען אַרויסלאָזען,
אויב מען וויל, אין ערשטען אָקט די ענדערונג פון דער צויבערין אין אַ פּרינצעסין.
פּאַטער טיל, מוטער טיל, זיידע טיל, באָבע טיל: אין
די לעגענדאַרע קליידער פון די דייטשע האַלצהעקער און פּויעריס פון גרויס
מעשה'לאַך.
טיילטיליס ברירערלאַך און שוועסטערלאַך: אין פּער-
שיעדענע קליידעלאַך פון דעם קליינעם דוימלינג.
די צייט: אין דאָס קלאַסישע קלייד פון דער צייט: אַ ברויטער שוואַר-
צער אָדער טונקעל-בלויער מאַנטעל, אַ געקרייזעלטע ווייסע באָרד, אַ קאַסע אין
אַ שטונדען-גלאָז.
די נאַכט: אין גרויסע שוואַרצע-קליידער, בעדעקט געהיימניספּול מיט
שטערן, וועלכע פּינקלען רויטלאַך-בריון, אין שליערס, שוואַרצע מאַחן-קעפּפּאַך
אַזוו.
דער שכנה'ס קליינע טאַכטער: ליכטיגע בלאַנדע האָר, אַ
לאַנגע ווייסע קלייד.

דער הונד: אין א רויטען געפאסטען ראָק, ווייסע חויזען, שמיטעל, א
גלאַנציגען הוט; דער אַנצוג עראינערט די קליידער פֿון דושאַהן בול.
די קאַץ: אין אַ אָנגעפֿודערטע פֿערקע, דריי עקוגען הוט, הימעל-בלוי-
ען ראָק, אַ שווערט אין גארטעל.

די קעפֿ פֿון דעם הונד און פֿון דער קאַץ זאָלען אויסזעהן נאָר אַביסעל ווי חיות,
ברויט: אין אַ רייכען אַנצוג פֿון אַ פּאַשאַ, אַ גרויסען מאַנטעל פֿון סאַ-
מעט, אָדער ליכטיג-רויטע זייד, אַ גאָלדענע שפּיעז, זעהר גרויסער טורבאַן, קרו-
מער זעכעל, אונגעווער גרויסער מאָנען, אַ רויט פּנים און שטאַרק אָנגעבלאָ-
זענע באַקען.

צוקער: אין אַ זיידענעם מאַנטעל, ווי פֿון עוונעאוכען; האַלב בלוי און
האַלב ווייס ווי דאָס פּאַפּיר, אין וועלכען ס'איז איינגעוויקעלט אַ היטעל צוקער,
דער קאַפּ איז בעדעקט ווי ביי אַ וועכטער פֿון סולטאַנס האַרעם.

פֿייער: אין רויטע צוגעפּאַסטע הינטער קליידער, אַ שאַרלאַך-רויטען
מאַנטעל, וואָס שטראַהלט אין פֿערשיעדענע קולירען, בעזיהרט מיט גאָלד, איינ-
געוהילט אין פֿערשיעדענ-קולירענדיגע פֿלאַמען.

וואַסער: אין אַ בלאַס-בלויע אָדער בלוילאָך-גרינע קלייד, מיט פֿער-
שיעדענע דורכזיכטיגע שטראַהלען פֿון געקרייזעלטע און פֿליסענדע טולען, ניי-
גריכישען אָדער אַנגלאַ גריכישען סטיל, נאָר גרעסער און געקרייזעלטער, ווי
דאָס פֿון ליכט, די קאַפּ ציהרונג: וואַסער בלומען און ים גראַז.

די חיות: אין פּאַשולערע אָדער פּויערישע קליידער.
די בוימער: אין מאַנטלען פֿון פֿערשיעדענע גרינע קולירען אָדער פֿון
דער פּאַרב, ווי עס איז דער קערפּער פֿון אַ בוים, ספּעציעלע צווייגען און בלע-
טער, נאָך וועלכע מען זאָל זיי דערקענען.

בילדער.

- 1-מעם בילד (1-טער אקט): דעם האַלץ-האַקערס הייזקע.
- 2-מעם בילד (2-טער אקט): ביי דער צויבערין.
- 3-מעם בילד (2-טער אקט): אין לאַנד פֿון דער עראינערונג.
- 4-מעם בילד (3-טער אקט): אין פּאַלאַץ פֿון דער נאַכט.
- 5-מעם בילד (3-טער אקט): דער וואַלד.
- 6-מעם בילד (4-טער אקט): פֿאַר דער פֿאַרהאַנג.
- 7-מעם בילד (4-טער אקט): דער בית עולם.
- 8-מעם בילד (4-טער אקט): דער צוקונפֿטס-רייך.
- 9-מעם בילד (5-טער אקט): דער אַבשיעד.
- 10-מעם בילד (5-טער אקט): די ערוואַבונג.

פערזאנען.

חזיר.	טיילטיר.
אקס.	מיטיט.
קוה.	ליכט.
שטיער אקס.	צויבערין בערילון.
שעפס.	שכנה בערלינגא.
האהן.	פאטער טיל.
קראליק.	מוטער טיל.
פערד.	זידע טיל.
עזעל.	באבע טיל.
דעמב.	טילטילס ברידערלאך.
אולם.	טילטילס שוועסטערלאך.
בוכע.	צייט.
לינדע.	נאכט.
מאנע.	שכנה בערלינגאס
ציפרעס.	קליינע טאכטער.
בירקען.	הונד טילא.
קאסטאניען.	קאץ טילעט.
עפיד.	ברויט.
פאפעל.	צוקער.
וויערבע.	פייער.
שטערן.	וואסער.
קראנקהייטען.	מילך.
שאטענס אין אנדערע.	וואסץ.

דער ערשמער אקט.

דאס ערשמע בילד.

דעם האַלץ-האַקער'ס הייזקע.

די ביהנע שטעלט פֿאַר דעם אינוועניג פֿון אַ האַלץ-האַקערס הייזקע ; איינפֿאַך, דאָרפֿיש, סיבעטערקט זיך אָבער ניט קיין גרויס אַריינקייט, — אין דער זייט אָן אוווען, אין וועלכען עס צאָנקען די באַלד אָבגעלאָשענע קויהלען פֿון אַ האַלץ-פֿייער, — קיך געשיר, אַ שפּיז-שאַפֿע, אַ ברויט-קאַרב, אַ זייגער מיט געוויכטען, אַ שפּיז-שטוהל, אַ וואַסער-שאַף און אַנדערעס, — אויף אַ טיש אָן אָנגעצונדענער לאַמב, — אויף דער פּאָדלאָגע, אין ביידע זייטען פֿון דער שאַפֿע, ליגען און שלאָפֿען אַ הונט און אַ קאַץ, יעדע פֿון זיי האַלט פֿערדרעהט דעם קאַפּ אין דעם עק, — צווישען זיי שטעהט אַ גרויס, בלוז-ווייס היטעל צוקער, — אויף דער וואַנד הענגט אַ קיילעכדיג שטייגעל, אין וועלכען עס געפֿינט זיך אַ טורטול טויב, — אין הינטער גרונד, צוויי פֿענסטער מיט אינוועניג-פֿערמאָכטע לאַדענס, — אונטער איי-נעם פֿון די פֿענסטער, אַ פּוס-בענקעלע, — אין דער לינקער זייט אַ טהיר מיט אַ גרויסער קליאַמקע, דאָס איז דער הויפט אַריינגאַנג אין הויז, — אין דער רעכטער זייט אַ צווייטע טהיר, — אַ לייטער פֿיהרט צו אַ בוי-דעם, — אין דער רעכטער זייט שטעהען אויך צוויי קינדער-בעטלאַך, ביי זייערע עקען זיינען דאָ בענקלאַך, אויף וועלכע עס ליגען קינדער-קליידע-לאַך שעהן צוזאַמענגעלעגט.

(ביים אויפהויבען דעם פֿאַרהאַנג ליגען טילטיל און מיטיל אין די קינדער-בעטלאַך, פֿערוונקען אין אַ טיעפֿען שלאַף, מוטער טיל דעקט זיי צו, בייגט זיך אָן איבער זיי, קוקט זיך צו אַ ווילע ווי זיי שלאָפֿען און צייגט דאָס דורך אַ וואונק צום פֿאַטער טיל, וועלכער שטופט אַרײַן דעם קאַפּ דורך דער האַלב אָפֿענער טהיר מוטער טיל לעגט אַ פּינגער צו איהרע ליפֿען, היי-סענדיג דערמיט פֿאַטער טיל שווייגען, נאַכהער געהט זי אַרויס אויף די

שפיץ פֿינגער דורך דער רעכטער וויט, אויסלעשענדיג פֿריהער דעם לאַמפּ, די סצענע בלייבט אויף אַ ווילע פֿינסטער, דאַן פֿאַנגט אָן אַ ליכט, וואַק-סענדיג אין דער טיעף, אַרײַנזעצן דורך די לאַדענס, דער לאַמפּ פֿון אויף דעם טיש צינדט זיך אָן אַליין צוריק, זײַן פֿלאַם איז אָבער גאַר פֿון אַן אַג-דערען קוליר, ניט ווי דער, וועלכער איז געווען פֿריהער, אידער די מוטער טיל האָט איהם אויסגעלאָשען, די צוויי קינדער שײַנען אויפֿצואוואַכען און זײ זעצען זיך אויף אין בעט.)

מילטיל. מיטיל?

מיטיל. מילטיל?

מילטיל. דו שלאָפֿסט?

מיטיל. און דו? ...

מילטיל. אָה נײַן, ווי קען איך שלאָפֿען, ווען איך רײד צו דיר? ...

מיטיל. זאָג נאָר, ס'איז ווייהנאַכטען? ...

מילטיל. נאָך ניט; ערשט מאַרגען. אָבער די ווייהנאַכטען

וועלען אונז דאָס יאָהר גאַר ניט ברײַנגען...

מיטיל. פֿאַר וואָס? ...

מילטיל. איך האָב געהערט די מוטער זאָגען, אַז זי קען ניט

געהן אין שטאָדט אַרײַן זײ צו הייסען ברײַנגען... זײ וועלען אָבער

קומען נעכסט יאָהר...

מיטיל. איז נאָך ווייט דאָס נעכסטע יאָהר? ...

מילטיל. אַ גאַנץ היבשע ווילע... זײ וועלען אָבער די נאַכט

קומען צו די רײכע קינדער...

מיטיל. אַך! ...?

מילטיל. אָהאָ! ... די מוטער האָט פֿערגעסען אויסצולעשען

דעם לאַמפּ! ... כ'האָב אַ געדאַנק! ...

מיטיל. ...?

מילטיל. לאַמיר זיך אויפֿהויבען...

מיטיל. מען טאָר ניט...

מילטיל. פֿאַר וואָס, ס'איז דאָך קײנער ניטאָ... דו זעהסט

די לאַדענס? ...

מיטיל, אך! ווי ליכטיג זיי זיינען!...
 מיטיל, ס'איז די ליכט פֿון'ס פֿעסט.
 מיטיל, פֿון וועלכען פֿעסט?
 מיטיל, אַקעגען, ביי די רייכע קינדער. ס'איז דער ווייהנאַכטס-
 בוים, לאַמיר עפֿענען די לאַרענס...
 מיטיל, מענען מיר דאָס?
 מיטיל, גאַנץ געוויס, מיר זיינען דאָך אַליין... דו הערסט
 די מוזיק?... לאַמיר זיך אויפֿהויבען...
 (די צוויי קינדער הויבען זיך אויף, לויפֿען צו צו איינעם פֿון די פֿענסטער,
 שמעלען זיך אויף דעם פֿום-בענקעלע און שלעפֿען אַוועק דעם לאַדען, אַ
 גלענצענדע ליכט פֿילט אָן דאָס צימער, די קינדער קוקען אַרויס מיט
 נייגיעריגקייט).
 מיטיל, מיר זעהן אַלעס.
 מיטיל (ניט געפֿונענדיג קיין פֿלאַץ אויף דעם בענקעלע), איך זעה ניט...
 מיטיל, ס'שנעעט!... אַט זיינען דאָ צוויי קאַרעטען מיט צו
 זעקס פֿערד!...
 מיטיל, ס'געהן אַרויס צוועלף אינגעלאַך!...
 מיטיל, דו ביזט אַ נאַר! ס'זיינען קליינע מיידעלאַך...
 מיטיל, זיי טראָגען הויזעלאַך...
 מיטיל, דו ווייסט גאָר ניט... שטופּ מיך ניט אַזוי!...
 מיטיל, איך האָב דיך גאָרניט אָנגעריהרט.
 מיטיל (וועלכער פֿערנעהמט דאָס גאַנצע פֿום-בענקעלע). דו פֿער-
 נעהמסט דאָס גאַנצע פֿלאַץ...
 מיטיל, איך האָב דאָך גאָר קיין פֿלאַץ ניט!...
 מיטיל, שאַ שטיל, איך זעה דעם בוים!...
 מיטיל, וועלכען בוים? ...
 מיטיל, דעם ווייהנאַכטס-בוים!... דו קוקסט אויף דער וואַנד!...
 מיטיל, איך קוק אויף דער וואַנד, ווייל איך האָב קיין
 פֿלאַץ ניט.
 מיטיל (מאַכט איהר פֿריי אַ גאַנץ קליינעם פֿלאַץ אויף דעם פֿום-

בענקעלע). אָט דאָ! ... וועט דיר דאָס גענוג זיין? ... ס'איז דיר איצט שוין בעסער פֿון מיר! ... ס'ארא סך ליכט! ... ס'ארא סך! ... מיטיל. וואָס טהון דאָרט יענע מענשען, וועלכע מאַכען אזא ליאַרעם? ...

מיטיל. דאָס זיינען די מוזיקאַנטען.

מיטיל. זיינען זיי אין כעס? ...

מיטיל. ניין, נאָר ס'איז שווער.

מיטיל. אָט, נאָך אַ קארעמע מיט ווייסע פֿערד! ...

מיטיל. זיי שטיל! ... קוק און שווייג! ...

מיטיל. וואָס זיינען יענע זאכען, די גאָלדענע, וועלכע הענגען אראָב פֿון די צווייגען? ...

מיטיל. דאָס זיינען שפיעלכעלאַך, געוויס! ... שווערדען, ביקסען, סאָלדאַטען, האַרמאַטען...

מיטיל. און ליאַלקעס, זאָג, זיינען ליאַלקעס אויך דאָ? ...

מיטיל. ליאַלקעס? ... זיי זיינען נאַרישקייטען; זיי קענען

ניט אַמוזירען...

מיטיל. און אַרום דעם מיט, וואָס איז דאָס, וואָס ליגט

דאָרט? ...

מיטיל. דאָס זיינען קיכעלאַך, פֿרוכטען און לעקאַך...

מיטיל. איך האָב אַמאָל אויך געהאַט פֿון דעם, ווען איך בין

געווען קליין...

מיטיל. איך אויך; ס'איז בעסער ווי ברויט, נאָר מען גיט

וועניג דערפֿון...

מיטיל. זיי האָבען ניט וועניג דערפֿון... דער גאַנצער מיט

איז פֿול... וועלען זיי דאָס אויפֿעסען? ...

מיטיל. גאַנץ געוויס; וואָס דען זאָלען זיי טהון דערמיט? ...

מיטיל. פֿאַר וואָס עסען זיי עס ניט אויף אין גאַנצען מיט

איינ מאָל?

מיטיל. ווייל זיי זיינען ניט הונגעריג? ...

מיטיל (ערשטוינט). ניט הונגעריג? ... ווי קומט עס? ...

מיטל טייל. ווייל זיי עסען ווען זיי ווילען...
 מיטל (אונגלויבליך). יעדען טאָג?
 מיטל. אזוי זאָגען זיי.
 מיטל. וועלען זיי אלצדינג אויפֿעסען? ... וועלען זיי גאָר נישט
 אוועק געבען? ...
 מיטל. וועמען? ...
 מיטל. אונז...
 מיטל. זיי קענען אונז נישט...
 מיטל. ווען מיר זאָלען אָבער ביי זיי בעסען? ...
 מיטל. דאָס טאָרען מיר נישט טהון...
 מיטל. פֿאַר וואָס? ...
 מיטל. ווייל דאָס איז פֿערבאָטען.
 מיטל (פלעסקענדיג מיט די הענד). אָה! ווי שעהן זיי זיינען! ...
 מיטל. און ווי זיי לאַכען, ווי זיי לאַכען! ...
 מיטל. און די קליינענקע טאַנצען! ...
 מיטל. יאָ, יאָ, לאַמיר אויך טאַנצען! ...
 (זיי הויבען די פיס פֿאַר שמחה אויף דעם בענקעל).
 מיטל. אַך! ווי אַמווירענר ס'איז! ...
 מיטל. זיי בעקומען די קיבעלאַך! ... זיי קענען זיי אָנריהר-
 רען... זיי עסען זיי! זיי עסען זיי! זיי עסען זיי! ...
 מיטל. די קליינענקע אויך! ... זיי האָבען צו צוויי, צו דריי,
 צו פֿיער קיבעלאַך! ...
 מיטל (בערוישט פֿון פֿרעהליכקייט). אַך! ווי גוט ס'איז! ... ס'איז
 אזוי גוט! ס'איז אזוי גוט! ...
 מיטל (צעהלענדיג פֿאַרגעשטעלטע קיבעלאַך). איך האָב צוועלף! ...
 מיטל. און איך פֿיער מאָל צוועלף... גאָר כ'וועל דיר
 אויך געבען אייניגע...
 (א קלאַפּ אין דער טהיר פֿון דער הייזקע).
 מיטל (בלייבט שטיל און דערשראָקען). ווער זאָל זיין, ווער? ...
 מיטל (דערשראָקען). ס'איז דער פֿאַטער! ...

(בשעת זיי וואָגען ניט צו עפֿענען די טהיר, זעהט מען די גרויסע קליאַמקע ויך אויפֿהויבען סקריפענדיג; די טהיר עפֿענט זיך ביז אין דער העלפֿט, אַרײַנצולאָזען אַ נידעריגע, אַלטע פֿרוי, אָנגעהטון אין גרינעס מיט אַ רויטע הויב אויף איהר קאָפּ. זי איז פּוקעלדיג, געלעהמט און קורצזיכטיג; איהר נאָז קומט זיך צונויף מיט איהר מאָרדע און זי געהט אָנגעשפּאַרט אויף אַ שטעקען, ס'איז גאָר קיין צווייפֿעל ניט, אַז זי איז אַ צויבערין).

די צויבערין. האָט איהר דאָ דאָס גראָז, וואָס זינגט פֿון דעם פֿויגעל, וועלכער איז בלוי?...

טילטיל. מיר האָבען עפעס אַ גראָז, אָבער ס'קען ניט זינגען... מיטיל. טילטיל האָט אַ פֿויגעל.

טילטיל. אָבער ב'קען איהם ניט אַוועקגעבען...

די צויבערין. פֿאַר וואָס?...

טילטיל. ווייל ער איז מיינער.

די צויבערין. דאָס איז אַנ'אורזאָך, גאַנץ געוויס. וואו איז ערגעץ דער פֿויגעל?...

טילטיל (צייגענדיג אויף דעם שטייגעל). אין דעם שטייגעל...

די צויבערין (טהוט אָן די ברילען צו בעטראַכטען דעם פֿויגעל).

דעם וויל איך ניט; ער איז ניט בלוי גענוג. איהר וועט מוזען געהן

מיר אויסזוכען דעם, וועלכען איך דאַרף.

טילטיל. אָבער כ'ווייס ניט וואו ער איז...

די צויבערין. דאָס ווייס איך אויך ניט. און דערפֿאַר מוזט

איהר איהם טאַקי וזכען. איך קען זיך לייכט בעגעהן אָהן דעם גראָז

יאָס זינגט; איך מוז אָבער אונבעדינגט האָבען דעם בלויען פֿויגעל.

ס'איז פֿאַר מיין קליינע טאַכטער, וועלכע איז זעהר קראַנק.

טילטיל. וואָס פֿעהלט איהר דען?...

די צויבערין. מיר ווייסען ניט גאַנץ גענוי; זי וויל זיין

גליקליך...

טילטיל. אַך!...

די צויבערין. ווייסט איהר ווער איך בין?...

טילטיל. איהר זיינט עהנליך אַביסעל צו אונזער שכנה, מאַ-

דאָס בערלינגאָ...

די צויבערין (ווערענדיג אין כעס). אפילו קיין ברעקעל ניט! ...
ס'איז נימאָ די קלענסטע עהנליכקייט! ... דאָס איז אָבשייליך! ... איך
בין די צויבערין בערילון...

מיילטיל. אַך! זעהר גוט...

די צויבערין. איהר מוזט שוין אַוועקגעהן.

מיילטיל. וועסט דו קומען מיט אונז? ...

די צויבערין. דאָס איז מיר דורכאויס אונמעגליך, ווייל איך
האָב צוגעשמעלט דעם מאָפּ צום פֿייער היינט אין דער פֿריה, און
ער לויפֿט שמענדיג אויס, אויב איך פֿעהל אויס מעהר ווי אַ שעה...
(זי צייגט איינס נאָך'ס אנדערע צו דעם באַלקען, צו דעם קומען און צו דעם
פֿענסטער.) ווילט איהר אַרויסגעהן דאָ-אַרום, דאָרט-אַרום, אָדער
דאָרט-אַרום? ...

מיילטיל (צייגענדיג מיט מורא צו דער טהיר). כ'וואָלט גיבער

אַרויסגעגאַנגען דאָ-אַרום...

די צויבערין (ווערענדיג ווידער אין כעס). דאָס איז דורכאויס
אונמעגליך, און ס'איז אַ שרעקליכע געוואונדהייט... (צייגענדיג צו דעם
פֿענסטער.) איהר קענט אַרויסגעהן דאָ-אַרום... מאָ גוט? ... אויף וואָס
וואָרט איהר? ... טהוט איך אָן שנעל... (די קינדער טהוען וואָס מען
הייסט זיי און זיי ציהען זיך שנעל אָן) איך וועל העלפֿען מיטיל'ן...

מיילטיל. מיר האָבען ניט קיין שייך...

די צויבערין. דאָס מאַכט ניט אויס. איך וועל איך געבען

אַ קליין וואונדערבאַר הימעלע, וואו זיינען אייערע עלטערן? ...

מיילטיל (צייגענדיג צו דער טהיר פֿון רעכטס). דאָרט זינען זיי;

זיי שלאָפֿען...

די צויבערין. און אייער זידע און אייער באַכע? ...

מיילטיל. זיי זינען טויט...

די צויבערין. און אייערע קליינע ברודערלאַך, און אייערע

קליינע שוועסטערלאַך... האָט איהר וועלכע? ...

מיילטיל. געוויס, געוויס; דרוי קליינע ברודערלאַך...

מיילטיל. און פֿיער קליינע שוועסטערלאַך...

די צויבערין. וואו זיינען זיי? ...
 מילטיל. זיי זיינען אויך טויט...
 די צויבערין. וואָלט איהר זיי וועלען ווידערזעהן?...
 מילטיל. אַה, געוויס!... שוין, תיכף!... צייג זיי אונז!...
 די צויבערין. איך האָב זיי ניט ביי מיר אין קעשענע...
 אָבער זייער קבר איז וואונדערבאַר; איהר וועט זיי קענען זעהן,
 ווען איהר וועט דורכגעהן דאָס לאַנד פֿון דער ערינערונג. ס'איז אויף
 דעם וועג צו דעם בלויען פֿויגעל. אויף דער לינקער זייט, ביי דער
 דריטער ווענדונג. וואָס האָט איהר געמאָן, ווען איך האָב אָנגעקלאַפט?...
 מילטיל. מיר האָבען זיך געשפּיעלט אין עסען קיבעלאַך.
 די צויבערין. איהר האָט קיבעלאַך?... וואו זיינען זיי?...
 מילטיל. אין דעם פּאַלאַץ פֿון די רייכע קינדער... קום און
 זעה, ס'איז אַזוי שעהן!... (ער שלעפט צו די צויבערין צום פֿענסטער).
 די צויבערין (ביים פֿענסטער). ס'זיינען אָבער אַנדערע, וועלכע
 עסען זיי...
 מילטיל. געוויס; אָבער מיר קענען זיי זעהן עסען...
 די צויבערין. זיינט איהר ניט ברונג אויף זיי?...
 מילטיל. פֿאַר וואָס?...
 די צויבערין. פֿאַרוואָס זיי עסען אויף אַלע קיבעלאַך. איך
 מיין, אַז ס'איז זעהר געפֿעהלט פֿון זיי, וואָס זיי גיבען אויך אויך ניט...
 מילטיל. בשום אַזשן ניט; זיי זיינען רייך... ווי? איז ניט
 שעהן דאָרט?...
 די צויבערין. ס'איז דאָרט ניט שעהנער ווי דאָ.
 מילטיל. אַך!... דאָ איז פֿינסטערער, און ענגער, און ס'איז
 ניטאָ קיין קיבעלאַך...
 די צויבערין. ס'איז אַקוראַט דאָס זעלבע; די קענסט נאָר
 ניט זעהן...
 מילטיל. אַה ניין, כ'קען יאָ זעהן און איך האָב זעהר
 גוטע אויגען. כ'קען זעהן די צייט אויף דעם זייגער פֿון דער קירכע
 און דער פֿאַטער קען ניט זעהן...

די צויבערין (ווערט פלוצלינג אין כעס). איך זאָג דיר, אז דו קענסט ניט זעהן! ... ערקלעהר ווי זעהסטו מיך? ערקלעהר ווי זעה איך אויס? ... (טילטיל שווייגט פֿערלעגען). נו גומ, דו ענטפֿערסט? איך וויל וויסען צי דו קענסט זעהן... בין איך שעהן אָדער מיאוס?... (דאָס שטיל שווייגען וואַקסט מעהר און מעהר אונבעקוועמליך). דו ווילסט ניט ענטפֿערען?... בין איך יונג אָדער אַלט?... זיינען מיינע באַקען רויט אָדער בלאַס?... דו וועסט אפשר זאָגען, אז איך האָב אַ הויקער?... טילטיל (מיט אַ גוטמוטהיגען טאָן). ניין, ניין, ער איז ניט קיין גרויסער...

די צויבערין. און טראָץ דעם, לויט דיין אויסזעהן, קען מען מיינען, אז ער איז שרעקליך גרויס... האָב איך אַ געבויענע נאָז און איז מיר אויסגעזעצט אָן אויג?
טילטיל. ניין, ניין, כ'זאָג דאָס ניט... ווער האָט עס דיר אויסגעזעצט?...

די צויבערין (ווערט מעהר און מעהר אויפֿגערעגט). ס'איז גאָר ניט אויסגעזעצט!... דו אונפֿערשעהמטער! עלענדער! ... ס'איז פֿיעל שעהנער ווי דאָס צווייטע; ס'איז גרעסער, ליכטיגער און ס'איז בלוי ווי דער הימעל... און מיינע האָר זעהסט דו?... זיי זיינען גאָלדען ווי דער קאָרן אויף'ן פֿעלד... זיי זיינען ווי גיך-גאָלד!... און איך האָב הויפֿענס און הויפֿענס, וועלכע ציהען אַראָב מיין קאָפּ צו דער ערד... זיי צופֿאלען אין אַלע זייטען... זעהסטו זיי אין מיין האַנד?... (וי צייגט צוויי דינענקע בינטעלאך גרויע האָר).

טילטיל. יאָ, כ'זעה עטליכע...

די צויבערין (אויפֿגעבראכט). עטליכע!... גארבען! בינטלאך! הויפֿענס! כוואַליעס פֿון גאָלד!... איך ווייס זעהר גומ, אז עס זיינען דאָ אַזעלכע, וועלכע זאָגען, אז זיי זעהען קיין איינע ניט; אָבער דו בויט ניט איינער פֿון די שלעכטע, בלינדע מענשען; איך מיין עפעס?... טילטיל. ניין, ניין, כ'קען גומ זעהן אַלעס, וואָס איז ניט פֿערבאָרגען.

די צויבערין. דו מוזט אָבער אויך זעהן דאָס איבעריגע

מיט דער ועלבער זיכערהייט... זיי זיינען זעהר זאָנדערבאַר, די מענ-
שען... זינט דעם טויט פֿון די צויבערינס, זעהען זיי ניט קיין שום
זאַך, און האָבען גאָר קיין אַהנונג ניט דערפֿון... גליקליכערזויזע
טראָג איך שטענדיג מיט מיר דאָס, וואָס איז נויטיג צו געבען ליכט
צו פֿערבלענדמע אויגען... וואָס נעהם איך אַרויס פֿון מיין זאַק?...
מילטיל. אַך! ס'אַראַ טהייערע קליינע גרינע היטעלע?...
וואָס איז דאָס, וואָס גלאַנצט אַזוי אין דער קאַקאַרדע?...

די צויבערין. דאָס איז אַ גרויסער דימענט, וואָס מאַכט זעהן...
מילטיל. אַך!...

די צויבערין. יאָ; ווען דו האָסט דעם הוט אויף דיין קאַפּ,
גיסטו אַ דרעה אַביסעלע דעם דימענט; פֿון רעכטס צו לינקס למשל,
אַט אַזוי, דו זעהסט?... דאַן דריקט עס אויף אַ בייל, פֿון וועלכער
קיין מענש ווייס ניט און וועלכע עפֿענט די אויגען...
מילטיל. טהוט עס ניט וועה?...
די צויבערין. פֿערקעהרט, ס'איז וואונדערבאַר... מען זעהט
תיכף אפילו די אינערליכקייט פֿון די געגענשטענדע; צום ביישפּיעל
די נשמה פֿון ברויט, פֿון וויין, פֿון פֿעפֿער...

מילטיל. קען מען אויך זעהן די נשמה פֿון צוקער?...
די צויבערין (פלוצלינג אין כעס). געוויס קען מען!... איך
ליעב ניט קיין אוננזליכע פֿראַגען... די נשמה פֿון צוקער איז גאָר
ניט מעהר אינטערעסאַנט ווי די נשמה פֿון פֿעפֿער... אַט דאָ, איך
גיב אייך אַלצדינג, וואָס איך האָב, אייך צו העלפֿען אין דאָס זוכען
דעם בלויען פֿויגעל... איך ווייס אַז דער רינג, וואָס מאַכט דעם,
וועלכער טראָגט איהם, אונזיכטבאַר, אָדער דער פֿליהענדער טעפּיך,
וואַלט געווען מעהר נוצליך פֿאַר אייך... איך האָב אָבער פֿערלאָרען
דעם שליסעל פֿון מיין שאַפֿע, אין וועלכער איך האָב זיי פֿערשלאָסען...
אַך! איך האָב כמעט פֿערגעסען!... (צייגענדיג צו דעם דימענט) ווען
מען האַלט עס אַזוי, דו זעהסט... נאָך אַ קליינעם דרעה און מען
ווידערזעהט די פֿערגאַנגענהייט... אַן אנדערן קליינעם דרעה און מען

זעהט די צוקונפֿט... ס'איז זאָנדערבאר און פראַקטיש און ס'מאכט
אויך ניט קיין ליארעס...

מילטיל, דער פֿאַמער וועט עס מיר צונעהמען...

די צויבערין. ער וועט עס ניט זעהן; קיין מענש קען עס
ניט זעהן כל זמן ס'איז אויף דיין קאפּ... ווילסטו עס פֿרובען? ...
(זי טהוט אָן אויף טילטיל'ס קאָפּ דאָס היטעלע.) איצט גיב אַ דרעה דעם
דימענט... איין דרעה און נאָכהער...

(ווי טילטיל האָט נאָר אַ דרעה געטהאָן דעם דימענט קומט פֿאַר אַ פּלוג-
ליכע און ערשטוינליכע ענדערונג אויף אַלצדינג פֿון אַרום, די אַלטע צויבערין
ווערט פֿערוואַנדעלט אין אַ שעהנער און וואונדערבארער פֿרינצעסין; די
שטיינער פֿון וועלכע די ווענט פֿון דער הייזקע זיינען געבויטע ווערען בע-
לויכטעט, זיי ווערען בלוי ווי סאַפֿירען, דורכזיכטיג פֿינקלענדיג, און זיי
שטראַהלען ווי די טהייערסטע עדעל-שטיינער, דאָס אַרימע מעכעל ווערט
בעלעבט און גלענצענד; דער ווייסער הילצערנער טיש געהט אָן אזא
בכבוד'יגע און נאָבעלען אויסזעהן, ווי גלייך ער וואָלט געווען געמאכט
פֿון מאַרמאָר; דער ציפֿער-בלאַט פֿון דעם זייגער ווינקט מיט זיינע אויגען
און שמויכעלט מילד, ווערענד דאָס טהירעל, אונטער וועלכען עס געפֿינט זיך
דער פּערפענדיקעל, עפֿענט זיך און לאָזט פֿריי די שטונדען, וועלכע פֿאַג-
גען אָן טאַנצען, האַלטענדיג זיך איינע די צווייטע ביי די הענד, לאַכענדיג
פֿרעהליך ביי די טענער פֿון פֿראַכטפֿולער מוזיק.)

מילטיל (פֿערוואונדערט און דערשראקען צייגענדיג צו די שטונדען).
ווער זיינען די אַלע שעהנע דאַמען? ...

די צויבערין. שרעק זיך ניט; זיי זיינען די שטונדען פֿון דיין
לעבען, זיי זיינען צופֿרידען, וואָס זיי זיינען פֿריי און זיכטבאַר פֿאַר
אַ רנע...

מילטיל. און פֿאַר וואָס זיינען די ווענט אזוי ליכטיג? ... זיי-
נען זיי געמאכט פֿון צוקער אָדער פֿון טהייערע עדעלשטיינער? ...
די צויבערין. אַלע שטיינער זיינען גלייך, אַלע שטיינער
זיינען טהייער; אָבער די מענשען זעהען נאָר אייניגע פֿון זיי...

(בשעת זיי רעדען געהט אָן די צויבערין ווייטער און זי ווערט פֿאַל-
שטענדיג, די נשמות פֿון די לעבעלס ברויט אין דער פֿאַרמע פֿון קליינע

מענשעלאך און וויקעלאך, וואָס האָבען דאָס קוליר פֿון סקאַרינקע פֿון ברויט, וואַרפֿענדיג זיך, און אָנגעפֿאַדערט מיט מעהל, קלעטערען זיי אַרויס פֿון'ס ברויט-קאַרב און שפּרינגען אַרום דעם טיש, וואו זיי ווערען געכאַפט פֿון'ס פֿייער, וועלכער געהט אויף פֿון דעם אויווען אין געלע און שאַרלאַך-רויטע וויקעלאַך; ער לויפט זיי נאָך און דרעהט זיך פֿון געלעכטער.)

מילטיל. ווער זיינען די מאוסע, קליינע מענשעלאַך? ...
 די צויבערין. ניט קיין וויכטיגע; זיי זיינען נאָר די נשמות
 פֿון די לעבעלס ברויט, וועלכע בענוצען זיך מיט דער געלעגענהייט,
 וואָס ס'הערשט דער אמת, אַרויסצוגעהן פֿון דעם קאַרב, אין וועלכען זיי
 זיינען געווען צו ענג איינגעפאַקט ...
 מילטיל. און דער גרויסער רויטער טייפֿעל, וועלכער שמעקט
 אזוי שלעכט? ...
 די צויבערין. שמיל! ... רעד ניט אזוי הויך; ס'איז פֿייער...
 ער איז אַ געפֿעהרליכער יונג.

(דער געשפרעך אונטערברעכט ניט די צויבערין, דער הונד און די קאַץ,
 וועלכע ליגען פֿערדרעהט אין בידע זייטען פֿון דער שפּיי-שאַפֿע, לאָזען
 אַרויס, ביידע אין דערזעלבער צייט, אַ הויכען געשרי, און פֿערשווינדען
 אונטער אַ פּאַסטקע; אויף זייערע פֿלעצער ערשיינען צוויי פֿערוואַנען, איינער
 זעהט אויס ווי אַ מוטעהיגער הונד און דער צווייטער ווי אַ קאַטער, דער
 קליינער מענשעל מיט דעם אויסזעהן פֿון אַ מוטעהיגער הונד, וועלכען מיר
 וועלען פֿון איצט ווייטער רופֿען איינפֿאַך הונד, לויפֿט תיכף צו צו טילטילין,
 קושט איהם שטאַרק און בעשיט איהם מיט מוכעלדיגע און האַסטיגע אומ-
 אַרמונגען; דער קליינער מענשעל מיט דער צורה פֿון אַ קאַטער, וועלכען
 מיר וועלען פֿון איצט רופֿען איינפֿאַך קאַץ, קעמט זיך אין דער צייט די
 האַר, לעקט זיך די הענד, און דרעהט זיך די וואַגעס בעפֿאַר ער געהט
 צו צו מיטילין.)

דער הונד (בילענדיג, אַרומשפּרינגענדיג, אַנשטויסענדיג זיך אין אלעס,
 אונטערטריענדיג). מיין קליינער גאַט! ... גוט מאַרגען! גוט מאַרגען מיין
 קליינער גאַט! ... ענדליך, ענדליך, קענען מיר רעדען! איך האָב דיר
 אזוי פֿיעל צו דערזעהלען! איך קען אזוי שעהן בילען, איך קען אזוי
 שעהן דרעהען מיט מיין עק! ... דו האַסט דאָס קיין מאָל ניט פֿערשטאַ-
 נען! ... אָבער איצט! ... גוט מאַרגען! גוט מאַרגען! ... איך ליעב

דיך! ... איך ליעב דיך! ... ווילסטו זעהן איך זאל בעווייזען אייניגע
פֿון מיינע קונצען? ... ווילסטו איך זאל בילען? ... ווילסטו זעהן ווי
איך געה אויף מיינע צוויי פֿאָדערשטע פֿיס און ווי איך טאָנן
אויף די הינטערשטע? ...

מילטיל (צו דער צויבערין). ווער איז דער הערר מיט דעם קאָפּ
פֿון אַ הונד? ...

די צויבערין. וואָס, דו דערקענסט איהם ניט? ס'איז די נשמה
פֿון טילאָ, וועלכען דו האָסט פֿריי געלאָזען ...

די קאָץ (געהט צו צו מיטיל'ן און שטרעקט איהר אויס די האַנד מיט
פֿיעל צערעמאָניע און פֿאַרויכטיגקייט). גוט מאָרגען פֿריילען... ווי שעהן דו
זעהסט איצט אויס! ...

מילטיל. גוט מאָרגען הערר... (צו דער צויבערין). ווער איז ער? ...
די צויבערין. ס'איז לייכט איהם צו דערקענען; ס'איז די
נשמה פֿון טילעמ'ן וואָס שטרעקט דיר אויס די האַנד... קוש איהם...
דער הונד (אָוועקשטופענדיג די קאָץ). מיך אויך! ... איך האָב
געקושט דעם קליינעם גאָט! ... איך האָב געקושט די קליינע מויד! ...
איך האָב געקושט יעדען איינעם! ... אַ פראַכט! ... אי וועלען מיר זיך
אַמוזירען! ... איך וועל איבערשרעקען טילעמ'ן! ... האָ, האָ, האָ! ...
די קאָץ. הערר, איך קען אויך ניט...

די צויבערין (כסראָשענדיג דעם הונד מיט דעם שטעקען). דו פֿער-
האַלסט זיך רוהיג, אויב ניט קעהרסט דו זיך צוריק אין דער שטיל-
קייט ביז צום סוף פֿון דער צייט...

(אין דער צייט איז די צויבערין ווייטער אָנגעגאַנגען: די שפּין-שטוהל האָט
זיך אָנגעפֿאַנגען שנעל צו דרעהען אין דעם ווינקעל, וועבענדיג גלענצענדע
שטראַהלען פֿון ליכט; די וואַסער-שאַף אין דעם אַנדערען ווינקעל פֿאַנגט
אָן צו יונגען מיט זעהר אַ הויך קול און ווערט פֿערוואַנדעלט אין אַ ליכטיגען
קוואַל, זי פֿערפֿלייצט דאָס פֿלאַץ אַרום מיט רייהען פֿעריל און סמאראַנדען,
צווישען וועלכע עס ערהויבט זיך די נשמה פֿון'ם וואַסער אין דעם געשטאַלט פֿון
אַ יונגע מוידעל, פֿליעסענדיג, מיט צוואַוואַרפֿענע האָר און פֿול טרערען; זי
פֿאַנגט היכף אָן קעמפֿען מיט דעם פֿייער.)

מילטיל. און ווער איז די נאַסע פֿרוי? ...

די צויבערין. שרעק זיך ניט, ס'איז וואסער, וואָס איז ערשט אַרויסגעקומען פֿון דער שאַף...

(דאָס מילך-קריגעל קעהרט זיך איבער, פֿאַלט אַראָב פֿון דעם טיש און ווערט צובראַכען אויף דער פֿאַדלאַגע; פֿון דער אויסגעגאַסענער מילך ערהויבט זיך אַ הויכע, ווייסע, שעהמעדיגע פיגור, וואָס שיינט זיך צו שרעקען פֿאַר יעדער זאך.)
מילטיל. און די שרעקעדיגע פֿרוי אין איהר נאַכט קלייד...
די צויבערין. ס'איז מילך; זי האָט צובראַכען איהר קריגעל...
(דאָס היטעל צוקער נעבען דער שפּייז-שאַפֿע ווערט אַלץ העכער און ברייטער, דאָס פּאַפּיר ווערט צוועצט און עס ערשיינט אַ עקעלהאַפּטעם, היטערע וועזען, אַנגעהטון אין אַ לאַנגען ראָק האַלב בלוז, האַלב ווייס, און געהט צו צו מיטל'ן שעמליש שמייבלענדיג.)

מיטיל (שטאַרק דערשראַקען). וואָס וויל ער...?
די צויבערין. וואָס איז, וואָס איז די נשמה פֿון צוקער!...
מיטיל (בערוהיגט). האָט ער עפעס צוקער שמעקעלאַך?...
די צויבערין. וויינע קעשענעס וויינען פֿול דערפֿון און יעדער פֿינגער זיינער איז אַ צוקער שמעקעל...
(דער לאַמפֿ פֿאַלט אַראָב פֿון טיש און אין דעם זעלבען מאָמענט הויבט זיך אויף זיין פֿלאַם, פֿון וועלכען עס קומט אַרויס אַ ליכטיגע מויד, אָהן אַ גלויבען צו זיך אין שעהנקייט, זי איז געקליידט אין לאַנגע דורכזיכטיגע און שטראַהלענדע שלייערס, און בלייבט שטעהן אָהן בעוועגונג ווי פֿערלירען אין אַ גרויסער בעגייסטערונג.)

מיטיל. ס'איז די קעניגין...
מיטיל. ס'איז די הייליגע יונג-פֿרוי...

די צויבערין. ניין, מיינע קינדער, ס'איז די ליכט...
(אין דער צייט דרעהען זיך די וופֿ שיסלען אויף די פֿאַליצעס ווי דריידלאַך; די וועש-שראַנק עפֿענט איהרע פֿליגעל-טהירען און פֿאַנגט אָן פֿאַנאַדער וויקלען פּראַכטפֿולע שמאַפֿען אין לבנה פֿאַרבען און וונגען קולירען, מיט וועלכע עס מיישען זיך צוזאַמען ניט וועניגער גלענצענדע לאַפען און שטיקער שמאַף, וועלכע קומען אַראָב מיט דעם לייטער פֿון דעם בוידעם, אָבער פּלוצלינג דעהערען זיך דריי שטאַרקע קלעפֿ ביי דער טהיר פֿון דער רעכטער זייט.)
מיטיל (דערשראַקען). ס'איז דער פֿאַטער... ער האָט אונז

דעהערט!...

די צויבערין. קעהר אום דעם דימענט!... פֿון לינקס צו רעכטס!... (טילטיל קעהרט שנעל אום דעם דימענט.) ניט אַווי שנעל!... מײן גאַט! ס'איז שוין צו שפעט!... דו האָסט איהם אַווי איילענדיג אומגעקעהרט; זיי וועלען קיין צייט ניט האָבען צו פֿערנעהמען צוריק זייערע פלעצער און מיר וועלען האָבען גענוג צרות... (די צויבערין ווערט צוריק אַנ'אלטע פֿרוי, די ווענד פֿון דער הייזקע פֿערלעיע-רען צוריק זייער גלאַנץ, די שטונדען געהן צוריק אַרײן אין זייער, דער שפיגל שטוהל שטעלט זיך אָב אַזוי, אָבער אין דעם אלגעמיינעם איילעניש און טומעל, ווערענד דער פֿייער לויפֿט אַרום ווילד אין דעם צימער זוכענדיג דעם קוי-מען, צואוויינט זיך איינער פֿון די לעבעל ברויט, וועלכער האָט ניט געקענט אַרײן אין דעם קאַרב און ער לאָזט אַרויס שרעקליכע געשרייען פֿון מורא.) וואָס איז מיט דיר...

דאָס ברויט (וויינענדיג), ס'איז ניטאָ קיין פלאַץ אין דעם

קאַרב!...

די צויבערין (אַנבוגענדיג זיך איבער דעם קאַרב), ס'איז דאָ, ס'איז

דאָ... (זי שטופט אַרײן די אַנדערע לעבעלס ברויט, וועלכע האָבען זיך צוריקגע-קעהרט אויף זייערע פֿריהעריגע פלעצער.) קום, שנעל, שטופ דיך אַרײן... דאָס קלאַפען אין דער טהיר ווידערהאַלט זיך.)

דאָס ברויט (שטאַרק דערשראַקען, אַנשטרענגענדיג זיך אומזיסט

אַריינצוקריכען אין דעם קאַרב). איך קען ניט אַרײן!... ער וועט מיך צוערשט אויפֿעסען!...

דער הונד (שפרינגענדיג אַרום טילטיל'ן), מײן קליינער גאַט!...

איך בין נאָך אַלץ דאָ!... איך קען נאָך אַלץ רעדען! איך קען דיך

נאָך אַלץ קושען!... נאָך אַמאָל! נאָך אַמאָל! נאָך אַמאָל!...

די צויבערין, ווי, אויך דו?... דו ביזט נאָך אַלץ דאָ?...

דער הונד, ס'אַראַ גליק!... איך האָב פֿערשפעטיגט זיך

צוריקצוקעהרען אין דער שטילקייט; די פאַסטקע האָט זיך צו שנעל פֿערמאַכט...

די קאַץ. מיינע אויך... וואָס וועט דאָ פֿאַרקומען?...

פֿאַרהאַן וועלכע ס'איז געפֿאַהר?...

די צויבערין. מיין גאָט, איך בין פֿערפֿליכטעט אייך צו זאָגען דעם אמת: אַלע, וועלכע וועלען מיטגעהן מיט די צוויי קינדער וועלען שטאַרבען ביי דער ענדע פֿון דער רייזע...

די קאַץ. און די, וועלכע וועלען ניט מיטגעהן?...

די צויבערין. וועלען זיי איבערלעבען מיט אייניגע מינוטען... די קאַץ (צו דעם הונד). קום, לאָמיר צוריק אַרױן אין דער פּאַסטקע...

דער הונד. ניין, ניין!... איך וויל ניט!... איך וויל מיטגעהן מיט דעם קליינעם גאָט!... איך וויל צו איהם רעדען די גאַנצע צייט!...

די קאַץ. איריאָט!...

(מען קלאַפט שטאַרקער אין דער טהיר.)

דאָס ברויט (פֿערגיסענדיג ביטערע טרערען). איך וויל ניט שטאַרבען ביי דער ענדע פֿון דער רייזע... איך וויל שוין צוריקגעהן אין מיין קאַרב!...

דער פֿייער (וועלכער האָט ניט אויפֿגעהערט אַרום צו לויפֿען ווילד אין צימער, בלאָזענדיג מיט פּחד). איך קען ניט געפֿינען מיין קוימען... דאָס וואָס ער (זוכענדיג אומזיסט צוריק אַרױנצוגעהן אין דער שאַף). איך קען ניט צוריק אַרױן אין מיין שאַף!...

צוקער (דרעהענדיג זיך אַרום דעם פּאַפּיער, אין וועלכען ס'איז געווען איינגעוויקעלט). איך האָב צוריסען מיין פּאַק פּאַפּיער!... מילך (אויפֿגערענט און שעמענדיג). אימעצער האָט צובראַכען מיין קריגעל!...

די צויבערין. מיין גאָט, ס'אַראַ דומקעפֿ זיי זיינען!... דומקעפֿ און פֿייגלינגע!... איהר וואָלט בעסער געוואָלט פֿאַרמזענען אייער לעבען אין די מאַוס'ע קעסטלאַך, אין אייערע פּאַסטקעס און שאַפֿעס, אירדער מיטצוגעהן מיט די קינדער, אום צו זוכען דעם פֿויגעל?...

אַלע (אַהרן דער הונד און די ליכט). יאָ, יאָ!... איצט שוין!...

מיין שאַף!... מיין קאַרב!... מיין קוימען!... מיין פּאַסטקע!...

די צויבערין (צו דער ליכט וואָס קוקט פֿער'חלומ'ט צו דעם צובראָ-
כענעם לאַמפּ). און דו, ליכט, וואָס זאָנסט דו? ...
די ליכט, איך וועל געהן מיט די קינדער...
דער הונד (שפּרינגענדיג פֿון פֿרייד). איך אויך! ... איך אויך! ...
די צויבערין. דאָס איז זעהר גוט. איבריגענס איז שוין צו
שפעט זיך צוריק צו קעהרען; איהר האָט קיין ברירה ניט, איהר
מוזט אַלע אָבגעהן מיט אונז... אָבער דו, פֿייער, דערנעהנטער דיך
ניט צו קיינעם; דו, הונד, משעפע ניט די קאָץ; און דו, וואַסער,
האַלט דיך צוזאַמען און פֿערשפּרייט זיך ניט אַרום...
(א שטאַרקעם קלאַפען הערט זיך ווידער אין דער טהיר פֿון רעכטס.)
טיל טיל (צוהערענדיג זיך). ס'איז ווידער דער פֿאָטער! ... ער

שמעהט שוין אויף; איך הער איהם אַרומגעהן...
די צויבערין. לאַמיר אַרויסגעהן דורך דעם פֿענסטער...
איהר זאָלט אַלע קומען צו מיר אין הויז, וואו איך וועל ריכטיג
אַנקליידען די געגענשמענדע און ערשיינונגען... (צום ברויט). דו, ברויט,
געהט דאָס שטייגעל אין וועלכען מען זאָל אַריינזעצן דעם בלויען
פויגעל... דו וועסט עס דאַרפֿען היטען... שנעל, שנעל, לאַמיר ניט
פֿערליהרען קיין צייט...

(דאָס פֿענסטער פֿערלענגערט זיך אַראָב און ווערט ווי אַ טהיר. אַלע געהן
אַרויס, נאַכהער ווערט דאָס פֿענסטער צוריק ווי געווען און מאַכט זיך צו
אונשוילדיג. דאָס צימער ווערט צוריק פֿינסטער און די צוויי קינדער בעטלאַך
זיינען איינגעהילט אין שאַטענס, די טהיר פֿון רעכטס עפֿענט זיך לאַנגזאַם
און עס ערשיינען די קעפּ פֿון פֿאָטער און מוטער טיל.)
פֿאָטער טיל. ס'איז גאָר ניט געווען... די גריל האָט
געקווימשעט...
מוטער טיל. דו זעהסט זיי? ...
פֿאָטער טיל. גאַנץ געוויס... זיי שלאָפֿען גאַנץ רוהיג...
מוטער טיל. איך הער זיי אַטהעמען...
(די טהיר מאַכט זיך צוריק צו.)
פֿאַרהאַנג.

צווייטער אקט.

צווייטעם בילד.

ביי דער צויבערין.

א פרעכטיגער פֿאַרוואַל אין דעם פּאַלאַץ פֿון דער צויבערין בערילון.
זיילען פֿון פֿונקלענדען מאַרמאָר מיט גאַלדענע און וילבערנע קעפּ, טרעפּען,
געלענדערס א,א,ו,ו.

(עס קומען אַרײַן פֿון הינטען פֿון דער רעכטער זײט די קאַץ, צוקער און
פֿײַער, אָנגעהאַן אין פרעכטיגע קליידער, זײ קומען פֿון אַ צײַמער, פֿון
וועלכען עס פֿליסען אַרױס ליכט-שמראַהלען; ס׳איז דער צײַבערין׳ס גאַרדע-
ראָבע, די קאַץ איז אָנגעהאַן אין דעם קלאַסישען אַנצוג פֿון דער געשיקטער
קאַץ; צוקער טראָנט אַ זײַדענע קלייד, האַלב ווייס און האַלב ווייס-בלוי,
און פֿײַער טראָנט אַ הוט בעזעצט מיט פֿערשיעדען-קולירענדיגע פּעריל און
אַ לאַנגען מאַנטעל געשטיקט מיט גאַלד, זײ געהען דורך די גאַנצע לענג
פֿון דעם זאַל און קומען צו צו דעם ערשטען פּלאַץ, אין דער רעכטער
זײט, וואו די קאַץ פֿערוואַמעלט זײ אַרום אַ זײל.)

די קאַץ. אָט דאָ אַרום. איך קען יעדעס פּיצעלע פֿון דעם
פּאַלאַץ... די צײַבערין בערילון האָט איהם גע'רש'ט פֿון דער בלויער-
באָרד... לאַמיר זיך בענוצען מיט אונזערע לעצטע פֿרויהייטס
מינוטען, אין דער צײַט ווען די קינדער און די ליכט וועלען בעזוכען
די קליינע טאַכטער פֿון דער צײַבערין... איך האָב אײך אַהער
געבראַכט, אום מיר זאָלען זיך דורכרעדען וועגען דער לאַגע, אין
וועלכער מיר געפֿינען זיך... זײנען מיר שײַן אַלע?...
צוקער. איך זעה דעם הונד אַרױסקומען פֿון דער צײַבעריןס
גאַרדעראָבע...

פֿייער. צום טיילעל, אין וואָס האָט ער זיך אָנגעטהאָן? ...
 די קאַץ. ער האָט אָנגעטהאָן אַ ליורעע פֿון איינעם פֿון די
 לאַקייען פֿון צינדערעלאַס קאַרעמע... ס'איז אַקוראַט דאָס וואָס פּאַסט
 איהם... ער האָט די נשמה פֿון אַ קנעכט... נאָר לאַמיר זיך בעהאַלטען
 אונטער אַ געלענדער... ס'איז מערקווירדיג ווי איך האָב צו איהם
 קיין צוטרוי נישט... בעסער זאָל ער נישט הערען, וואָס איך האָב אייך
 צו זאָגען...

צוקער. ס'איז אוננצולייך... ער האָט אונז שוין דערזעהן...
 זעה... וואָסער קומט שוין אייך אַרויס פֿון דער גאַרדעראַבע... מײן
 גאָט! ווי שעהן זי איז!...

(דער הונד און דאָס וואָסער שליסען זיך אָן אין דער ערשטער גרופּע.)
 דער הונד (שפּרינגענדיג). זעהט! זעהט!... זיינען מיר נישט
 שעהן!... בעטראַכט נאָר אַט די שפּיצען און די שטיקעריי... זיי
 זיינען אָהן אַ ספּק פֿון ריכטיג גאָלד...
 די קאַץ (צום וואָסער). איז דאָס די קלייד אין דעם צייט-
 קוליר? ... עם שיינט מיר דאָס איך דערקען עם...
 וואָסער. יאָ, ס'איז דאָס קלייד, וואָס האָט מיר אַם בעסטען
 געפּאַסט.

פֿייער (צווישען די צייהן). זי האָט נישט מיטגעבראַכט איהר
 שירם...

וואָסער. וואָס זאָנסטו? ...

פֿייער. גאָר נישט, גאָר נישט...

וואָסער. איך האָב געמיינט, אַז דו רעדסט פֿון אַ גרויסער,
 רייטער גאָז, וואָס איך האָב אַ מאָל געזעהן...

די קאַץ. קומט, לאַמיר זיך נישט אַרומקריגען; מיר האָבען
 וויכטיגערס צו טהון... מיר וואַרטען נאָר אויף ברויט; וואוּ איז ער? ...
 דער הונד. ער האָט געמאַכט אַנ'ענדלאָזען ליאַרעם ביים
 אויסקלייבען זיינע קליידער...

פֿייער. דאָס איז ווירקליך אַ זאָרג פֿאַר איינעם, וואָס האָט
 די צורה פֿון אַ אידיאָט און טראַגט אַזאַ אונגעווערען גרויסען בויך...

דער הונד. סוף כל סוף האָט ער זיך אויסגעקליבען אַ מירקישען מאַנטעל, בעציהרט מיט עדעלשטיינער, אַ קרומען זעבעל און אַ מורבאַן...

די קאַץ. אָט איז ער... ער האָט זיך אָנגעהאַן אין דאָס פֿינסטע קלייד פֿון דער בלויער-באַרד...

(ברויט קומט אַרױן, אָנגעהאַן אין דעם אויבען בעשריבענעם קלייד, דער זיידענער מאַנטעל איז אַרום געבונדען איבער זײַן זעהר גרויסען בויך... אין אײַן האַנד האַלט ער דאָס הענטעל פֿון דעם קרומען זעבעל, זועלכער שטעקט אין זײַן גאַרטעל, און אין דער צווייטער האַנד האַלט ער דאָס שטייגעל וואָס איז בעשטימט פֿאַר דעם בלויען פֿויגעל.)

ברויט (שאַקלענדיג זיך מיט גאָה). נו גוט? ... זאָגט, ווי געפֿעלט דאָס אײך?...

דער הונד (שפּרינגענדיג אַרום ברויט). ווי שעהן ער איז! ווי נאַריש ער איז! ווי שעהן ער איז! ווי שעהן ער איז!...

די קאַץ (צום ברויט). זײַנען די קינדער שוין אָנגעהאַן? ... ברויט. יאָ, הערר טיילטיל האָט אָנגעהאַן אַ בלויע רעקעל און רויטע הײזלאַך, ווי אַ קלײנער דױמלינג, און פֿרײליין מיטיל האָט גרעטכענס קלייד און צינדערעלאַס שיך... אָבער מעשים האָבען זיך אָבגעהאַן בײַ דאָס אָנטהאַן פֿון דער ליכט... די קאַץ. פֿאַר וואָס?

ברויט. די צויבערין האָט געדענקט, אַז זי איז אַזוי שעהן דאָס זי האָט איהר גאָר נישט געוואָלט אָנטהאַן! ... אָט דערפֿאַר האָב איך פּראָטעסטירט אײַן'ס נאָמען פֿון אינזער ווירדיגקײט אַלס וויכטי-גע און זעהר בכבוד'גע עלעמענטען; און איך האָב געענדיגט ער-קלעהרענדיג, אַז אונטער די בעדינגונגען, וועל איך זיך ענטזאָגען מיטצוגעהן...

פֿייער. זײ האָבען איהר געדאַרפֿט קויפֿען אַ לאַמפען-שירם! ... די קאַץ. און וואָס האָט די צויבערין דערויף געענטפֿערט? ... ברויט. זי האָט מיך געשלאָגען מיט דעם שמעקען אויף מיין קאַפּ און מיין בויך...

די קאַץ. און נאַכהער?...

ברויט. איך האָב זיך געלאָזט איבערצייגען; נאָר אין דער לעצטער רגע האָט דיליכט זיך אויסגעקליבען דאָס קלייד אין'ס קוליר פֿון דער לבנה ...

די קאַץ. קומט, גענוג פלאַפלען, די צייט געהט אוועק ... אונזער צוקונפֿט איז אין געפֿאהר ... איהר האָט געהערט, די צויר-בערין האָט ערקלעהרט, אז די ענדע פֿון דער ריזע מיינט אויך אין דער זעלבער צייט די ענדע פֿון אונזערע לעבענס ... ס'איז דערפֿאַר אונזער אינטערעס זי צו פֿערלענגערן ווי ווייט מעגליך, און דורך אַלע מעגליכע מיטלען ... ס'איז נאָך דאָ אַ זאָך; מיר דאַרפֿען פֿערזאָרגען דעם שיקזאַל פֿון אונזער ראַסע און די צוקונפֿט פֿון אונזערע קינדער ...

ברויט. בראַוואַ! בראַוואַ! ... די קאַץ איז גערעכט ... די קאַץ. הערט מיך אויס ... מיר אַלע דאָ אַנוועזענדע, חיות, זאָבען און עלעמענטען, בעזיצען אַ נשמה, וועלכע דער מענש קען נאָך ניט איצט. אַט דורך דעם האַלטען מיר נאָך אויף אַ ברעקעל אונאַכגעניגקייט; אָבער אויב ער געפֿינט דעם בלויען פֿויגעל, וועט ער אַלעס וויסען, וועט ער אַלעס זעהן, און מיר וועלען זיין אין גאַנצען אונטערוואַרפֿען אונטער זיין ווילען. ... אַט דאָס האָב איך ערשט ערפֿאַהרען פֿון מיין אַלטע פֿריינדין, די נאַכט, וואָס איז אויך די וועכטערין פֿון די סודות פֿון'ם לעבען ... ס'איז דערפֿאַר אין אונזער אינטערעס צו הינדערן אונטער יעדען פֿרייז דאָס געפֿינען פֿון דעם בלויען פֿויגעל, אפילו אויב מיר וועלען דאַרפֿען שטעלען אין סכנה די לעבענס פֿון די קינדער ...

דער הונד (אויפֿגערענט). וואָס זאָגט ער דאָ? ... זאָג עס נאָך אַמאָל, לאַמיר זעהן צי כ'האָב עס גוט געהערט?

ברויט. רוהיג! איהר האָט ניט איצט דאָס וואָרט! ... איך בין דער פֿאַרויצענדער אויף דעם מיטינג ...

פֿייער. ווער האָט אייך געמאַכט פֿאַר אַ פֿאַרויצענדען? ... וואָס ער (צוז פֿייער). שמיל! ... וואָס מישט איהר איך אַרײַן? ... פֿייער. איך וועל זיך אַרײַנמישען ווען מיר וועט געפֿעלען ... אין איך וויל ניט האָבען אייערע בעמערקונגען ...

צוקער (בערוהיגענדיג ווי). ערלויבט מיר, לאָמיר זיך ניט אַרומקריגען ... ס'איז אַנ'ערנסטער מאָמענט... מיר מוזען בעשטימען איבער אלעס, וואָס פֿאַר אַ מאַסרעגלען מיר זאָלען אָננעהמען... ברויט. איך שמים פֿאַלשמענליג איין מיט צוקער און מיט דער קאַץ ...

דער הונד. דאָס איז לעכערליך! ... ס'איז דער מענש און דאָס איז אלעס! ... מיר דאַרפֿען זיך איהם אונטערוואַרפֿען און טהוען וואָס ער הייסט אונז! ... דאָס איז דער איינער און איינציגער פֿאַקט! ... איך אַנערקען קיינעם ניט אַחוץ איהם! ... הוראַ פֿאַר דעם מענשען! ... אין לעבען און אין טויט אין גאַנצען פֿאַר דעם מענשען! ... דער מענש איז גאַמ! ...

ברויט. איך שמים פֿאַלשמענדיג איין מיט דעם הונד... די קאַץ (צום הונד). וועניגסטענס ערקלעהר דייע גרינדע... דער הונד. עס זיינען נימאָ קיינע גרינדע! ... איך ליעב דעם מענשען און דאָס איז גענוג! ... אויב איהר וועט בעשטימען עפעס געגען איהם וועל איך צוערשט אייך אַלע דערוואַרען און דאַן געהן איהם אַלעס דערצעהלען...

צוקער (זיך אַריינמישענדיג זיס). ענטשולדיגט מיר... לאָמיר ניט פֿערבימערען דעם שמועס... פֿון אַ געוויסען שטאַנדפּונקט זיינט איהר ביידע גערעכט... ס'איז דאָ עפעס צו זאָגען אי דערפֿאַר אי דאַגעגען... ברויט. איך שמים פֿאַלשמענדיג איין מיט צוקער! ...

די קאַץ. זיינען מיר ניט אַלע דאָ אַנוועזענדע וואַסער, פֿייער און איהר אַליין, ברויט און הונד, די קרבנות פֿון אַ נאָמענלאָזער מיראַ-ניי? עררינערט איהר אייך ניט די צייט איידער דער דעספּאָט איז געקומען, ווען מיר פֿלעגען אַרומוואַנדערען פֿריי אויף דער אויבער-פֿלעכע פֿון דער ערד? ... פֿייער און וואַסער זיינען געווען די גאַנצע בעל הבתים פֿון דער וועלט; און זעהט וואָס ס'איז פֿון זיי געוואָרן רען! ... און וואָס איז נוגע אונז, עלענדע נאָכפֿאַלגער פֿון גרויסע ווילדע חיות... בעטראַכט! ... מיר האָבען די מאַכט פֿערלירען... איך זעה די צויבערין און די ליכט קומען... די ליכט איז אויף דעם צד פֿון מענשען; זי איז אונזער ערגסטער שונא... אָט זיינען זיי...

(עס קומען אריין פֿון רעכטס די צויבערין און די ליכט, נאָכגעפֿאַלגט פֿון מילטילין און מיטילין.)

די צויבערין. נו גוט? ... וואָס קומט דאָ פֿאַר? ... וואָס מ'הויט איהר דאָ אין דעם ווינקעל? ... איהר זעהט אויס ווי בונטאָוומשיקעס... ס'איז שוין צייט אָנצופֿאַנגען די ריזע... איך האָב בעשלאָסען, אַז די ליכט זאָל זיין אייער פֿיהרער... איהר וועט זיך איהר דאַרפֿען אונטערוואַר-פֿען ווי מיר, און איך גיב איהר איבער מיין שמעקען... די קינדער וועלען מאַכען אַ בעזוך היינט אַבענד צו זייערע עלטער-עלטערען, וועלכע זיינען טויט... איהר וועט דאַרפֿען אַרונטערבלייבען, דאָס איז מעהר בעשיידען... זיי וועלען פֿערבריינגען, דעם אַבענד צווישען זייער טויטער פֿאַמיליע... אין דער צייט וועט איהר צו גרייטען אַלעס, וואָס איז נייטיג פֿאַר דער מאָרגענדיגער ריזע, וועלכע וועט זיין זעהר לאַנג... פֿאַרווערטס, שמעהט אויף, מאַרש, און יעדער זאָל זיין אויף זיין פֿאַסטען! ...

די קאַץ (היפּאָקריטיש). ס'איז אַקוראַט דאָס, וואָס איך האָב זיי געזאָגט, מאַדאַם צויבערין... איך האָב זיי ערמוטהיגט, אַז זיי זאָלען טהון זייער פֿפֿליכט געוויסענהאַפֿט און העלדיש; אונגליקליכער ווייזע האָט דער הונד נישט אויפֿגעהערט מיך איבערצושלאָגען...

דער הונד. וואָס זאָגט ער? ... וואַרט נאָר אַביסעל...

(ער וויל בעפֿאַלען די קאַץ, נאָר מילטיל, בעמערקענדיג וואָס ער האָט בדעה

צו טהון, האַלט איהם אָב מיט אַ סטראַשענדער בעוועגונג.)

מילטיל. אַראָב, מילאָ! ... גיב אַכטונג; אויב כ'וועל דיך

נאָך אַמאָל כאַפען...

דער הונד. מיין קליינער נאָט, דו ווייסט נישט, ער איז דער,

וועלכער...

מילטיל (סטראַשענדיג איהם). שאַ, שמיל!

די צויבערין. קומט, זאָל שוין נעהמען אַ סוף... זאָל דאָס

ברויט איבערנעבען פֿאַר היינט אַבענד דאָס שטייגעל צו מילטילין...

ס'איז גאַנץ מעגליך, אַז דער בלויער פֿויגעל זאָל זיין בעהאַלמען אין

דער פֿערגאַנגענהייט ביי די עלטער-עלטערן... אין יעדען פֿאַל איז

עס א געלעגענהייט, וואס מאָר ניט פֿערנאָכלעסיגט ווערען... אַלזאָ, ברויט, דאָס שטייגעל?...

ברויט (ערנסט). איין מינוט, אויב איהר ווילט, מאַדאַם צויבע-
רין... (ווי אַנאַראַטאָר האַלטענדיג אַ רעדע.) איך געהס אייך פֿאַר אַנ-
ערות, איז דאָס זילבערנע שטייגעל וואָס איז מיר איינפֿערטרום
געוואָרען פֿון...
די צויבערין (אונטערברעכענדיג). גענוג!... קיינע פֿראַגען...
מיר וועלען געהן דאָ-אַרום און די קינדער וועלען געהן דאָרש-אַרום...
מיטיל (אַביסעל אונרוהיג). דאַרפֿען מיר געהן אַליין?...
מיטיל. איך בין הונגעריג!...
מיטיל. איך אויך!...
די צויבערין (צום ברויט). עפֿען דיין טירקישען מאַנטעל און
גיב זיי אַ פענעץ פֿון דיין גוטען מאָגען...
(ברויט עפֿענט זיין מאַנטעל, געהמט אַרויס זיין קרומען זעבעל און שנייד
אויס צוויי פענצען פֿון זיין מאָגען און גיט זיי די קינדער.)
צוקער (צוקומענדיג צו די קינדער). ערלויבט מיר אין דערזעלבער
צייט אייך צו געבען עטליכע צוקער-שטעקעלאַך...
(ער ברעכט אָב ווינע פֿינגער פֿון דער לינקער האַנד, איינעם נאָך דעם
צווייטען און גיט זיי.)
מיטיל. וואָס טהיט ער?... ער ברעכט אָב אַלע ווינע פֿינגער!...
צוקער (אַנבאַטענדיג). פֿערוזכט זיי, זיי ווינען פֿאַרטרעפֿליך...
זיי ווינען געמאַכט פֿון העכטע צוקער-שטעקעלאַך.
מיטיל (פֿערוזכנדיג איינעם פֿון די פֿינגער). מיין גאָט, ווי גוט
זיי ווינען!... דו האָסט אַ סך פֿון זיי?...
צוקער (בעשיידען). געוויס, וויפֿיעל איך דאַרף נאָר...
מיטיל. טהומ דיך שטאַרק וועה, ווען דו ברעכסט זיי אָב?...
צוקער. אַ ברעקעל ניט... פֿערקעהרט; דאָס איז זעהר נוצליך
פֿאַר מיר, זיי וואַקסען תיכף צוריק און אויף אזא אופן האָב איך
שטענדיג נייע ריינע פֿינגער...
צויבערין. קומט, קינדער מיינע, עסט ניט קיין צופֿיעל

צוקער. פֿערגעסט ניט, אז איהר וועט באַלד עסטן אַבענד-מאָל מיט
אייערע עלטער-עלמערן...

טילטיל. זיינען זיי דאָ?...

די צויבערין. איהר וועט זיי תיכף זעהן...

טילטיל. ווי קענען מיר זיי זעהן, ווען זיי זיינען טויט?...

די צויבערין. ווי קענען זיי זיין טויט, ווען זיי לעבען אין
אייער זכרון?... די מענשען ווייסען ניט דעם סוד, ווייל זיי ווייסען
גוט זעהר וועניג; גאנץ אנדערש איז מיט דיר, אַ דאַנק דעם דימענט
וועסטו זעהן, אז די טויטע, וועלכע ווערען דערמאָהנט, לעבען אזוי
גליקליך, ווי גלייך זיי וואָלטען גאָר ניט געווען טויט...
טילטיל. די ליכט קומט מיט אונז?...

די ליכט. ניין, ס'איז פאַסענדער, אז דער בעווד זאָל נאָר זיין
צווישען דער פֿאַמיליע... איך וועל וואַרטען ניט ווייט פֿון דאַנען אום
ניט צו ערשיינען אונבעוואָנען... זיי לאַרען מיך ניט איין...

טילטיל. דורך וועלכען וועג דאַרפֿען מיר געהן?...

די צויבערין. דאָרט-אַרום... איהר זיינט ביי דער שוועל
פֿון'ם „לאַנד פֿון דער ערנערונג“. תיכף ווי איהר וועט נאָר אַ דרעה
טהון דעם דימענט וועט איהר זעהן אַ גרויסען בוים מיט אַ שילדעל
דערויף, וואָס וועט אייך צייגען, אז איהר זיינט שוין דאָרט... אָבער
פֿערגעסט ניט, אז איהר דאַרפֿט ביידע זיין צוריק אַ פֿיערמעל
צו ניין... דאָס איז זעהר וויכטיג... פֿאַסט גוט אויף צו זיין פינקט-
ליך, ווייל קיים וועט איהר זיך פֿערשפעטיגען וועט אַלעס זיין פֿערלוי-
רען... אויף באַלדיגעס ווידערוזעהן... (רופֿענדיג די קאָץ, דעם הונד, די
ליכט און די אנדערע). דאָ-אַרום... און די קלייניקע דאָרט-אַרום...

(זי געהט אָב רעכטס מיט דער ליכט, מיט די חיות און די אנדערע, ווערענד די
קינדער געהן אָב לינקס.)

פֿאַר האַנג.

דאס דריטע בילד.

דאָס לאַנד פֿון דער עררינערונג.

א געדיכטער נעבעל, אין וועלכען עס זעהט זיך אין דער רעכטער זייט
אויף דעם ערשטען פלאץ דער קערפער פֿון א גרויסען דעמב, מיט א שילדעל
אויף איהם, עס הערשט א שוואכע, מילכ-קולירענדיגע, מאמע ליכט,
(מילטיל און מיטיל זיינען געבען בוים).

מילטיל. אָט דאָ איז דער בוים!...

מיטיל. אָט איז דאָס שילדעל!...

מילטיל. כ'קען עס ניט לעזען... ווארט, כ'וועל זיך אַרויפֿ-
דראַפען אויף זיין וואָרצעל... פֿון דאַנען לעזט זיך גוט... עס שמעקט
אויפֿגעשריבען: „לאַנד פֿון עררינערונג“.

מיטיל. דאָ פֿאַנגט עס אָן?...

מילטיל. יאָ, דאָרט איז אַ פֿייל...
מיטיל. נו גוט, וואו איז דער זיידע און די באַבע?...

מילטיל. הינטער דעם נעבעל... מיר וועלען זיי זעהן.

מיטיל. איך קען גאָר ניט זעהן!... איך קען ניט זעהן מיינע
פֿיס און אויך ניט מיינע הענד... (צישערענדיג.) ס'איז מיר קאַלט!...
איך וויל ניט געהן מעהר... איך וויל אַהיים...
מילטיל. קום, האַלט ניט אין איין וויינען, אַקוראַט ווי דאָס

וואַסער... דו דאַרפֿסט זיך שעהמען פֿאַר דיר אַליין... אַזאַ גרויסע
דערוואַקסענע קליינע מויד ווי דו!... זעה, דער נעבעל ווערט שוין
צוגאַנגען... מיר וועלען זעהן וואָס ס'איז דאָ הינטער איהם.

(דער נעבעל פֿאַנגט זיך אָן בעוועגען. ער ווערט דינער און שיטערער,
צושפּרייט זיך און צוגעהט זיך, ס'ערשיינט אין אַלץ מעהר און מעהר

דורכזיכטיגע ליכט, אונטער אַ געוועלב פֿון בלעטער, אַ פֿרעכטיגע דאַרפֿישע הייקע, בעדעקט מיט געשלענגעלטע פֿלאַנצען, די טהיר און די פֿענסטער זיינען אָפֿען. ס'איז דאָ אַ ביהנשטאָק אונטער אַ דעכעל, בלומען טעפֿ שטעהען אויף די פֿענסטער, אַ שטייגעל מיט אַ שלאָפֿענדען בלויזען פֿויגעל. נעבען דער טהיר איז דאָ אַ באַנק, אויף וועלכען עס זיצען טיעף-שלאָפֿענ-דיג אַ פֿויער און זיין ווייב, זיי זיינען טילטיל'ס זיידע און באַבע.

מילטיל (דערקענענדיג זיי פֿלוצלינג). ס'איז דער זיידע און די באַבע!...

מילטיל (קלאַפֿענדיג מיט די הענד). יאָ! יאָ! ... זיי זיינען עס! זיי זיינען עס!...

מילטיל (אַביסעל צווייפֿעלהאַפֿט). פֿאַס אויף! ... מיר ווייסען ניט צו זיי קענען ערוואַכען ... לאַמיר זיך בעהאַלטען הינטער דעם בוים... (באַבע טיל עפֿענט איהרע אויגען, הויבט אויף איהר קאָפּ, ציהט זיך אויס, גיט אַ זיפֿע און קוקט צום זיידע טיל, וועלכער ערוואַכט אויך לאַנגזאַם פֿון זיין שלאָפֿ.)

באַבע טיל. איך האָב אַן אַהנונג, אַז אונזערע אייניקלאַך, וועלכע לעבען נאָך קומען היינט אונז זעהן... זיידע טיל. געוויס, זיי דענקען פֿון אונז, ווייל איך פֿיהל דאָס, און עס שטעכט מיך אין די פֿיס...

באַבע טיל. איך דענק, אַז זיי מוזען זיין זעהר נאָהענט, ווייל איך זעה טרערען פֿון פֿרייד מאַנצענדיג פֿאַר מיינע אויגען... זיידע טיל. ניין, ניין, זיי דאַרפֿען זיין ווייט אַוועק... איך פֿיהל נאָך שוואַך...

באַבע טיל. איך זאָג דיר, אַז זיי זיינען דאָ נאָהענט; איך בעזיץ שוין מיין גאַנצע קראַפֿט... מילטיל און מילטיל (לויפֿען אַרויס פֿון הינטער דעם דעמב). דאָ זיינען מיר! ... דאָ זיינען מיר! ... זיידעניג, באַבעניג! ... מיר זיינען עס! ... מיר זיינען עס!...

זיידע טיל. אָט! ... דו זעהסט? וואָס האָב איך דיר געזאָגט? ... איך בין געווען זיכער, אַז זיי וועלען היינט קומען... באַבע טיל. טילטיל! ... מיטיל! ... ער איז עס! ... זי איז

עס... איהר זיינט עס!... (זי פרובירט לויפען אום זיי צו עמפֿאנגען).
 איך קען ניט לויפען!... איך האָב נאָך אַלץ רעאומאַטיום!...
 זיידע טיל (לויפט הינקענדיג גיך ווי ווייט ער קען). איך קען
 אויך ניט לויפען... דאָס איז דורך מיין הילצערנעם פֿוס, וועלכען איך
 טראָג אויף'ן פֿלאַץ פֿון דעם וואָס איך האָב צובראַכען, בשעת איך
 בין אַראָבעפֿאלען פֿון דעם גרויסען דעמב...
 (די עלטער-עלטערן און די קינדער אומאַרמען זיך ליידענשאַפֿטליך).
 באַבע טיל. ווי הויך און קרעפֿטיג דו ביזט אויסגעוואַקסען,
 מיין טילטיל!...
 זיידע טיל. (גלעטענדיג מיטיל'ס האָר). און מיטיל!... בעטראַכט
 איהר נאָר... וואָס פֿאַר אַ שעדנע האָר, וואָס פֿאַר אַ שעדנע אויגען!...
 באַבע טיל. קום און קוש מיך נאָך אַמאָל!... קום אויף מיין
 שוים!...
 זיידע טיל. און מיר, איך בעקום גאָר ניט? ...
 באַבע טיל. ניין, ניין... קומט צו ערשט צו מיר... וואָס
 מאַכט דער פֿאַטער און די מוטער טיל?...
 טילטיל. זעהר גוט באַבעניו... זיי זיינען געשלאָפֿען, ווען
 מיר זיינען אַוועקגעגאַנגען...
 באַבע טיל (קוקט זי אָן פֿערוואַנדערט און לאַסמשעט זיי). מיין
 גאַט, ווי שעהן זיי זיינען און ווי גוט און ווי ריין!... די מוטער וואַשט
 אייך?... ס'זיינען ניטאָ קיין לעכער אין אייערע זאַקען!... איהר
 ווייסט אז איך פֿלעג זיי אַמאָל פֿעריכטען... פֿאַר וואָס קומט איהר
 ניט אונז צו זעהן אָפֿטער?... ס'פֿערשאַפֿט אונז אזוי פֿיעל פֿערגע-
 גיגען!... עס זיינען פֿאַריבער מאַנאַטען און מאַנאַטען, איהר האָט
 אונז פֿערגעסען, און מיר האָבען קיינעם ניט געזעהן...
 טילטיל. מיר האָבען ניט געקענט באַבעניו; און היינט איז
 אויך נאָר אַ דאַנק דער צויבערין...
 באַבע טיל. מיר, דאָ, וואַרטען שטענדיג אויף אַ קליינעם
 בעזוך פֿון אַ לעבעדיגען... זיי קומען אזוי זעלמען!... דאָס לעצמע
 מאָל, ווען איהר זיינט געקומען, לאָמיד זעהן, ווען איז דאָס געווען? ...

ס'איז געווען אין טאָג פֿון אלע הייליגע, ווען די קירכע-גלאַקען
האַבען געקלונגען...

מיל מיל. אין טאָג פֿון אלע הייליגע? ... מיר זיינען יענעם
גאַנצען טאָג ניט אַרויסגעגאַנגען פֿון הויז, ווייל מיר זיינען געווען
שטאַרק פֿערקיהלט...

באַבע מיל. איהר האָט אָבער געדענקט צו אונז...
מיל מיל. דאָס יאָ...

באַבע מיל. נו גוט, שמענדיג ווען איהר דענקט צו אונז
וואַכען מיר אויף און מיר זעהן אייך ווידער...

מיל מיל. וואָס, איז גענוג צו...

באַבע מיל. נו, דו ווייסט דאָס גאַנץ גוט...

מיל מיל. ניין, כ'האַב דאָס ניט געוואוסט...

באַבע מיל (צום ווידע'ן מיל). ס'איז מערקווירדיג דאָרט הינטען...

זיי ווייסען עס נאָך ניט... לעהרנען זיי דאָרט גאַרניט? ...

זיידע מיל. ס'איז ווי אין אונזערע צייטען... די לעבעדיגע

זיינען גרויסע נאַראַנים, ווען זיי רעדען פֿון אַנדערע...

מיל מיל. איהר שלאָפֿט דאָ די גאַנצע צייט? ...

פֿאַטער מיל. יאָ, מיר שלאָפֿען גענוג, וואָרטענדיג אויף אַ

געדאַנק פֿון אַ לעבעדיגען, וועלכער זאָל אונז ערוואַכען... אַך, ס'איז

גוט צו שלאָפֿען, ווען דער לעבען איז געענדיגט... ס'איז אָבער אויך

אַנגענעהמען צו ערוואַכען פֿון צייט צו צייט...

מיל מיל. הייסט עס זייט איהר טאַקע ווירקליך טויט? ...

זיידע מיל. וואָס זאָנסטו? ... וואָס האָט ער געזאָגט? ... ער

בענוצט איצט ווערטער וואָס איך פֿערשטעה ניט... ס'איז אַ ניי

וואָרט, אַ נייע ערפֿינדונג? ...

מיל מיל. דאָס וואָרט „טויט" ...?

זיידע מיל. יאָ, דאָס איז געווען דאָס וואָרט... וואָס מיינט

דאָס צו זאָגען? ...

מיל מיל. עס מיינט צו זאָגען אַז אימיצער איז ניט מעהר

צווישען די לעבעדיגע...

זיידע טייל. ווי נאָריש זיי זיינען דאָרט הינטען! ...
 טייל טייל. איז גוט צו זיין דאָ? ...
 זיידע טייל. אָה יאָ; ס'איז ניט שלעכט, ס'איז ניט שלעכט;
 אין ווען מען קען נאָך בעמען...
 טייל טייל. דער פֿאַמער האָט מיר געזאָגט, אז מען דארף ניט
 בעמען...
 זיידע טייל. אָבער דאָך, אָבער דאָך... דאָס בעמען איז
 אַנ'אָנדערנקונג...
 באַבע טייל. יאָ, יאָ, אַלעס וואָלט געווען גוט, ווען איהר
 וואָלט נאָר געקומען אונז זעהן אָפֿטער... געדענקסטו טיילטיל? ...
 דאָס לעצטע מאָל האָב איך אייך אָבגעבאַקען אַ שעהנעם עפעל-
 מאָרט... דו האָסט געגעסען אזוי פֿיעל פֿון איהם, אז ס'איז דיר אַזש
 ניט גוט געוואָרען...
 טייל טייל. זינט פֿאַריגען יאָהר האָב איך ניט געעסען קיין
 עפעל מאָרט... דאָס יאָהר זיינען ניט געווען קיין עפעל...
 באַבע טייל. רעד ניט קיין נאָרישקייטען... דאָ האָבען מיר
 זיי שמענדיג...
 טייל טייל. דאָס איז ניט די זעלבע זאַך...
 באַבע טייל. וואָס? ניט די זעלבע זאַך? ... אַלעס איז דאָס
 זעלבע, ווען מיר קענען זיך אומאַרעמען...
 טייל טייל (קוקענדיג דאָ צו דעם זיידען און דאָ צו דער באַבע).
 דו האָסט זיך ניט געענדערט, זיידעניו, קיין ברעקעל ניט, קיין ברע-
 קעל ניט... און די באַבעניו האָט זיך אויך קיין ברעקעל ניט געענ-
 דערט... איהר זעהט נאָר אויס שעהנער...
 זיידע טייל. געוויס! מיר פֿיהלען ניט שלעכט! ... מיר האָ-
 בען אויפֿגעהערט צו ווערען עלטער... אָבער איהר, ווי הויך איהר
 וואַקסט! ... אַך יאָ, איהר וואַקסט פֿעסט... וואַרט, דאָרט ביי דער
 טהיר איז דאָ אַ צייכען פֿון פֿאַריגען מאָל... ס'איז געווען אין טאָג
 פֿון אַלע הייליגע... אַלואָ, שמעלט זיך גלייך... (טיילטיל שמעלט זיך
 נעבען דער טהיר) מיט פֿיער פֿינגער העכער! ... דאָס איז אונגעווער

פֿיעל... (מיטיל שמעלט זיך אויך געבען דער טהיר.) און מיטיל איז מיט
פֿיער און א האַלב... האַ-חא! קראַפֿאָווע וואַקסט שנעל... ווי שנעל
זיי האַבען געוואַקסען, ווי שנעל זיי האַבען געוואַקסען!...
מיל טיל (אַרומקוקנדיג זיך מיט פֿערגניגען) קיין זאַך איז ניט
געענדערט, יעדע זאַך איז אויף דעם זעלבען פּלאַץ!... אַלצדינג איז
בלויז שעהנער!... אַט דאַרט איז דער זיגער מיט דעם גרויסען
ווייזער, ביי וועלכען כ'האַב אַבגעבראַכען דעם שפיץ...
זיידע טיל, און דאָ איז די זופֿ-שיסעל, פֿון וועלכער דו
האַסט אַבגעבראַכען אַ שטיקעל...
מיל טיל. — און דאָ איז דער לאַך, וואָס איך האָב געמאַכט

אין דער טהיר אין'ס מאַג, ווען איך האָב געפֿינען דאָס ענגעריל...
פֿאַטער מיל, אַה יאָ! דו האַסט געמאַכט אַביסעל שאַרען...
און דאָ איז דער פֿלוימען-בוים, אויף וועלכען דו האַסט זיך ליעב
געהאַט צו דראַפֿען, בשעת איך פֿלעג ניט זעהן... ער האַט נאָך
אַלץ זיינע פֿיינע רויטע פֿלוימען...
מיל טיל, זיי זיינען איצט נאָך פֿיינער און שעהנער...
מיטיל, און דאָ איז דער אַלטער שוואַרץ-פֿויגעל! ... זינגט
ער נאָך?...

(דער שוואַרץ-פֿויגעל וואַכט אויף און ער פֿאַנגט אָן זינגען אויף זיין העכס-
טען טאָן.)

באַבע טיל, איהר זעהט... תיכף ווי מען דענקט נאָר צו
איהם...

מיל טיל בעמערקענדיג מיט ערשטוינונג, אַז דער שוואַרץ-פֿויגעל
איז אין גאַנצען בלוי) ער איז גאָר בלוי!... דאָס איז דאָך דער בלויער
פֿויגעל, וועלכען כ'דאַרף בריינגען צו דער צויבערין... און איהר
האַט אונז גאָר ניט געוואַגט, אַז איהר האַט איהם דאָ! אַה! ער איז
בלוי, בלוי, בלוי, ווי אַ בלוי גלעזערן קוגעלע!... (בעטענדיג) ווידעניג,
באַבעניג, ווילט איהר מיר איהם געבען?...
זיידע טיל, יאָ, פֿאַר וואָס ניט? ... מעגליך אַז יאָ... וואָס
זאָגסט דו, באַבע טיל?...

באָבע מי.ל. נאָנץ געוויס, נאָנץ געוויס... וואָס דאַרפֿען מיר
 איהם דאָ האָבען... ער טהוט דאָ גאָר ניט, נאָר ער שלאָפֿט... מיר
 הערען איהם קיינמאָל ניט זינגען...

מי.ל. מי.ל. כ'וועל איהם אַרײַנלעגען אין שטייגעל... זאָג נאָר,
 וואו איז מיין שטייגעל... אַך! כ'ווייס כ'האַב עס געלאָזט אונטער
 דעם גרויסען בוים... (ער לויפֿט צום בוים, נעהמט דאָס שטייגעל און לעגט
 אין דעם אַרײַן דעם פֿויגעל.) אַזוי, ווירקליך, איהר האָט איהם מיר
 ווירקליך געגעבען? ... ווי צופֿרידען די צײַבערין וועט זײַן! ... און די
 ליכט אויך! ...

זיידע מי.ל. גיב אַכטונג, איך בין ניט פֿעראַנטוואָרטליך פֿאַר
 דעם פֿויגעל... איך האָב מורא, אַז ער וועט זיך קײַן מאָל ניט צו-
 געוואוינען מעהר צו דעם אונרוהיגען לעבען פֿון דאָרט און ער וועט
 קומען צוריק בײַ דעם ערשטען ווינד, וואָס וועט בלאָזען אַהער...
 אין יעדען פֿאַל וועלען מיר זעהן... לאָז איהם דאָרט, פֿאַרלײַפֿיג, און
 קום זעה די קוה...
 מי.ל. מי.ל. (בעמערקענדיג דעם ביהנשטאַק). און די ביהנען, ווי

געהן זײַ אָן? ...

זיידע מי.ל. אַה, זעהר גוט... זײַ זײַנען ניט מעהר לעבעדיג,
 ווי איהר רופֿט דאָס דאָרט; אָבער זײַ אַרבייטען זעהר שווער...
 מי.ל. מי.ל. (צוגעהענדיג צום ביהנשטאַק). אַה יאָ! ... איך קען שמע-
 קען דעם האַניג... ווי שווער די ביהנשטאַקען דאַרפֿען זײַן... אַלע
 בלומען זײַנען דאָ אַזױ שעהן! ... און מײַנע מײַטע שוועסטערלאַך
 זײַנען זײַ אויך דאָ? ...

מי.ל. און וואו זײַנען מײַנע דרײַ קלײַנע ברײַדערלאַך, וועל-
 כע זײַנען בעגראָבען געוואָרען? ...

(ביי די ווערטער, קומען אַרױס פֿון דער הייזקע, אײַנער נאָך'ן צווייטען זיבען
 קינדערלאַך, פֿון פֿערשיעדענער גרויס).

באָבע מי.ל. אָט זײַנען זײַ, אָט זײַנען זײַ! ... תיכף ווי איהר
 דענקט צו זײַ, תיכף ווי איהר רעדט פֿון זײַ, זײַנען זײַ דאָ, די טהײַערע! ...
 (טילטיל און מיטיל לויפֿען צו עמפֿאַנגען די קינדער, זײַ כאַפען זיך אַרומ,
 קושען זיך, טאַנצען, דרעהען זיך און לאָזען אַרױס געשרײַען פֿון פֿרײַד).

מיל טייל, הא-חא, פיעראט! ... (זיי כאפען זיך און איינעם דעם צווייטען ביי די האר.) אך! אזוי מיר נעהמען זיך ווידער שלאגען ווי אמאל ... און ראָבערט! ... גוט מאָרגען זשאָן! . וואָס איז געוואָרען מיט דיין דריידעל? ... מאדעלען און פיעראָט און פאָלין! ... און דאָ איז אויך ריקעט! ...

מיט טייל. אָה! ריקעט, ריקעט! ... זי קריכט נאָך אלץ אויף אלע פֿיער! ...

באָבע טייל. יאָ, זי האָט אויפֿגעהערט צו וואַקסען...

מיל טייל (בעמערקענדיג ווי דער קליינער הונד שפּרינגט אַרום איהם). און דאָ איז קיין וועמעס עק כ'האַב אָבגעשניטען מיט פּאָליג'ס שערעל... ער האָט זיך אויך ניט געענדערט...

זיידע טייל (נאָכדענקענדיג). ניין, קיין זאָך ענדערט זיך ניט

דאָ...

מיל טייל. און פּאָלין האָט אלץ אַ שפּרענקעל אויף דער

נאָז...

באָבע טייל. יאָ, ער וויל ניט אַראָב געהן; מען קען גאָר ניט

טהון דערצו...

מיל טייל. אָה, ווי שעהן זיי זעהן אויס, ווי פֿעט און גלענצענד זיי זיינען... וואָס פֿאַר אַ פֿרייליכע צורות זיי האָבען! ... זיי זעהן אויס גוט ערנעהרט...

באָבע טייל. זיי זענען פֿיעל בעסער אָב זינט זיי האָבען

אויפֿגעהערט לעבען... ס'איז מעהר ניטאָ פֿאַר וואָס זיך צו שרעקען,

קיינער ווערט דאָ ניט קראַנק, קיינער האָט ניט קיין ערגערניסע...

(אין הייזעל קלינגט דער זייגער אַכט.)

באָבע טייל (ערשטוינט). וואָס איז דאָס? ...

זיידע טייל. ביי מיין נאמנות, איך ווייס ניט וואָס דאָס

איז... ס'מוז זיין דער זייגער.

באָבע טייל. ס'קען ניט זיין... ער קלינגט קיין מאָל ניט...

זיידע טייל. דאָס איז ווייל מיר דענקען קיינמאָל ניט צו

דער צייט... האָט ווער פֿון אויך געדענקט צו דער צייט? ...

טילטיל. יא, איך האָב געדענקט... וויפֿיעל האַלט דער זיי-
גער?...?

זיידע טיל. ביי מיין נאמנות, איך קען ניט זאָגען... איך
האָב פֿערלירען די געוואָהנהייט... ס'האָט אַכט מאָל געקלינגען,
איך מיין אז ס'דאַרף, זיין דאָס וואָס זיי רופֿען דאָרט, אַכט אויגער...
טילטיל. די ליכט ערוואַרטעט אונז אַ פֿערטעל צו ניין...
ס'איז דורך דער צוויכערין... ס'איז זעהר וויכטיג... איך געה שוין...
באָבע טיל. פֿערלאָזט אונז ניט פונקט איצט ווען דער
אַבענד-מאָהל איז פֿערטיג... גיך, גיך, לאָמיר אַרויס נעהמען דעם
מיש אין דרויסען... איך האָב גראַדע זעהר גוטע קרויט-יויך און אַ
פראַכטפֿאַלען פֿלוימען-מאָרט...

(זיי נעהמען אַרויס דעם מיש, שיסלען, טעלער א, א, א, א; און זיי שטעלען
אויס אין דרויסען פֿאַר אַבענד-מאָהל, אַלע העלפֿען.)

טילטיל. גוט, אזוי ווי איך האָב שוין דעם בלויען פֿויגעל...
און אזוי ווי ס'איז שוין לאַנג זינט איך האָב ניט פֿערוזכט קיין קרויט-
יויך... אפילו ניט זינט איך בין אויף דער רייע... זיי האָבען עס ניט
אין די האַטעלען...

באָבע טיל. אָט אזוי!... ס'וועט ניט נעהמען קיין סך!...!
זיצט קינדער... לאָמיר ניט פֿערליהרען קיין צייט, אויב איהר איילט
זיך...

(זיי צינדען אַן דעם לאַמפּ, און טהיילען איין די זופּ, די עלטער-עלטערן און
די קינדער זיצען אַרום דעם מיש, שטויסענדיג זיך און לאַסטשענדיג איינער
דעם צווייטען, לאַבענדיג און שרייענדיג מיט פֿרייד.)

טילטיל. (עסענדיג מיט גרויס אַפעטיט). ווי גוט ס'איז!... מיין
גאָט, ווי גוט ס'איז!... כ'וויל נאָך! נאָך...

(ער מאַכט אַ טומעל קלאַפענדיג מיט דעם לעפֿעל אין דער שיסעל.)

זיידע טיל. האַלט, נאָר האַלט, אַביסעלע רודהיער... דו ביזט
אַלץ אזוי פֿערשייט ווי שטענדיג; און דו וועסט צוברעכען דיין טעלער.
טילטיל. (אויפֿשטעלענדיג זיך אין דער העלפֿט אויף זיין שמוהל).
כ'וויל נאָך, נאָך!...

באָבע טייל. ס'איז אונזער איינציגער פֿערגעניגען און ס'איז
אזא כבוד פֿאַר אונז, ווען אייערע געדאַנקען בעזוכען אונז! ...
זיידע טייל. מיר האָבען ניט קיין אַנדערע צערשמרייאונג...
טייל טייל. שנעל, שנעל! ... מיין שטייגעל... מיין פֿויגעל! ...
זיידע טייל (געבענדיג איהם דאָס שטייגעל). אָט זיינען זיי... דו
ווייסט, איך גאַראַנטיר ניט פֿאַר איהם; און אויב ער וועט ניט זיין
פֿון דעם ריכטיגען קוליר...

טייל טייל. אַדיע! אַדיע! ...!

די ברידערלאַך און שוועסטערלאַך. אַדיע טייל-
טייל! ... אַדיע מימיל! ... געדענק די צוקער-שמעקעלאַך! ... אַדיע! ...!
קומט נאָך! ... קומט נאָך! ...!

(זיי טרעסלען אַלע זייערע טאַשען-טיכלאַך, ווערענד טיילטיל און מיטיל
געהען לאַנגזאַם אַוועק. אָבער נאָך פֿון פֿריהער, בשעת מען האָט געזאָגט
די לעצטע פֿאַר ווערטער, האָט דער נעבעל זיך ווידער אָנגעפֿאַנגען בולדען
אויף דער ביהנע, אַזוי אז צום סוף פֿערשווינדעט אַלעס אין דער פֿינסטער-
ניש און ביי'ם פֿאַלען פֿון דעם פֿאַרהאַנג זעהט מען ווידער טיילטיל און
מיטיל אַליין נעבען דעם דעמב.)

טייל טייל. דאָ אַרום מימיל! ...

מיטיל, וואו איז די ליכט? ...

טייל טייל. איך ווייס ניט... (קוקענדיג צו דעם פֿויגעל אין דעם
שטייגעל). אַך, דער פֿויגעל איז מעהר ניט בלוי! ... ער איז צוריק
געוואָרען שוואַרץ! ...!

מיטיל. גיב מיר דיין האַנד, קליינער ברודער... איך האָב
אַזוי מורא און ס'איז מיר אַזוי קאַלט...

פֿאַר האַנד.

דריטער אקט.

פיערטעס בילד.

דער פאלאץ פֿון דער נאכט.

א גרויסע און וואונדערבארע זאאל פֿון גלענצענדער שרעק, שטרענג, מעטא-ליש און קבר-מעסיג, מאכט דעם איינדרוק פֿון א גריכישען אָדער עגיפטישען מעמפל מיט זיילען, באלקענס, שטיין-פלאַטען, און אָרנאָמענטען פֿון שוואַר-צען מאַרמאָר, גאָלד און עבען-האַלץ. די זאאל איז פֿיער-עקיג, טרעפען פֿון באַזאָלט, וועלכע פֿערנעהמען כמעט די גאַנצע טיעפֿקייט צוטהיילען איהר אין דריי פלאַנען, וועלכע פֿאַלגען נאָך איינע די צווייטע, ערהויבענדיג זיך אַלץ העכער איינע איבער די אַנדערע, רעכטס און לינקס צווישען די זיילען זיינען דאָ טהירען פֿון טונקלען בראַנז, אין הינטערגרונד אַ מאָנומענט-מעסיגע מעשענע טהיר, די זאאל איז בעלייכטעט פֿון אַ שוואַכער ליכט, וועלכע שיינט בלויז צו קומען פֿון דעם שיין פֿון דעם מאַרמאָר און פֿון דאָס עבען-האַלץ.

(ביים אויפֿהויבען דעם פֿאַרהאַנג, זיצט די נאכט, וועלכע איז פֿאַרגעשמעלט דורך דער פֿיגור פֿון אַ זעהר אַלטער פֿרוי, אָנגעטהון אין שוואַרצע קליידער, אויף די טרעפען פֿון דעם צווייטען פלאַן, צווישען צוויי קינדער, פֿון וועלכע איינס, כמעט נאָקעט, ווי דער גאָט פֿון ליעבע, שמייכלט טיעף שלאָפֿענ-דיג, וועהרענד דאָס צווייטע שטעהט בעוועגונגסלאָז, בעדעקט פֿון קאָפּ ביי די פֿיס, עס קומט אַריין פֿון רעכטס, אין ערשטען פלאַן, די קאָפּ.)

די נאכט. ווער קומט דאָרט? ...

די קאָפּ (אַראַבלאָזענדיג זיך מיעד, ווי אָהן כוחות, אויף די טרעפען פֿון מאַרמאָר). איך בין עס, מוטער נאכט... איך קען ניט מעהר...
די נאכט. וואָס איז מיט דיר, מיין קינד? ... דו זעהסט אויס בלייך און מאַגער און דו ביזט בעשפּריצט מיט בלאָטע ביי צו דיינע

וואָנצעס... האָסט זיך ווידער אַרומגעשלאָגען אויף די דעכער אין שנעע און אין רענען? ...

די קאַץ. ס'האָט גאָר ניט צו טהון מיט די דעכער! ... ס'איז אינגער סוד, וועלכער בעאונרוהיגט מיך! ... ס'איז דער אָנפֿאַנג פֿון'ס סוף! ... ס'איז מיר געלונגען זיך אַוועקצו'גנב'נען אויף אַ רגע, אום דיך צו וואָרענען; איך האָב אָבער שטאַרק מורא, אז מען קען שוין גאָרניט העלפֿען...

די נאַכט. פֿאַר וואָס? ... וואָס איז דען געשעהן? ... די קאַץ. איך האָב דיר דערצעהלט פֿון דעם קליינעם טיל-טיל, דער זוהן פֿון'ס האַלץ-האַקער, און פֿון דעם צויבער-דימענט... נו גוט, ער קומט אַהער צו פֿאָדערן פֿון דיר דעם בלויען פֿייגעל... די נאַכט. ער האָט איהם נאָך ניט...

די קאַץ. ער וועט איהם אין גיכען האַבען, סידען עס וועט געשעהן עפעס אַ נס... אָט ווי עס האַלט: די ליכט, וועלכע פֿיהרט איהם און פֿעראַטמה אונז אַלע, ווייל זי האָט זיך אין גאַנצען געשמעלט אויף דעם מענשענס זייט, די ליכט האָט ערפֿאַהרען אז דער בלויער פֿויגעל, דער אמת'ר, דער איינציגער, וועלכער קען לעבען ביי דער ליכט פֿון טאָג, איז בעהאַלמען דאָ צווישען די בלויע פֿייגעל פֿון די חלומות, וועלכע לעבען נאָר ביי די שטראַהלען פֿון דער לבנה און שטאַרבען ווי זיי דערזעהן די זונן... זי ווייסט, אז ס'איז איהר פֿער-באָטען אַריבער צו טרעמען די שוועל פֿון דיין פּאַלאַץ; זי שיקט אָבער די קינדער; און אזוי ווי דו קענסט ניט אָבהאַלמען דעם מענשען צו עפֿענען די טויערען פֿון דיינע סודות, ווייס איך ניט וואָס ס'וועט זיין דער סוף... אין יעדען פֿאַל, אויב זיי וועלען, אונגליק-ליכער ווייזע, לעגען די האַנד אויף דעם אמת'ן בלויען פֿויגעל, וועט פֿאַר אונז ניט בלייבען עפעס אַנדערש צו טהון ווי צו פֿערשווינדען... די נאַכט. מיין גאָט, מיין גאָט! ... און וואָס פֿאַר אַ צייטען לעבען מיר! איך האָב גאָר ניט קיין איין מינוט רוה... איך קען דעם מענשען ניט פֿערשמעהן אין דער לעצטער צייט... צו וואָס שטרעכט ער? ... מוז ער וויסען יעדע זאַך? ... ער האָט שוין

ערפֿאהרען א דריטעל פֿון מיינע סודות, אלע מיינע שרעקען זיינען פֿול מיט פחד און זיי זיאנען ניט צו פֿערלאָזען דאָס הויז, מיינע גייסטער זיינען אַנטלאָפֿען, און די גרעסטע צאָהל פֿון מיינע קראַנק־היימען פֿיהלען זיך נאָר ניט גוט...

די קאָץ. איך ווייס, מוטער נאָכט, איך ווייס, די ציימען זיינען זעהר שווער, און מיר זיינען אַליין אין דעם קאָמפֿ געגען מענשען... איך הער זיי קומען... איך זעה נאָר איין אויסוועג: אזוי ווי זיי זיינען קינדער, מוזען מיר זיי אזוי אָנשרעקען, אז זיי זאָלען ניט וואַגען דוקא צו וועלען עפֿענען די הינטערשטע טהיר, הינטער וועלכער זיי וועלען געפֿינען די פֿייגעל פֿון דער לבנה... די סודות פֿון די איבעריגע היילען זיינען גענוג אָבצוציהען זייער אויפֿמערק־זאָמקייט און זיי אָנצושרעקען...

די נאָכט (דערהערענדיג אַ מומעל אין דרויסען). וואָס הער איך? ... זיינען זיי דאָ פֿיעל? ...

די קאָץ. ס'איז נאָר ניט; עס זיינען אונזערע פֿריינד ברויט און צוקער; וואָסער פֿיהלט זיך ניט אַמבעסטען און פֿייער קען ניט קומען, ווייל ער איז אַ קרוב מיט ליכט... דער הונד איז דער איינ־ציגער, וועלכער איז ניט אויף אונזער זייט; ס'איז אָבער ניט מעגליך איהם צו דערווייטערען...

(עס קומען אַרײַן בעשיידען, דורך דער רעכטער זייט אין פֿאַרדערגרונד, מילטיל, מיטיל, ברויט, צוקער און דער הונד.)

די קאָץ (אָקעגען לויפֿענדיג מילטיל'ן). אָט דאָ-אַרום, מיין קליינער הערר, אָט דאָ-אַרום... איך האָב צו וויסען געטהון דער נאָכט, וועלכע איז זעהר צופֿרידען אייך צו זעהן... איהר מוזט איהר ענטשולדיגען, זי איז עפעס ניט אויפֿגעלעגען; דערפֿאַר איז זי אייך ניט אָקעגען געקומען...

מילטיל. גוטען טאָג, מאַדאַם נאָכט...

די נאָכט (בעלידיגט). גוטען טאָג? איך בין ניט צוגעווייחנט דערצו... דו וואָלסט מיר געקענט זאָגען: גוטע נאָכט, אָדער וועניג־סטענס: גוטען אָבענד...

מילטיל (געערגערט). ענטשולדיגט מיר, מאדאם... כ'האָב
 עס ניש געוואוסט... (צייגענדיג צו די צוויי קינדער). זיינען דאָס אייערע
 צוויי אינגעלאַך? ... זיי זענען זעהר שעהן...
 די נאַכט. דאָס איז דער שלאָף...
 מילטיל. פאַרוואָס איז ער אַזוי פֿעט...
 די נאַכט. ס'איז דערפֿאַר, ווייל ער שלאָפֿט גוט...
 מילטיל. און דער אַנדערער, וועלכער בעהאַלט זיך... פֿאַר
 וואָס האָט ער בעדעקט זיין פנים... איז ער קראַנק? זאָגט מיר,
 ווי הייסט ער?...
 די נאַכט. דאָס איז דעם שלאָפֿס שוועסטער... ס'איז בעסער
 ניש צו דערמאָהנען איהר נאָמען...
 מילטיל. פֿאַר וואָס?...
 די נאַכט. ווייל איהר נאָמען איז ניש איינגענעהמען צו
 הערען... נאָר לאָמיר בעסער רעדען פֿון עפעס אַנדערש... די
 קאָץ זאָגט מיר, אז איהר זיינט געקומען אַהער זיכען דעם בלויען
 פֿויגעל...
 מילטיל. יאָ מאדאָם, אויב איהר וועט מיר ערלויבען... ווילט
 איהר מיר זאָגען, ווי ער געפֿינט זיך?...
 די נאַכט. דאָס ווייס איך ניש, מיין קליינער פֿריינד... אַלעס
 וואָס איך קען נאָר זאָגען איז, אז ער איז ניש דאָ... איך האָב איהם
 קיין מאָל ניש געזעהן...
 מילטיל. יאָ, יאָ... די ליכט האָט מיר געזאָגט אז ער איז
 דאָ; און די ליכט ווייסט וואָס זי זאָגט... ווילט איהר מיר געבען אייערע
 שליסלען?...
 די נאַכט. אָבער, מיין קליינער פֿריינד, דו מוזט גוט פֿער-
 שמעהן, אז איך קען ניש געבען מייע שליסלען צו סיי וועמען...
 איך דאַרף היטען אַלע סודות פֿון דער נאַטור און ס'איז מיר אַבסאָלוט
 פֿערבאָמען ווי צו אימיצען צו ענטדעקען, איבערהויפט צו אַ קינד...
 מילטיל. איהר האָט קיין רעכט ניש זיי צו ענטזאָגען דעם
 מענשען, דעמאָלט ווען ער פֿאַרדערט זיי פֿון אייך... איך ווייס דאָס...

די נאַכט. ווער האָט דיר דאָס געזאָגט? ...
 מיט זיך. די ליכט...
 די נאַכט. ווידער די ליכט! און שטענדיג די ליכט! ווי וואָגט
 זי אין אַלעס זיך אַרײַנצומישען? ...
 דער הונד. זאָל איך זיי ביי איהר אַרויס רייסען מיט געוואַלט,
 מיין קליינער נאָט? ...
 מיט זיך. שווייג שטיל, זיי רוהיג און פֿערהאַלט זיך אַנשטענדיג...
 (צו דער נאָכט) אויב איהר ווילט אַזוי גוט זיין, מאַדאַם, גיט מיר
 די שליסלען...
 די נאַכט. האָסטו כּאַמט אַם וועניגסטענס דעם צייכען? ...
 וואו איז ער? ...
 מיט זיך (בערהערענדיג זיין היטעלע). זעהט דעם דימענט! ...
 די נאַכט (אונטערגעבענדיג זיך דער אונפֿערמיידליכקייט). ענדליך...
 אָט דאָ זיינען די שליסלען, וועלכע עפֿענען אַלע טהירען פֿון דעם
 זאַל... בעטראַכט דיך נאָר גוט, ס'קען דיר געשעהן אַנ'אונגליק...
 איך וועל פֿאַר נאָר גוט זיין פֿעראַנטוואָרטליך...
 ברויט (זעהר אונרוהיג). זיינען פֿאַראַן וועלכע עס איז
 געפֿאַהרען...
 די נאַכט. געפֿאַהרען? ... איך קען אייך זאָגען, אַז איך אַליין
 ווייס ניט, וואס ס'וועט געשעהן, ווען אייניגע פֿון די בראַנזענע
 טהירען וועלען זיך עפֿענען איבער דעם אָבגרונד... אַרום און אַרום
 דעם גאַנצען זאַל, אין יעדער איינער פֿון די מיט באַזאַלט
 געפֿלאַסטערטע היילען, זיינען דאָ אַלע צרות, אַלע מגיפות, אַלע
 קראַנקהייטען, אַלע שרעקענישען, אַלע אונגליקען, אַלע סודות, וועלכע
 האָבען געפֿייניגט דאָס לעבען זינט דעם אָנפֿאַנג פֿון דער וועלט...
 איך האָב גענוג צרות זיי צו האַלטען מיט דער הילף פֿון דעם
 שיקזאַל דאָ פֿערשפּאַרט; און איך פֿערזיכער אייך, אַז נאָר מיט דער
 גרעסטען מיה קען איך אויפֿהאַלטען אַביסעלע אָרדנונג צווישען די
 אונדזער ציפֿלינירטע כאַראַקטערע... איהר האָט געזעהן וואָס עס טרעפֿט,
 ווען איינע פֿון זיי אַנטלויפֿט און בעווויזט זיך אויף דער ערד...

ברויט. מיינע אלטע יאָהרען, מיין ערפֿאַהרונג און מיין אי-
בערגעבענהייט מאַכען מיך פֿאַר דעם נאַמירליכען בעשיצער פֿון די
צוויי קינדער; אָט דערפֿאַר, מאַדאַם נאַכט, ערלויבט מיר אייך צו
שמעלען אַ פֿראַגע...

די נאַכט. פֿאַר וואָס ניט...

ברויט. אין פֿאַל פֿון אַ געפֿאַהר, וואו אַרום קען מען
אַנטלויפֿען?...

די נאַכט. ס'איז ניטאָ קיין וועג צו אַנטלויפֿען.

מיטל טייל (נעהמט די שליסלען און געהט אַרויף אויף די ערשטע טרעפֿ).
לאָמיר דאָ אַנפֿאַנגען... וואָס איז פֿאַרהאַן אונטער דער בראַנזענער טהיר? ...
די נאַכט. איך דענק עס זיינען די גייסטער... ס'איז שוין
לאַנג זינט איך האָב געעפֿענט די טהיר און זיי זיינען אַרויסגעקומען...
מיטל טייל (אַריינגעגעדריג דעם שליסעל אין לאָך). כ'וויל זעהן...
(צום ברויט.) האַסמו דאָס שטייגעל פֿאַר'ן בלויזען פֿויגעל? ...

ברויט (קלאַפענדיג אַ צאָהן אין אַ צאָהן). איך האָב ניט קיין
מורא, אָבער דענקט איהר ניט, אַז ס'וואָלט בעסער געווען ניט צו
עפֿענען די טהיר, נאָר אַריינצוקוקען דורך'ן לאָך פֿון'ם שליסעל? ...
מיטל טייל. כ'פֿערלאַנג ניט אייער עצה...

מיטל טייל (אַנפֿאַנגענדיג פֿלוצלינג צו וויינען). איך האָב מורא! ...
וואו איז צוקער? ... איך וויל געהן אַהיים...

צוקער (דיענסט-פֿערטיג און העפֿליך). אָט דאָ פֿרייליין, אָט דאָ
בין איך... וויין ניט, איך וועל אָבברעכען איינעם פֿון מיינע פֿינגער
און דו וועסט האָבען אַ צוקער שמעקעלע...
מיטל טייל. הער אויף דערמיט...

(ער דרעהט איבער דעם שליסעל [און עפֿענט פֿאַרויכטיג די טהיר; תיבה
לויפֿען אַרויס פֿינג אָרער זעקס גייסטער אין פֿערשיעדענע פֿאַרמען און זיי
פֿערשפּרייטען זיך אין אַלע ווינקעלאַך. מיטל טייל גיט אַ געשריי פֿון פחד. ברויט,
דערשראָקען, וואַרשט אַוועק דאָס שטייגעל און לויפט אַוועק אין הינטער-
גרונד פֿון זאַל, וואו ער בעהאַלט זיך, וועהרענדיג די נאַכט לויפט נאָך
די גייסטער און שרייט צו טיטליץ.)

די נאכט, שנעל! שנעל! ... פערמאך די טהיר! זיי וועלען אלע ארויסלויפֿען און מיר וועלען קיין מאָל ניט קענען זיי צוריקבאָדן פֿען! ... זיי האָבען זיך דאָרט אינעוועניג געלאַנגנוויליגט זינט דער מענש האָט אויפֿגעהערט זיי ערענסט צו בעטראַכטען... (זי לויפט נאָך די גייסטער און בעמיהט זיך מיט דער הילף פֿון אַ בייטש, געמאַכט פֿון שלאַנגען, זיי צוריק צו טרייבען צו דער טהיר פֿון דעם געפֿענגניס.) העלפֿט מיר! ... אָט דאָ! ... אָט דאָ! ...

מילטיל, (צום הונד). העלף איהר, טילאָ, אויף זיי! ...

דער הונד (שפּרינגענדיג און בילענדיג), יאָ, יאָ, יאָ! ...

מילטיל, און ברויט, וואו איז ברויט? ...

ברויט, (אין הינטערגרונד פֿון דעם זאַל). אָט דאָ... איך בין

געבען דער טהיר אום זיי ניט צו לאָזען אַרויסלויפֿען...

(איינער פֿון די גייסטער לאָזט זיך צו געהן צו יענעם פּלאַץ און ער אַנט-

לויפט זעהר שנעל, אַרויסלאָזענדיג געשרייען פֿון שרעק.)

די נאכט (צו די דריי גייסטער, וועלכע זי האָט אָנגעכאַפט ביי די קעלנער). אָט דאָ-אַרום, איהר! ... (צו טילטיל'ן.) עפֿענט די טהיר

אַביסעל... (זי שטופט אַריין די גייסטער אין דער הייל) דאָרט, אָט אַזוי...

(דער הונד ברענגט נאָך צוויי.) און די צוויי... קומט, שנעל, אַריין מיט

זיי! ... איהר ווייסט גאַנץ גוט, אַז ס'איז אייך נאָר ערלויבט אַרויס

צו געהן אין דעם טאָג פֿון אלע הייליגע... (זי פֿערמאַכט די טהיר.)

מילטיל (צו געהענדיג צו אַ צווייטער טהיר). וואָס איז פֿאַרהאַן

אונטער דער טהיר? ...

די נאכט, נאָך וואָס נוצט דאָס? ... איך האָב דיר שוין איין

מאָל געזאָגט, אַז דער בלויער פּויגעל איז קיין מאָל דאָ ניט געווען...

נאָר אויב דו ווילסט... עפֿען די טהיר, אַז ס'געפֿעלט דיר... דאָרט

זיינען די קראַנקהייטען...

מילטיל (מיט דעם שליסעל אין לאַך). מוז איך זיין פֿאַרויכטיג

ביי דער עפֿנונג? ...

די נאכט, ניין, ס'איז ניטאָ פֿאַר וואָס מורא צו האָבען... זיי

זיינען זעהר רוחיג, די אַרימע בעשעפֿניסע... זיי זיינען זעהר אונגליקליך...

דער מענש פֿיהרט אָן, זינט אַ צייט, אַן ענטשלאָסענע מלחמה געגען זיי!... איבערהויפט זינט מען האָט ענטדעקט די מיקראָבען... עפֿען, און דו וועסט זעהן...

(טילטיל עפֿענט ברייט פֿונאַנדער די טהיר, קיין זאך ערשיינט ניט.)

טילטיל. קומען זיי ניט אַרויס?

די נאַכט, איך האָב דיר געזאָגט, אַז זיי זיינען אַלע זעהר ליידער, און זעהר ענטמוטיגט... די דאָקטוירים זיינען אַלע שלעכט צו זיי... געה אַריין אויף אַ וויילע און זעה אַליין...

(טילטיל געהט אַריין אין דער הייל און קומט תיכף צוריק אַרויס.)

טילטיל. דער בלויער פֿויגעל איז דאָרט ניטאָ... זיי זעהען אויס זעהר קראַנק, די קראַנקהייטען אייערע... זיי האָבען אפילו ניט אויפֿגעהויבען זייערע קעפֿ... (אַ קליינע קראַנקהייט אין שטעק שיך, שטיב-קלייד און אַ הויב פֿון בוימוואָהל, לויפֿט אַרויס פֿון דער הייל און פֿאַנגט אָן אַרום שפּרינגען איבער דער זאַל.) זעה נאָר!... אַט איז אַ קליינענקע אַרויסגעלאָפֿען... וואָס פֿאַר אַ מין איז זי?

די נאַכט, עט, גאָר ניט, ס'איז איינע פֿון די קליינסטע... ס'איז אַ פֿערקיהלונג אין קאָפּ... ס'איז איינע פֿון די, וועלכע ווערען אַמוועניגסטענס פֿערפֿאַלגט. און זיי זיינען דערפֿאַר מעהר געזונד... (רופֿענדיג די פֿערקיהלונג אין קאָפּ.) קום אַהער מיין קליינענקע... ס'איז צו פֿריה איצט, דו מוזט וואַרטען אויף דעם ווינטער... (די פֿערקיהלונג אין קאָפּ, ניסענדיג, הוסטענדיג און שנייצענדיג די נאָז, קעהרט זיך צוריק אין דער הייל, און טילטיל פֿערמאַכט די טהיר.)

טילטיל (צוגעהענדיג צו דער נעכסטער טהיר). לאָמיר דאָ אַריין-קוקען... וואָס איז דאָ פֿאַרהאַנען?...

די נאַכט, זיי פֿאַרויכטיג!... ס'זיינען די מלחמות... זיי זיינען גרויזאָמער און מעכטיגער ווי שטענדיג... גאָט ווייסט, וואָס ס'וואָלט געשעהן ווען זיי זאָלען אַנטלויפֿען!... גליקליכערזויינע זיינען זיי שווער און זיי בעוועגען זיך לאַנגזאַם... מיר מוזען אָבער אַלע צוזאַמען זיין גרייט צוריקצושטופֿען די טהיר, וועהרענדר קוקסט אַריין אין דער הייל...

בלויער פויגעל.

(טילמיל מאכט אויף מיט זעהר גרויסע פֿאַרויכטיגקייט אַ ביסעלע די טהיר,
אַז עס ווערט אַ קליינער שפּאַלט צו וועלכען ער לייגט צו זיין אויג, ער
קעהרט זיך תיכף אום מיט דער פלייצע צו דער טהיר און שרייט.)

טילמיל, שנעל! שנעל!... שטופט מיט דער גאַנצער
קראַפֿט... זיי האָבען מיך געזעהן!... זיי קומען אַלע!... זיי צוברעד
כען אַלע די טהיר!...

די נאַכט, קומט, אַלע צוזאַמען!... שטופט שטאַרק!...
ברויט, וואָס טהוט איהר?... שטופט אַלע!... אַך! אָט דאָס איז
עס!... זיי לאָוען נאָך!... ס'איז שוין געווען די העכסטע צייט!...
האַסטו זיי געזעהן?...

טילמיל, יאָ, יאָ!... זיי זיינען ריעווען-גרויס און שרעק-
ליך!... ב'גלויב ניט, אַז זיי זאָלען האָבען דעם בלויען פֿויגעל...
די נאַכט, דו קענסט זיכער זיין, אַז זיי האָבען איהם
ניט... ווען זיי זאָלען איהם האָבען וואַלטען זיי איהם תיכף אויפֿגע-
געסען... נו גוט, האָסטו שוין געהאט גענוג?... דו זעהסט דאָך גוט,
אַז מען קען גאָר ניט טהון...
טילמיל, איך מוז אַלצרינג זעהן... די ליכט האָט געד-

הייסען...

די נאַכט, די ליכט האָט געהייסען!... ס'איז זעהר גרינג
צו הייסען, ווען מען איז אַליין שרעקעדיג און מען זיצט אין דער היים...
טילמיל, לאָמיר געהן צו דער נעכסטער טהיר... וואָס
איז דאָ פֿאַרהאָן?...

די נאַכט, אָט דאָ האַלט איך פֿערשלאָסען די שאַמענס
און די שרעקען...
טילמיל, קען איך עפֿענען די טהיר?...

די נאַכט, געוויס... זיי זיינען שטיל און רוהיג; זיי זיינען
ווי די קראַנקהייטען...
טילמיל (עפֿענענדיג בוז אין דער העלפט די טהיר, מיט אַ געווי-

סער אונצושרויליכקייט, און אַריינקוקענדיג אין דער הייל). זיינען זיי ניטאָ
דאָרט? ...

די נאכט (אויך אריינקוקענדיג אין דער הייל). נו גומ, שאַמענס, וואָס
טהוט איהר דאָרט? ... קומט אַרויס אויף אַ וויילע און שמרעקט אױס
איערע פֿיס; ס'װעט אייך טהון גומ... און די שרעקענס אויך...
ס'איז נימאָ פֿאַר וואָס מורא צו האָבען... (עטליכע שאַמענס און עטליכע
שרעקענס, אין דער פֿאַרמע פֿון פֿרויען, איינגעהילטע, די ערשטע אין שוואַרצע
שלייערס און די צווייטע אין גרינע שלייערס, קומען אַרויס ערבאַרעמליך און מאַ-
כען עטליכע טריט ווייטער פֿון דער הייל; און דאָן דורך אַ בעוועגונג פֿון מיל-
מיל'ן לויפֿען זיי שנעל צוריק.) קומט, האָט קיין מורא ניט... ס'איז נאָר
אַ קינד, ער וועט אייך קיין שלעכטס ניט טהון... (צו מילמיל'ן) זיי
זיינען געוואָרען זעהר שרעקעדיג, אַ חוץ די אייניגע גרעסערע, וועל-
כע דו זעהסט הינמען...

מילמיל (אַריינקוקענדיג אין דער טיעפֿקייט פֿון דער הייל). —
אַה, ווי מורא'דיג זיי זיינען!...

די נאכט. זיי זיינען געבונדען אין קייטען... זיי זיינען די
איינצעלנע, וועלכע שרעקען זיך ניט פֿאַר דעם מענשען... אָבער
פֿערמאָך די טהיר, זיי וועלען נאָך ווערען מעהר אויפֿגערעגט...
מילמיל (געעהנדיג צו דער נעכסטער טהיר.) האַלט!... די איז
נאָך שניקלער... וואָס איז דאָ פֿאַרהאַנען?...

די נאכט. עס זיינען פֿאַרהאַנען פֿערשיעדענע סודות אונטער
דער טהיר... אויב דו ווילסט דוקא מענסטו אויפֿמאַכען די טהיר
אויך... אָבער געה ניט אַרױן... זיי זעהר פֿאַרויכטיג און לאַמיר זיין
גרייט צוריק צו שמופֿען די טהיר, ווי מיר האָבען געטהון ביי די
מלחמות...

מילמיל (עפֿענענדיג די טהיר ביז אין דער העלפֿט, מיט אונפֿער-
גלייכבאַרער פֿאַרויכטיגקייט און אַריינשטופֿענדיג זיין קאָפֿ מיט מורא). אַך!...
ווי קאַלט ס'איז!... מיינע אויגען שמערצען מיך!... פֿערמאָך זיי
שנעל!... שמופֿ, אַך, שמופֿ! זיי שמופֿען צוריק!... (די נאכט, דער
הונד, די קאץ און צוקערן שמופֿען צוריק די טהיר) אַה! איך האב
געזעהן!...

די נאכט. וואָס?...

מילטיל (צומישט). כ'ווייס ניט, ס'איז געווען שרעקליך... זיי זיינען אלע געזעסען ווי פֿורכטזאמע פֿערוועהענישע אָהן אויגען... ווער איז געווען דער ריעו, וואָס האָט מיך געוואָלט כאַפֿען?...

די נאַכט. ס'איז וואָהרשיינליך געווען די שמילקייט; זי בעוואַכט די טהיר... עס שיינט, אַז ס'האָט איהר בעאונרוהיגט... דו ביסט זעהר בלייך און דו ציטערסט מיט דעם גאַנצען קערפּער. מילטיל. יאָ, כ'וואָלט עס קיין מאָל ניט געווען געגלויבט... כ'האָב עס קיין מאָל ניט געזעהן... און מיינע הענד זיינען פֿערפֿרויען... די נאַכט. ס'וועט נאָך ערגער ווערען אויב דו געהסט ווייטער... מילטיל (צוגעהענדיג צו דער נעכסטער טהיר) און אָט דאָ?... איז עס אויך שרעקליך?...

די נאַכט. ניין; דאָ איז פֿאַרהאַן צו ביסלעך פֿון אַלצידינג... דאָ האָלט איך די אונבעשעפֿטיגטע שמערען, מיינע פּערווענליכע פּערפֿומען, עטליכע שימערן, ווי די פֿייער-ווערעמלעך, פֿייער-פֿליגע-לעך; איך האָב דאָ אויך דעם טוי, דאָס געזאַנג פֿון דער נאַכטיגאַל און אַנדערעס...

מילטיל. אַזוי, די שמערען, דאָס געזאַנג פֿון דער נאַכטיגאַל... דאָס מוז זיין די טהיר...

די נאַכט. עפֿען זי, אויב דו ווילסט; ס'איז ניטאָ זעהר שלעכטעס אינעוועניג...

(מילטיל עפֿענט ברייט פֿונאַנדער די טהיר, די שמערען, אין דער פֿאַרמע פֿון וינגע שעהנע מיידלאַך, איינגעהולט אין פֿערשידענפֿאַרביגע שמראַהלען, לויפֿען אַרום פֿון זייער געפֿענגניס, צושפּרייטען זיך איבער דעם גאַנצען זאַל און בילדען חניעוודיגע גרופּען אויף די טרעפּען און אַרום די זיילען, איינגעטונקען אין אַ מין ליכטיגען האַלב-שאַמען, די פֿאַרפֿומען פֿון דער נאַכט, וועלכע זיינען כמעט אונזוכטבאַר, די פֿייערדיגע ווערעמליך און פֿלי-געלאַך און דער דורכזוכטבאַרער טוי קומען אויך צו זיי, וועהרענד דאָס געזאַנג פֿון דער נאַכטיגאַל פֿליסט אַרום פֿון דער הייל און פֿערטרענקט דעם פֿאַלאַץ פֿון דער נאַכט.)

מילטיל (קלאַפענדיג מיט די הענד פֿון פֿרייד). אָה, וואָס פֿאַר אַ פּרעכטיגע דאַמען!...

מילטיל, און ווי גוט זיי טאנצען! ...
 מיטיל, און ווי זיס זיי שמעקען! ...
 מילטיל, און ווי שעהן זיי זינגען! ...
 מיטיל, ווער זיינען די, וועלכע מען קען קוים זעהן? ...
 די נאכט, עס זיינען די פארפומען פֿון מיין שאמען...
 מילטיל, און די אנדערע, יענע פֿון דאָרט, אין געשפּינטען
 גלאָז? ...

די נאכט, זיי זיינען דער טוי אויף די פֿעלדער און פֿון די
 וועלדער... אָבער גענוג! ... זיי וואָלטען דאָס קיין מאָל ניט געטהון! ...
 ס'איז נאָר דעם טייפֿעלס אַרבייט זיי צוריקצוטרייבען נאָך דעם וואָס זיי
 פֿאַנגען אָן טאַנצען... (געבענדיג אַ קלאַפּ מיט די הענד). שנעל
 שטערען! ... איצט איז ניט קיין צייט צו טאַנצען... דער הימעל איז
 בעדעקט מיט דיקע וואָלקענס... קומט, שנעל, צוריק אַרײַן, אויב ניט
 וועל איך נעהמען צו אייך אַ שמראַהל פֿון דער זונן... (די שטערען,
 די פֿאַרפומען און די אנדערע, פֿאַנגען אָן לויפֿען און געהן צוריק אין דער הייל;
 די טהיר פֿערשליסט זיך נאָך זיי, אין דער זעלבער צייט הערט אויף דאָס געזאָנג
 פֿון דער נאַכטיגאַל).

מילטיל (געעהנדיג צו דער טהיר פֿון הינטערגרונד). דאָס איז די
 גרעסטע מיטעלסטע טהיר...

די נאכט (ערענסט). עפֿען ניט די טהיר...

מילטיל, פֿאַר וואָס ניט? ...

די נאכט, ווייל ס'איז פֿערבאַטען...

מילטיל, דאָן איז דאָ דאָס פּלאַץ, וואו דער בלויער פֿויגעל

איז בעהאַלטען; די ליכט האָט עס מיר געזאָגט...

די נאכט (מוטערליך). הער מיך אויס, מיין קינד... איך בין

געווען גוט און איבערגעבען... איך האָב געטהון פֿאַר דיר, וואָס

איך האָב קיין מאָל ניט געטהון פֿאַר קיינעם פֿריהער... איך האָב

דיר אַרויסגעגעבען אַלע מיינע סודות... איך ליעב דיך, איך האָב

רחמנות אויף דיין יוגענד און אונשוילד און איך רעד צו דיר ווי אַ

מוטער... הער מיך אויס און גלויב מיר, מיין קינד, ענטזאָג

זיך פֿון דיין וואונש, געה ניט ווייטער, פרויביר ניט דעם שיקזאל,
עפֿען ניט יענע טהיר...

מילטיל (אביסעל דערשראָקען). אָבער פֿאַר וואָס?...
די נאַכט, ווייל איך וויל ניט, אז דו זאָלסט פֿערלוירען געהן...
ווייל קיין איינציגער ניט פֿון די, דו הערסט, קיין איינציגער פֿון די,
וועלכע האָבען געעפֿענט די טהיר, אפילו נאָר אויף אזוי פֿיעל ווי אַ
האַר איז ברייט, האָט זיך מעהר ניט צוריקגעקעהרט צום לעבען,
און צו דער ליכט פֿון'ס מאַג... ווייל יעדע שרעקליכע זאַך, וואָס
מען קען זיך פֿאַרשמעלען, ווייל אַלע גרויזאַמקייטען, אַלע שוידערליכ-
קייטען, פֿון וועלכע מענשען רעדען אויף דער ערד, זיינען נאָר ניט
אין פֿערגלייך מיט די קלענסטע און אונשערליכסטע פֿון די, וועלכע
בעפֿאלען דעם מענשען פֿון דער מינוט אָן, ווען זיינע אויגען דער-
זעהן די ערשמע דראָהונגען פֿון דעם אָבגרונד, וועלכען קיינער וואַגט
ניט אַ נאָמען צו געבען... אויף אזוי פֿיעל, אַז אויב דו ביזט גענייגט,
טראָץ אַלצדינג, צו עפֿענען די טהיר, וועל איך דיך בעמען צו וואַרטען
בזו איך וועל זיך בעהאַלמען אין מיין פֿענסטער-לאָזען טהורם...
איצט בלייבט עס פֿאַר דיר נאָכצודענקען, פֿאַר דיר צו בעשטימען...
(מיטיל, דערטונקען אין טרעהרען לאָזט אַרויס געשרייען פֿון אַנאָנאָסדריק-
ליכען שרעק און זי זוכט אַוועקצושלעפען טילטילין.)

ברויט (קלאַפענדיג אַ צאָהן אין אַ צאָהן). טהורט עס ניט, מיין
קליינער הערר!... (קניהענדיג פֿאַר איהם) האָט רחמנות אויף אונז!...
איך בעט אייך אויף מיינע קניהען... איהר זעהט דאָך, אַז די נאַכט
האַט רעכט...

די קאַץ. איהר אָפֿפֿערט די לעבענס פֿון אונז אַלע...
מילטיל, כ'מוז עפֿענען די טהיר...

מיטיל (קלאַפענדיג מיט די פֿיס, און וויינענדיג). איך וויל ניט!...
איך וויל ניט!...

מילטיל, צוקער און ברויט, געהמט מיטילין ביי דער האַנד
און אַנטלויפֿט מיט איהר... כ'וועל עפֿענען די טהיר...

די נאכט. רעמעט אייער לעבען! ... קומט שנעל! ... ס'איז
 נאך צייט... (וי אנטלויפט.)
 ברויט (אנטלויפענדיג ווילד). ווייניגסמענס ווארט ביז מיר וועלען
 זיין ביי דער ענדע פֿון דעם זאָאל! ...
 די קאַץ (איך לויפענדיג). וואַרט! וואַרט! ...!
 (ווי בעהאלטען זיך הינטער די זיילען ביי דער צווייטער ענדע פֿון דעם זאָאל.
 טיילט בלויבט אלזיין מיט דעם הונד ביי דער מאָנומענט-מעסיגער טהיר.)
 דער הונד. (מיט האַרץ-קלאַפעניש און שלוכצענדיג דורך אַן אונ-
 טערדריקטער שרעק). איך וועל בלייבען, איך בלייב! ... איך האָב ניש
 מורא! ... איך בלייב! ... איך בלייב מיין קליינעם גאָט! ... איך
 בלייב! ... איך בלייב! ...
 טיילט זיך. (גלעטענדיג דעם הונד). ס'איז גוט אזוי, טיילט, ס'איז
 גוט אזוי! ... קוש מיר... מיר ביידע זיינען צוויי... און איצט לאָמיר
 זיך שטאַרקען! (ער לעגט אַרײַן דעם שליסעל און לאָך... אַ קוויטש פֿון
 אונרוהדיקייט הערט זיך פֿון דעם אַנדערען עק פֿון זאָאל, וואו די אַנטלאָפענע
 האָבען זיך בעהאלטען. דער שליסעל האָט נאָך נישט רעכט אָנגערױהרט די טהיר,
 ווען איהרע לאַנגע און ברייטע פֿליגעל צונעהמען זיך אין מיטען, פֿעררוקען זיך
 אין אַ זייט און פֿערשווינדען אין ביידע זייטען אין דער דיקקייט פֿון די ווענד,
 מאַכענדיג פֿרוי דאָס פֿלוצלינגע ערשיינען פֿון אַן אונערױואַרטעטען גאַרטען, וואָס
 איז אונרויקליך, אונענדליך, אונאויסדריקליך, ס'איז אַ חלום-גאַרטען, געבאָדען
 אין אַ נאַכטליכער ליכט, וואו צווישען שטערן און פֿלאַנעטען וועלכע בעלייכטען
 אַלעס וואָס זיי בעריהרען, אַרומפֿליהענדיג אָהן אַן אויפֿהער פֿון איין עדעלשטיין
 צו אַ צווייטען עדעלשטיין און פֿון איין לבנה-שטראַהל צו אַ צווייטען לבנה-
 שטראַהל, שוועבען האַרמאָניש בלויז פֿליגעל, וועלכע זעהען אויס ווי בעצויבערט,
 ביז אַראָב צו די ברעגעס פֿון דעם האַרױזאַנט, די פֿליגעל זיינען צאַהל-לאָז ביז
 צו דעם פונקט וואָס שיינט צו זיין דער ברעג, די אַטמאָספֿערע איז בלויזליך,
 דאָס איז דער סובסטאַנץ פֿון דעם וואונדערבאַרען גאַרטען. טיילט, פֿערבלענדעט,
 פֿערױרט, שטעהענדיג אין דער ליכט פֿון דעם גאַרטען.) אַך! ...! הימעל! ...!
 (אומקעהרענדיג זיך צו די וועלכע זיינען אַנטלאָפען.) קומט שנעל! ... אַט
 דאָ זיינען זיי! ... זיי זיינען עס, זיי זיינען עס, זיי זיינען עס ...
 ענדליך האָבען מיר זיי! ... טויענדער בלויז פֿליגעל! ... מיליאָנען! ...!
 טויענדער מיליאָנען! ... עס זיינען שוין דאָ צו פֿאַעל! ...! קום,

מיטל! ... קום, מילא! ... קומט אלע! ... העלפֿט מיר! ... (פֿאַרענדיג זיך צווישען די פֿייגעל.) מען קען זיי כאַפֿען זשעמעניעוויז! ... זיי זיינען ניט שרעקעדיג! ... זיי האָבען ניט מורא פֿאַר אונז! ... אָט דאָ! אָט דאָ! ... (מיטל און די אַנדערע קומען צוליפֿען, זיי געהען אלע אַרײַן אין דעם גלעז-צענדען גאַרטען, אַ חוץ די נאַכט און די קאַץ.) איהר זעהט! ... ס'זיינען דאָ צו פֿיעל פֿון זיי! ... זיי פֿליהען אַרײַן אין מײַנע הענד! ... קוקט, זיי עסען לבנה-שמראַהלען! ... מיטל, וואו ביזטו? ... עס זיינען דאָ אזוי פֿיעל בלויע פֿליגעלאַך, אזוי פֿיעל פֿעדערען פֿאַלען אַראָב, אַז מען קען זיך גאָר ניט קימערן אין זיי! ... ביים זיי ניט, מילאָ! ... טהו זיי קיין שלעכטעס ניט! ... נעהם זיי זעהר זאַנפֿט! ...

מיטל (בערעקט מיט בלויע פֿייגעל.) איך האָב שוין געכאַפֿט זיבען! ... אַך, ווי זיי פֿאַכטען מיט די פֿליענעלאַך! ... איך קען זיי ניט אײַנהאַלטען! ...

מיטל. כ'קען אויך ניט! ... כ'האָב צו פֿיעל פֿון זיי! זיי פֿליהען אַוועק! ... זיי קומען צוריק! ... מילאָ האָט אויך אײַנגע! ... זיי וועלען אונז מיטרייסען מיט זיך! ... זיי וועלען אונז אַרױפֿנעהמען צו דעם הימעל! ... שנעל, לאָמיר אַוועקגעהן דאָ-אַרום! ... ליכט וואַרט אויף אונז! ... ווי צופֿרידען זי וועט זיין! ... אָט דאָ-אַרום, אָט דאָ-אַרום! ...

(זיי לויפֿען אַרויס פֿון'ם גאַרטען מיט די הענד פֿול מיט פֿון קעמפֿענדע פֿייגעלאַך, זיי געהען דורך די גאַנצע זאַל אין אַ ווילדען שוועבען פֿון בלויע פֿליגעלאַך, זיי געהען אָב רעכטס דורך דער טהיר, דורך וועלכער זיי זיינען אַרײַנגעקומען, נאַכגעפֿאַלגט פֿון ברויט און צוקער, וועלכע האָבען ניט געכאַפֿט קיין פֿייגעל. די נאַכט און די קאַץ בלייבענדיג אַלײַן, קעהרען זיך צוריק אויף דער ביהגע און זיי קוקען אַרײַן מיט אַנגסט אין דעם גאַרטען.)

די נאַכט. האָבען זיי איהם ניט? ...

די קאַץ. ניין! ... איך זעה איהם דאָרט אויף דעם לבנה-שמראַהל. ... זיי האָבען איהם ניט געקענט גרייכען, ער איז געווען צו הויך. ...

(דער פֿאַהראַנג לאָזט זיך אַראָב, תיכף נאַכהער ערשיינען, פֿאַר דעם אַראָב-געלאָזענעם פֿאַהראַנג, אין אײַנער און דער זעלבער צײַט, ליכט פֿון לינקס און מיטל, מיטל און דער הונד פֿון רעכטס; זיי לויפֿען בערעקט פֿון די

פייגעל, וועלכע זיי האָבען געכאַפּט. אָבער נאָך פֿון פֿריהער האָבען די פייגעל אָנגעפֿאַנגען אָבשטאַרבֿען, זייערע קעפּלאַך און פֿליגעלאַך הענגען אַראָב און זיי זיינען אין זייערע הענד אונבעוועגליכע טויטע קערפּער.

די ליכט. נו גוט, האָט איהר איהם געכאַפּט?...
 מיטיל. יאָ, יאָ!... וויפֿיעל מיר דאַרפֿען נאָר!... עס זיינען
 דאָ טויזענדער פֿון זיי!... אָט זיינען זיי!... דו זעהסט זיי?...
 (קוקענדיג צו די פייגעל, וועלכע ער צייגט צו דער ליכט און בעמערקענדיג,
 אז זיי זיינען טויט.) האָ!... זיי לעבען ניט מעהר!... וואָס האָט מען
 זיי געטוהן?... דיינע אויך, מיטיל?... און טילאָ'ס אויך?... (אַראָב-
 וואַרפֿענדיג געערגערט די טויטע קערפּערס פֿון די פייגעל.) אַך, דאָס איז
 אַזוי גרויזאַם?... ווער האָט זיי דער'הרג'עט?... איך בין אַזוי אונט-
 גליקליך!... (ער בעהאַלט זיין קאָפּ אין זיינע הענד און זיין גאַנצער קערפּער
 ציטערט פֿון שלוכצען.)

די ליכט (אומאַרעמט איהם מוטערליך אין איהרע אַרעמס), וויין ניט
 מיין קינד... דו האָסט ניט געכאַפּט דעם וואָס איז פֿעהיג צו לעבען
 אין דער ליכט פֿון טאָג... ער איז אַוועק ערגעץ אַנדערש... מיר
 וועלען איהם ווידער געפֿינען...

דער הונד. (קוקענדיג צו די טויטע פייגעל). זיינען זיי גוט צו
 עסען?...

(זיי געהען אלע אָב לינקס.)

פינפטעס בילד.

דער וואָלד.

א וואָלד, ס'איז ביי נאכט, די לבנה שיינט, אלטע בוימער פֿון פֿערשיעדענע מינים, צווישען וועלכע עס בעמערקען זיך בעוונדער א דעמב, א בוכע, א אולם, א פאפעל, א טאנע, א ציפרעס, א לינדע, א קאסטאניען, און אנדערע, (די קאץ קומט אריין).

די קאץ (בויגענדיג זיך פֿאַר די בוימער אַרום), זייט בעגריסט איהר אלע בוימער!...

די בוימער (מורמלענדיג מיט זייערע בלעטער), זיי בעגריסט!...
די קאץ. דאָס איז אַ גרויסער מאָג, אַ מאָג צווישען מעג!...
אונזער שונא קומט, פֿריי צו מאַכען אייערע כחות און זיך אליין אי-בערגעבען אין אייערע הענד... ס'איז טיילטיל, דער ווהן פֿון דעם האַלץ-האַקער, וועלכער האָט אייך אזוי פֿיעל רעות געטהון... ער זוכט דעם בלויען פֿויגעל, וועלכען איהר האָט בעהאלטען פֿאַר דעם מענשען זינט דעם אָנפֿאַנג פֿון דער וועלט, און וועלכער אליין ווייס אונזערע סודות... (א מורמלען אין די בלעטער.) איהר זאָגט עפעס? ...
אך, ס'איז דער פאפעל-בוים! ... יאָ, ער בעזיצט אַ דימענט, וועלכער האָט די מאַכט צו בעפֿרייען אונזערע גייסטער אויף אַ וויילע; ער קען אונז צווינגען איבערצוגעבען דעם בלויען פֿויגעל און מיר וועלען נאַכהער זיין פֿאַלקאָמען אונטערוואָרפֿען אונטער דעם מענשענס ווי-לען... (א מורמלען אין די בלעטער.) ווער רעדט דאָ? ... אַך! ס'איז דער דעמב... וואָס מאַכט איהר? ... (א מורמלען אין די בלעטער פֿון דעם דעמב.) איהר האָט נאָך אלץ דעם קאַטער? ... די לאַקריץ זאָפט

העלפֿט אייך ניט מעהר? ... שטענדיג אלץ מיט דעם רעאומאָמיום? ... גלויבט מיר, דאָס איז דורך דעם מאַך; איהר לעגט אָן צופֿיעל אויף אייערע פֿים... איז דער בלויער פֿויגעל נאָך אלץ מיט אייך? ... (א מורמלען אין די בלעטער פֿון דעם דעמב.) וואָס זאָגט איהר? ... יאָ, עס דאַרף קיין שום אָבהאַלט ניט זיין; מיר מווען אויסנוצען די ערשטע געלעגנהייט און זעהן, אז ער זאָל פֿערשווינדען... (א מורמלען אין די בלעטער.) איך דערהער ניט? ... אָה, יאָ, ער איז מיט זיין קליינער שוועסטער; זי מוז אויך שטאַרבען... (א מורמלען אין די בלעטער.) יאָ, זיי האָבען דעם הונד אויך מיט זיך; ס'איז אונמעגליך איהם צו דערווייטערען... (א מורמלען אין די בלעטער.) וואָס זאָגט איהר? ... איהם בעשטעכען? ... אונמעגליך! ... איך האָב שוין אַלעס אויספֿרו- בירט... (א מורמלען אין די בלעטער.) אַך, איהר זיינט עס, טאַגעבוים? ... יאָ, מאַכט גרייט אייערע ברעטער... יאָ, פֿייער, צוקער, וואַסער, און ברויט זיינען אויך דאָ... זיי זיינען אַלע אויף אונזער זייט, אַ חוץ ברויט, וועלכער איז צווייפֿעלהאַפֿט... די ליכט אַליין איז אויף דעם מענשענס צד; אָבער זי וועט ניט קומען... איך האָב איינגערעדט די קינדער, אז זיי זאָלען זיך אַוועק'גנב'נען בשעת זי שלאָפֿט... ס'איז קינמאָל ניט געווען אַזאָ געלעגנהייט... (א מורמלען אין די בלעטער.) אַך, דאָס איז די שטימע פֿון דער בוכע! ... יאָ, איהר זיינט גערעכט; מיר מווען צו וויסען טהון די חיות... האָט דער קראָליק זיין פּויק און איז ער אויף אייער צד? ... גוט, זאָל ער תּיכּף אַלע איינרופֿען... אָט זיינען זיי! ...

(עס הערט זיך דאָס קלאַפען אין דער פּויק פֿון דעם קראָליק, וואָס פֿער- שווינדט אַלץ ווייטער און ווייטער, עס קומען אַרײַן טיילטיל, מוטיל און דער הונד.)

ט י ל מ י ל . דאָ זאָל עס זיין? ...

די קאַץ (אונטערוואַרפֿען, מיט חניפה, איילענדיג, לויפֿט אַקעגען די קינדער.) אַך! איהר זיינט עס, מיין קליינער הערר! ... ווי שעהן און פֿרעכטיג איהר זעהט אויס היינט אָבענד! ... איך בין געלאָפֿען פֿאַר אייך, מיטצוטהיילען, אז איהר קומט... אַלעס געהט צו

אויסגעצייכענט, מיר וועלען האָבען דעם בלויען פֿויגעל היינט ביי נאַכט,
 איך בין עס זיכער... איך האָב נאָר וואָס געשיקט דעם קראָליק צו
 קלאַפען אין דער פּוּק, אום איינצורופֿען די וויכטיגסטע חיות פֿון
 דעם געגענד... איהר קענט זיי שוין הערען צווישען די בוימלאַך...
 הערט!... זיי זיינען אַביסעל שרעקעדיג און זיי וואַגען ניט זיך צו
 דערנעהנטערען... (עס הערט זיך דאָס ברומען פֿון פֿערשיעדענע חיות ווי
 פֿון קוהען, חורים, פֿערד, אייזלען און אַנדערע, די קאָץ נעהמט אַוועק טילטילן
 אין אַ זייט.) אָבער נאָך וואָס האָט איהר מיטגעבראַכט דעם הונד? ...
 איך האָב אייך שוין געזאָגט, אַז ער איז אין שלעכטע בעציהונגען
 מיט דער גאַנצער וועלט, אפילו מיט די בוימער... איך האָב שטאַרק
 מורא דאָס זיין אָבשטויסענדע אַנוועזענהייט וועט אַלעס איבערפֿיהר-
 רען...

טילטיל. כ'האָב ניט געקענט פֿון איהם פֿמור ווערען... (זו
 דעם הונד פֿטראַשענדיג איהם.) אַוועק פֿון דאַנען דו העסליכעס בעשע-
 פֿעניש!...

דער הונד. ווער? ... איך? ... פֿאַר וואָס? ... וואָס האָב איך
 דען געטהאָן?...

טילטיל. כ'זאָג דיר געה אַוועק פֿון דאַנען! ... מיר דאַרפֿען
 דיך דאָ ניט האָבען, דאָס איז גאַנץ קלאָהר און איינפֿאַך... דו ביזט
 אַ שמערונג צו אונזער ציעל!...

דער הונד. איך וועל ניט רעדען קיין וואָרט... איך וועל זיך
 האַלטען פֿון דערווייטען... זיי וועלען מיך ניט זעהן... איך וועל גאָר
 ניט קאָליע מאַכען...

די קאָץ (צו טילטיל'ן). איהר ערלויבט די אונגעהאַרכזאַמ-
 קייט? ... גיט איהם עטליכע קלעפּ מיט'ן שמעקען איבער דער נאָז,
 ער איז ווירקליך אונערטרעגליך!...

טילטיל (שלאָגענדיג דעם הונד). נאָ דיר, דאָס וועט דיך לעהרנען
 צו זיין מעהר געהאַרכזאַם!...

דער הונד (בילענדיג). האָו! האָו! האָו!...

טילטיל. וואָס זאָגסטו?...

דער הונד. איך מוז דיך איצט קושען, וויל דו האָסט מיך
געשלאָגען! ... (ער אומאַרעמט טילטיל'ן און קושט איהם ליידענשאַפֿטליך.)
טיל טיל. האַלט ... ס'איז גענוג ... געה! ...

מיטיל. ניין, ניין; איך וויל, אָו ער זאָל בלייבען ... איך שרעק
זיך פֿאַר אַלעס ווען ער איז נימאָ...

דער הונד (שפּרינגענדיג וואַרפֿט ער שיעור ניט אום מיטיל'ן, וועלכע
ער בעדעקט מיט פֿעלע ליידענשאַפֿטליכע קושען). אַך, די טהויערע קלייבע
מיידלע! ... ווי שעהן זי איז, ווי זיס זי איז! ... איך מוז זי קושען! ...
נאָך אַ מאָל! נאָך אַ מאָל! נאָך אַ מאָל! ...

די קאַץ. ס'אַראַ אַידיאָט! ... גוט, מיר וועלען זעהן ... לאָמיר
ניט פֿערליערען קיין צייט ... גיט אַ דרעה דעם דימענט ...
טיל טיל. וואו זאָל איך זיך שטעלען? ...

די קאַץ. אין דעם לבנה-שמראַהל; איהר וועט פֿון ראַנען
בעסער זעהן ... אַזוי, גיט אַ לייכטען דרעה! ...

(טילטיל דרעהט דעם דימענט, אַ לאַנגער רוישענדיגער צימער טרעסעלט אויף
די בלעמער און די צווייגען, די עלטסטע און גרעסטע קערפּער פֿון בויער
עפֿענגען זיך אַרויסצולאָזען די נשמה, וואָס יעדער פֿון זיי ענטהאַלט, דאָס
ערשיינען פֿון די נשמות איז פֿערשיעדענאַרטיג לויט דער ערשיינונג פֿון די
באַראַקטערע פֿון די בויער, וואָס זיי פֿערטרעטען, די נשמה פֿון אַלס,
למשל, איז אַ מין געשוואָלענער, גראָב-בייביגער אומעדיגער ערד-גייסט; די
פֿון דער לינדע איז מילד, פֿריינדליך און פֿרעהליך; די פֿון דער בוכע, עלע-
גאַנט און לעבעדיג; די פֿון דער בירקע, ווייס, צוריקגעצויגען און אויסגע-
רענט; די פֿון דער וויערבע, געקויפּעלט, מיט צושויערטע האָר און קלאָ-
געדיג; די פֿון דער טאַנע, הויך, דאַר און שטיל; די פֿון דער ציפּרעס,
טראַגיש; די פֿון דער קאַסטאַניע, שטאַלץ און אַביסעל פֿראַנט-מעסיג; די
פֿון דער פּאַפּעל, לוסטיג, אַפֿענהערציג און ריידעוודיג, אייניגע געהען אַרויס
לאַנגזאַם פֿון וויערע בויער, אויסציהענדיג זיך פֿויל, ווי גלייך זיי וואָלטען
געווען פֿערשפּאַרט, אָדער זיי וואָלטען געשלאָפֿען יאָהר-הונדערטע לאַנג;
אַנדערע לויפֿען אַרויס שנעל און טהעטיג; אַלע קומען און שטעלען זיך אין
אַ קרייז אַרום די צוויי קינדער, בלייבענדיג אָבער נאָהענט צו דעם בוים,
אין וועלכען יעדע פֿון זיי איז געבוירען געוואָרען.)

דער פּאָפּעל בױם (לױפֿענדיג דער ערשטער און שרױענדיג
אויף דעם העכסטען טאַן). מענשען! ... קלױנע מענשען! ... מיר װעלען
קענען מיט זײ רױדען! ס'איז אַ סוף צום שװױגען! ... אַ סוף דער-
צו... פֿון װאַנען קומען זײ? ... װער זײנען זײ? װאַס זײנען זײ?...
(צום לײנדע-בױם, װעלכער קומט רוהיג רױכערענדיג זײן לולקע) קענסטו זײ,
פֿאַמער לײנדע-בױם? ...

דער לײנדע-בױם. איך דערמאַהן זיך ניט, אַז איך זאָל זײ
האַבען אַמאַל געזעהן ...

דער פּאָפּעל-בױם. אָבער דאָך, אָבער דאָך! ... דו קענסט
אַלע מענשען; דו הענגסט שמענדיג איבער זײערע הױזער...

דער לײנדע-בױם (בעטראַכטענדיג די קינדער). אָבער נײן, איך
פֿערויכער דיך... איך קען זײ ניט... זײ זײנען נאָך צו יונג... איך
קען נאָר גוט די לײעבהאַבער, װעלכע קומען מיך זעהן בײ דער ליכט
פֿון דער לבנה; און די שכורים װעלכע טרינקען זײער ביער אונטער
מײנע צװױגען...

דער קאַסטאַניען-בױם. (קאַקעטיש, אַנטוהענדיג זיך זײן
אויב-גלאַז). װער זײנען זײ, אָמ די דאָ? ... זײנען זײ בעמלער פֿון דעם
דאַרף? ...

דער פּאָפּעל בױם. אָה! איהר הערר קאַסטאַניען-בױם,
זינט איהר צײגט אייך ניט, סײדען אין די בולעװאַרדען פֿון די גרוי-
סע שמערט...

דער װײער-בײע-בױם (קומט הינקענדיג אָנגעהאַן אין אַ פּאַר
הילצערנע שיד). מײן גאַט, מײן גאַט! ... זײ זײנען געקומען אַראָבצו-
שניידען מײן קאַפּ און מײנע אַרמס, אום װידער צו מאַכען בײנמלאַך
רײטער! ...

דער פּאָפּעל-בױם. שאַ! ... אָמ איז דער דעמב, ער
פֿערלאָזט זײן פּאַלאַץ... ער זעהט אויס זעהר גוט] הײנט אָבענד...
דענקט איהר ניט, אַז ער װערט זעהר אַלט? ... װי אַלט קען ער זײן?...
דער טאַנע-בױם זאָגט, אַז ער איז פֿיער טױזענד יאָהר, אָבער איך

בין זיכער אָו ער איבערשרייבט... הערט זיך צו, ער וועט אונז דערצעהלען אלעס, אין וואָס ס'האָנדעלט זיך...

(דער דעמב קומט לאַנגזאַם צו, ער איז אויסערגעווענהליך אַלט, בעקרוינט מיט געוועקס און אָנגעטהאַן אין אַ לאַנגען גרינעם מאַנטעל מיט אַ זויס פֿון מאַך, ער איז בלינד; זיין ווייסע באַרד שוועבט דורך דעם ווינד, מיט איין האַנד שטיצט ער זיך אויף אַ גראַבען געדריעהטען שטעקען און מיט דער אַנדערער האַנד אויף אַ יונגען דעמבאָווען בוימעל, וועלכער דינט איהם אַלס וועג-ווייזער. דער בלויער פֿויגעל שטעהט אויף זיין אַקסעל, ביי זיין צוקומען שטעלען זיך אַלע בויסער אין אַ גלייכער רייע און זיי בויגען זיך מיט גרויס דרך ארץ.)

מילטיל, ער האָט דעם בלויען פֿויגעל!... שנעל! שנעל!...
אָט איז ער!... גיט איהם מיר!...
די בוימער, שאַ, שמיל!...
די קאַץ (צו טילטיל'ן), נעהמט אַראָב דאָס הימעל, ס'איז דער דעמב!...

דער דעמב (צו טילטיל'ן), ווער ביזטו? ...
מילטיל, מילטיל, הערר... ווען קען איך בעקומען דעם בלויען פֿויגעל? ...

דער דעמב, מילטיל, דעם האַלץ-האַקערס זוהן? ...
מילטיל, יאָ, הערר! ...

דער דעמב, דיין פֿאַטער האָט אונז אַזוי פֿיעל שלעכטעס געטהון... אין מיין פֿאַמיליע אַליין, האָט ער דער'הרג'עט זעקס הונדערט פֿון מיינע זיהן, פֿיער הונדערט זיבען און צוואַנציג פֿעטערס און מוהמעס, צוועלף הונדערט קאַזינס פֿון ביידע געשלעכטער, דריי הונדערט און אַכציג שנירס און צוועלף-טויזענד אור-אייניקלאַך!...
מילטיל, כ'ווייס גאָר ניט דערפֿון, מיין הערר... ער האָט דאָס ניט געטהון מיט אַבויכט...
דער דעמב, נאָך וואָס ביזטו אַהער געקומען; און וואָרום האָסטו אַרויסגעלאָזען אונזערע נשמות פֿון זייערע קערפֿערס? ...
מילטיל, איך בעט אייך ענטשולדיגונג, מיין הערר, פֿאַר דעם

וואָס כ'האַב אייך בעאונרוהיגט; די קאַץ האָט מיר געוואָגט, אַז איהר וועט מיר זאָגען, וואו דער בלויער פֿויגעל געפֿינט זיך...
 דער דעמב. יא, איך ווייס, אַז דו זוכסט דעם בלויען פֿויגעל,
 דאָס הייסט, דעם גרויסען סוד פֿון די זאַכען און פֿון דאָס גליק, אום
 דער מענש זאָל קענען מאַכען אונזער שקלאַפֿעריי נאָך גרעסער...
 טיילטיל. אָה, ניין, מיין הערר; כ'דאַרף איהם פֿאַר דער
 קליינער מאַכטער פֿון דער צוויבערין בערילון, וועלכע איז זעהר
 קראַנק...

דער דעמב (מאַכט איהם שוויגען מיט אַ בעוועגונג). גענוג!...
 איך הער ניט די חיות... וואו זיינען זיי?... דאָס אַלעס אינטערע-
 סירט זיי גראַדע ווי אונז... מיר, די בוימער, טאַרען אויף זיך ניט
 נעהמען די גאַנצע פֿעראַנטוואָרטליכקייט פֿון די שטרענגע מאַס-
 רעגלען, וועלכע זיינען געוואָרען גויטווענדיג... אין דעם מאָג ווען די
 מענשען וועלען ערפֿאַהרען, אַז מיר האָבען געטהון, דאָס וואָס מיר
 האָבען ברעה צו טהון, דאָן וועלען פֿאַרקומען שרעקליכע מעשים
 פֿון געגען-געוואַלט... ס'איז דערפֿאַר נייטיג, אַז אונזער אַכטמאַך זאָל
 זיין מיט דער איינשטימונג פֿון אַלע און אונזער שוויגען זאָל אויך
 זיין דאָס זעלבע...

דער טאַנע-בוים (אַריבערקוקענדיג איבער אַלע אַנדערע בוימער).
 די חיות קומען... זיי פֿאַלגען נאָך דעם קראַליק... אָט זיינען די
 נשמות פֿון פֿערד, פֿון'ם שטיער אַקס, פֿון'ם אַקס, פֿון דער קוה,
 פֿון'ם וואַלף, פֿון דער שאַף, פֿון'ם חויר, פֿון'ם האָהן, פֿון דער ציג,
 פֿון'ם עזעל און פֿון דעם בער...

(עס קומען אַרײַן די נשמות פֿון די חיות, זיי קומען אין דער רײַהע, ווי דער
 טאַנע-בוים רעכענט אויס זייערע נעמען און זיי זעצען זיך אַנדער נעבען די
 בוימער; מיט דער אויסנאַהמע פֿון דער ציג, וועלכע באַדזשעט אַרום אַהער
 און אַהין, און פֿון דעם חויר, וועלכער גראַבט מיט דער נאָז צווישען די
 וואַרצלען.)

דער דעמב. זיינען אַלע דאָ אַנוועזענר?...
 דער קראַליק. די הוהן האָט ניט געקענט איבערלאָזען

איהרע אייער, דער האָז איז אויף אַ שפּאַציר, דעם הירש טהומ
וועה דער האָרן, דער פֿוקס איז קראַנק — אַט דאָ איז דעם דאָק־
טאָרס צייגנים — די גאַנז האָט ניט פֿערשמאַנען, און דער אינדיק
איז אַנטלאָפֿען אין כעס...

ד ע ר ד ע מ ב . ס'איז זעהר צו בעדויערען, וואָס די אַלע
פֿעהלען אויס... אָבער טראָץ דעם האָבען מיר דאָ אַ גענוגענדע
צאָהל... איהר וויסמ, מיינע ברודער, אין וואָס ס'האַנדעלט זיך.
דאָס קינד, וואָס איהר זעהט פֿאַר אייך, קען, אַ דאַנק דער קמיע,
וואָס מען האָט צוגע'גנב'ט פֿון די כחות פֿון דער ערד, צוגעהמען
דעם בלויען פֿויגעל און דערמיט אַרויסרייסען פֿון אונז דעם סוד,
וועלכען מיר האָבען בעהאַלטען זינט דעם אָנפֿאַנג פֿון דעם לעבען...
מיר קענען גענוג גוט דעם מענשען און ס'קען ביי אונז גאָר קיין
צווייפֿעל ניט זיין וועגען דעם שיקזאַל, וואָס ער בעהאַלט פֿאַר אונז
קוים וועט ער בעזיצען דעם סוד. אַט דערפֿאַר דוכט זיך מיר, אַז
יעדע אונענטשאַלסענהייט וועט זיין נאַריש און פֿערברעכעריש...
ס'איז אַנ'ערנסטער מאַמענט; דאָס קינד מוז פֿערשווינדען איידער
ס'איז נאָך צו שפעט!...

ט י ל מ י ל . וואָס זאָגט ער ?

ד ע ר ה ו נ ד (אַרומדרעהענדיג זיך אַרום דעם דעמב און צייגענדיג
איהם זיינע צייהנער). דו זעהסט מיינע צייהנער, דו אַלמער קריפעל, דו?...
ד ע ר ב ו כ ע - ב ו י ם (אויפֿגערעגט). ער בעליידיגט דעם
דעמב!...

ד ע ר ד ע מ ב . איז דאָס דער הונד?... טרייבט איהם אַרום!
מיר טאַרען ניט דולדען קיין פֿעררעטהער צווישען אונז!...
די קאַץ (אין אַ זייט צו טילטיל'ן). שיקט אַוועק דעם הונד...
ס'איז אַ מיספֿערשמע:דנים... פֿערלאָזט אייך אויף מיר; איך וועל
שוין אַלעס רעכט מאַכען... אָבער שיקט איהם אַוועק גיך ווי איהר
קענט נאָר...
ט י ל מ י ל . דו וועסט אַוועק געהן פֿון דאַנען?...

ד ע ר ה ו נ ד . לאַמיך צורייסען די מאַך פֿאַנטאַפֿעל פֿון דעם

אלמען שלעפער! ... דאָס וועט זיין אַ געלעכטער! ...
 מילטיל, האַלט דאָס מויל! ... און זיי אויס די צייט פֿון
 דאַנען! ... אוועק, דו מיאום בעשעפֿעניש! ...
 דער הונד, גאַנץ גוט, גאַנץ גוט, איך געה... איך וועל
 צוריק קומען ווען דו וועסט מיך דאַרפֿען...
 די קאַץ (אין אַ זייט צו מילטיל'ן), ס'וואָלט געווען ראַטהוואָם
 איהם צו בינדען אין קייטען, ער קען נאָך אָבטהון עפעס אַ שפּיר-
 צעל; די בוימער וועלען זיך אויפֿרעגען און עס וועט זיך שלעכט
 ענדיגען...
 מילטיל, וואָס קען איך טהון? ... כ'האַב פֿערלירען זיין
 שטריקעל...

די קאַץ, אַט קומט דער עפּיך מיט שטאַרקע קייטען.
 דער הונד (קנורענדיג), איך וועל צוריק קומען, איך וועל
 צוריק קומען... אַך! דו פֿוס-קראַנקער! דו טשאַכאַמניק איינער! ...
 בינמעל אלמע פֿערקריפעלמע געוויקסע, בינמעל אלמע וואָרצ-
 לען! ... די קאַץ אַרבייט דאָס אלעס אָן... וואָס האָסטו אָנגערעדט
 יודאָ, טיגער, שלאַנג! ... האָו! האָו! האָו! ...
 די קאַץ, איהר זעהט, ער בעליידיגט די גאַנצע וועלט...
 מילטיל, ריכטיג, ער איז אונערטרעגליך, מען קען
 דורך איהם ניט הערען אַ וואָרט... הערר עפּיך, ווילט איהר אַזוי גוט
 זיין איהם בינדען אין קייטען? ...
 דער עפּיך (צוגעהענדיג מיט פּחד צום הונד), וועט ער ניט
 בייסען? ...

דער הונד (קנורענדיג) פֿערקעהרט! פֿערקעהרט! ... ער
 וועט דיך קושען... וואָרט נאָר און זעה... קום נאָר אַהער, קום נאָר
 אַהער, דו אַלט בינמעל פֿלעכמלאַך, דו! ...
 מילטיל (סטראַשענדיג איהם מיט זיין שטעקען) מילאָ! ...
 דער הונד (זיך בייגענדיג צו מילטיל'ס פֿיס און דרעהענדיג מיט
 דעם עק), וואָס זאָל איך טהון מיין קליינער גאַט? ..

מילטיל. ליג איין גלייך... וואָרף דיר אונטער דעם עפּיך...
 לאָז ער דיך בינדען, אָדער...
 דער הונד (קנורענדיג צווישען די צייהן, בשעת דער עפּיך בינדט
 איהם). בינמעל פֿלעכטלאַך!... שמריק פֿון הענקער!... שנור פֿון
 קאַלב!... קייט פֿון חויר!... מיין קליינער גאַט, זעה!... ער שניידט
 מיר אָב די נעגעל!... ער דערווערגט מיך!...
 מילטיל, ס'אַרט מיך ניט!... דו ביזט אַליין שולדיג!...
 זיי שטיל, פֿערהאַלט זיך רוהיג, דו ביזט אונערטרעגליך!...
 דער הונד, ס'איז אַליץ איינס, דו ביזט געפֿעהלטיג... זיי
 האָבען שלעכטע אַביכטען... מיין קליינער גאַט, זיי פֿאַרויכטיג!...
 ער פֿערמאַכט מיר דאָס מויל!... איך קען מעהר ניט רעדן!...
 דער עפּיך (וועלכער האָט געבונדען דעם הונד, ווי מען פֿער-
 בינדט אַ פעקעל). וואו זאָלען מיר איהם אַנידערלעגען?... איך האָב
 איהם פֿערשטאַפט דאָס מויל אויסגעצייכענט... ער קען מעהר אַ
 וואָרט ניט זאָגען...
 דער דעמב, בינדט איהם צו פֿעסט דאָרט, אונטער מיין
 בוים-קערפּער, צו אַ וואָרצעל... מיר וועלען שפעטער בעשטימען,
 וואָס מיר קענען אַמבעסטען מיט איהם טהון... (דער עפּיך און דער
 פּאַפּעלבוים טראָגען אַוועק דעם הונד הינטער דעם דעמב'ס בוים-קערפּער.)
 איז דאָס שוין פֿערטיג?... גוט, איצט אַז מיר זיינען שוין פֿריי פֿון
 דעם אונגעוויינשמען עדות, פֿון דעם פֿעררעטהער, לאָמיר משפּט'ן
 לויט אונזער גערעכטיגקייט און לויט אונזער אמת... מיין אויפֿרעגונג,
 איך וויל עס ניט פֿאַר אייך פֿערבאַרגען, איז טיעף און שמערצליך...
 ס'איז דאָס ערשטע מאָל, וואָס ס'קומט אונז אויס צו משפּט'ן אַ
 מענשען און איהם מאַכען פֿיהלען אונזער מאַכט... איך גלויב ניט,
 אַז נאָך די רעות וואָס ער האָט אונז געטהון, נאָך דער גרויזאמער
 אונגערעכטיגקייט וואָס מיר האָבען געלימען, קען נאָך זיין דער
 קלענסטער צווייפֿעל וועגען דעם אורטהייל וואָס ערוואַרטעט איהם...
 אַלע בוימער און אַלע חיות, ניין! ניין! ניין!...
 קיין ברעקעל צווייפֿעל!... תּלּיה!... טויט!... די אונגערעכטיגקייט איז

געווען אזוי גרויס!... די בעהאנדלונג אזוי שלעכט!... ס'האָט געדויערט
אזא לאַנגע צייט!... לאַמיר איהם צושמעטערן!... לאַמיר איהם אויף-
עסען!... שוין!... תיכף!... שוין!...

מ י ל מ י ל (צו דער קאַץ). וואָס איז דאָס מיט זיי? ... זיינען זיי
עפעס אונצופֿרידען? ...

ד י ק אָץ. זייט ניט בעזאָרנט... זיי ווינען אַביסעל געערגערט,
וואָס דער פֿרייהלינג האָט פֿערשפעטיגט... פֿערלאָזט אייך אויף מיר;
איך וועל אַלעס גוט מאַכען...

ד ע ר ד ע מ ב. די איינשטימיגקייט איז געווען אונפֿערמיידליך...
מיר מווען איצט בעשטימען, אום צו פֿערמיידען געגענ-געוואַלט, וואָס
פֿאַר אַ הינריכטונגס-מיטעל עס וועט זיין פֿראַקטישער, לייכטער,
שנעלער און זיכערער; וועלכעס מיטעל עס וועט לאָזען די וועניגס-
טע סמנים פֿון בעשולדיגונג, ווען דער מענש וועט אויסגעפֿינען די
קליינע קערפֿער אין דעם וואַלד...

מ י ל מ י ל. וואָס געהט דאָ עפעס פֿאַר? ... צו וואָס ציעל
ער זיך... ער האָט דעם בלויען פֿויגעל, זאָל ער איהם איבערגעבען...
ד ע ר ש מ י ע ר אָקס (אַרויסטרעטענדיג). דאָס פֿראַקטישסטע
און זיכערסטע מיטעל איז אַ גוטער שטאָך מיט די הערנער אין'ם
שפיץ פֿון'ם בויך... זאָל איך צו זיי צוגעהן? ...

ד ע ר ד ע מ ב. ווער זאָגט דאָס? ...
ד י ק אָץ. ס'איז דער שטיער אָקס.

ד י ק ו ה. ס'וואַלט גלייכער געווען דו זאָלסט זיך פֿערהאַלטען
רוהיג... איך וויל זיך ניט מישען אין דעם... איך האָב זיך צו פֿיר-
טערען מיט דאָס גאַנצע גראָז פֿון די פֿעלדער, וועלכע דו קענסט
זעהן אַרום אין דער בלויער ליכט פֿון דער לבנה... איך האָב גענוג
צו טהוין...

ד ע ר אָקס. איך אויך... פֿון דעסמוועגען שמים איך איין
צו סאי וואָס פֿון פֿאַראַויס...

ד ע ר ב ו כ ע - ב ו י ס. איך קען געבען מיין העכסטע צווייג
זיי אויפֿצוהענגען...

ד ע ר ע פֿיך. און איך די פעטליע...

דער טאנע-בוים, און איך די ברייטער פֿאר זייער קלוי-
נעם זארג.

דער ציפרעס-בוים, און איך אַ שמענדיגע בעוויליגונג
פֿאַר אַ קבר.

דער וויערבע-בוים, דאָס איינפֿאַכסטע מיטעל וואָלט
געווען ווי אַריינצואוואַרפֿען אין איינעם פֿון מיינע טייכען... איך וואָלט
דאָס אויסגעפֿיהרט....

דער לינדען-בוים (מיט אַ בערוהיגענדען טאָן). האָלט,
האַלט... איז דען ווירקליך נויטיג צו געברויכען זעהר שמרענגע
מיטלען? זיי זיינען נאָך זעהר יונג... מיר קענען גאַנץ איינפֿאַך
פֿערהיטען, אז זיי זאָלען אונז ניט קענען קיין שלעכטעם טהון,
דורך דעם וואָס מיר זאָלען זיי פֿערשפּאַרען אין אַ פֿערצוימונג, וואָס
איך וואָלט זיך אונטערנעהמען צו שאַפֿען דורך דאָס פֿלאַנצען זיך
אַרום און אַרום...

דער דעמב, ווער זאָגט דאָס?... מיר שיינט אז איך דערקען
די האַנגי-זיעסע מענער פֿון דעם לינדען-בוים...

דער טאנע-בוים, יאָ, ער איז עס...

דער דעמב, אזוי, איז דאָ צווישען אונז אויך אַ פֿעררעטהער
ווי צווישען די חיות?... ביז איצט האָבען מיר נאָר געהאַט צו בע-
דויערען די אונטערייהייט פֿון די פֿרוכטען-בויער; אָבער זיי זיינען
ניט קיין העכטע אמת'ע בויער...

דער חזיר (דערהענדיג מיט זיינע קליינע אויגלאַך מיט אַ פֿרע-
טערישען אַפעטיט). איך דענק, אז צוערשט זאָלען מיר אויפֿעסען די
קליינע מיידעל... זי דאַרף ווין זעהר געשמאַק...

טיל טיל, וואָס זאָגט ער?... וואַרט נאָר אַביסעל, דו חזיר
איינער...

די קאַץ, איך ווייס ניט וואָס ס'איז מיט זיי; נאָר עפעס זעהט
עס גאָר ניט פֿרייהליך אויס...

דער דעמב, שטיל זאָל ווין!... וואָס מיר האָבען צו בעשטימען
אין, וועלכער פֿון אונז זאָל האָבען דעם כבוד צו געבען דעם ערשטען

קלאַפּ; ווער עס זאל אָבווענדען פֿון אונזערע קעפּ די גרעסטע גע-
פֿאהר, וואָס האָט אונז ווען עס איז געסמראַשעט זינט דער געבורט
פֿון דעם מענשען...

דער טאַנע-בוים, אייך, אונזער קעניג און פאַטריאַרך,
בעלאַנגט דער כבוד...

דער דעמב, ס'איז דער טאַנע-בוים, וועלכער זאָגט דאָס?...
ליידער! איך בין צו אַלט!... איך בין בלינד, קראַנק, און מיינע
געלעהמטע גלידער פֿאַלגען מיך ניט מעהר... ניין, אייך, מיין ברו-
דער, וואָס איהר זיינט שטענדיג גרין, שטענדיג גלייך, אייך, וואָס
איהר האָט בייגעוואָהנט די געבורט פֿון די מייסטע בוימער, אייך
געהער, דורך מיין אונפֿעהיגקייט, די עהרע צו בענעהן די נאָבעלע
טהאַט פֿון אונזער בעפֿרייאונג...

דער טאַנע-בוים, איך דאַנק אייך, מיין עהרווירדיגער
פֿאַטער... אָבער אזוי ווי מיר קומט שוין דער כבוד מקבר צו זיין
די צוויי קרבנות, וויל איך ניט אויפֿוועקען די בערעכטיגטע קנאה פֿון
מיינע קאַלעגען; און איך דענק, אז נאָך אונז צוויי, איז דער עלטסטער,
דער עהרווירדיגסטער און דער וואָס בעזיצט די בעסטע בולאָוקע,
דער בוכע-בוים...

דער בוכע-בוים, איהר ווייסט גאַנץ גוט, אז איך בין
דורכגעגעסען פֿון ווערים און אויף מיין בולאָוקע קען מען זיך ניט
מעהר פֿערלאָוען... נאָר דער אולמ-בוים, און דער ציפרעס-בוים
בעזיצען מעכטיגע וואַפֿען...

דער אולמ-בוים, איך וואָלט זיך ניט געלאָזט בעמען;
אָבער איך קען זיך ניט האַלמען גלייך... אַ מויל-וואורף האָט די
נאַכט אונטערנעגראָבען מיין גרויסען פֿויס-פֿיינגער...

דער ציפרעס-בוים, וואָס אָנבעטרעפֿט מיר, בין איך
פֿערטיג... אָבער, אזוי ווי איך וועל, ווי מיין ברודער, דער טאַנע-
בוים, האָבען, אויב ניט די פֿריוועלעגיע זיי מקבר צו זיין, וועניגסטענס
דעם פֿאַרצוג צו קלאָגען איבער זייער קבר... וואָלט דאָס געווען אַן

אונגעזעצליכע פֿערקאָפּעניש פֿון מעהרער אַממען... בעט דעם פּאָפּעל-בוים...

דער פּאָפּעל-בוים. מיך? ... מיינט איהר דאָס ערענסט? ... איהר ווייסט דאָך, אז מיינ האַלץ איז ווייכער ווי דאָס פֿלייש פֿון אַ קינד! ... און אחוץ דעם, ווייס איך נישט וואָס מיט מיר איז... איך צימער פֿון פֿיבער... גיט נאָר אַ קוק צו מיינע בלעטער... איך האָב זיך געמוזט פֿערקיהלען היינט אין דער פֿריה ביים זונגען-אויפֿגאַנג...

דער דעמב (אויסברעכענדיג מיט אויפֿרעגונג). איהר האָט מורא פֿאַר דעם מענשען! ... אפילו די אונגעשיצטע און אונגעוואַפּענטע קליינע קינדער ערוועקען אין אייך די געהיימע שרעק, וואָס האָט אונז שטענדיג געמאַכט פֿאַר די שקלאַפֿען, וועלכע מיר זיינען! ... נו גוט, נישט מעהר! ס'איז גענוג! ... אזוי ווי די פֿעהרעלטניסע זיינען גונסטִיג, און אזוי ווי די געלעגענהייט איז אַן אונפֿערגלייכבאַרע, וועל איך, אַלט פֿערקריפעלט, צימערענדיג און בלינד ווי איך בין, אַליין געהן אַקעגען דעם אייביגען שונא? ... וואו איז ער? ...

(מאַפענדיג מיט זיין שטעקען, לאָזט ער זיך געהן צו טילטילין.)

טילטיל (אַרויסגעהמענדיג דאָס מעסער פֿון זיין קעשענע). אויף מיר וויל ער קומען, דער אַלטער, מיט זיין גראָבען שטעקען... אַלע בוימער (אַרויסלאָזענדיג אַ געשריי פֿון שרעק, געהן צו אין מיטען און האַלטען צוריק דעם דעמב). דאָס מעסער! ... זיי פֿאַרויכ-טיג! ... דאָס מעסער! ...

דער דעמב (רייסענדיג זיך). לאָזט מיך געהן! ... וואָס האָט דאָס פֿאַר אַ בערִיימונג! ... דאָס מעסער אָדער די האַק! ... ווער האַלט מיך צוריק? ... וואָס! איהר אַלע זיינט דאָ... (אַראַבלאָזענדיג זיין שטעקען) זאָל זיין אזוי! ... שאַנדע צו אונז! ... לאָזען די חיות אונז בעפֿרייען! ...

שטייער אַקס. אזוי איז עס! ... איך וועל דאָס אויספֿיהרען! ... מיט איין שטאָך פֿון מיינע הערנער! ... דער אַקס און די קוה (האַלטענדיג איהם צוריק ביי דעם עק).

וואָס ווילסטו דו משהו? ... זיי נימ קיין נאָר! ס'איז אַ מיאוסע געד-
שיכטע! ... זי וועט זיך ענדיגען שלעכט... מיר וועלען דערפֿאַר
ליידען... דו לאָז נאָר צו רוה... דאָס איז אַ געשעפֿט פֿאַר די ווילדע
חיות...

דער שטייער אָקס, ניין, ניין! ... ס'איז מיין געשעפֿט! ...
איחר גיט נאָר אַכטונג! ... אָבער האַלט מיך צוריק, אָדער עס וועט
געשעהן אַנ'אונגליק...

מילטיל (צו מיטילין, וועלכע שרייט דערשאַקען). האָב קיין מורא
ניט! ... שמעה אונטער מיר... איך האָב מיין מעסער...
דער האַהן. ער האָט מוטא גענוג, דער קליינער! ...
מילטיל. אזוי איז עס בעשלאָסען געוואָרען; אויף מיר געהט
איחר? ...

דער עזעל. גאַנץ געוויס, מיין קליינער, ס'האָט דיר גענומען
צו פֿיעל צייט, דו זאָלסט דאָס בעמערקען! ...
דער חזיר. דו קענסט שוין זאָגען וידוי, דיין לעצטע שמונדע
איז געקומען. אָבער בעהאַלט ניט די קליינע מיידעל... איך וויל
איחר נומ אַנקוקען... איך וועל זי צו ערשט עסען...
מילטיל. וואָס האָב איך אייך געשהו? ...

די שאַף. אַ קלייניגקייט, מיין קליינענקער... אויפֿגעגעסען
מיינע קליינע ברודער, מיינע צוויי שוועסטער, מיינע דריי פֿעטערס,
מיין מוחמע, מיין גראַספֿאַטער, און מיין גראַסמוטער... וואַרט,
וואַרט, ווען דו וועסט ליגען אויף דער ערד וועסטו זעהן, אַז מיר
האָבען אויך צייהן...

דער עזעל. און אַז איך האָב קאָפימעס! ...
דער פֿערד (שטאַלץ אויפֿטרעטענדיג). איחר וועט זעהן, וואָס
איחר וועט זעהן! ... וואָלט איחר וועלען אַז איך זאָל אייך צורייסען
מיט די צייהן אָדער אייך צוקלאַפען מיט דאָס בריקען פֿון מיינע
פֿיס? ... (ער געהט צו מיט גאווה צו מילטילין, וועלכער הויבט אויף געגען
איחס ויין מעסער, פֿלוצלינג ווערט דאָס פֿערד ערגריפען פֿון שרעק, קעהרט זיך
אום און אַנטלויפט.) אַך! ניין! ... דאָס איז ניט ריכטיג! ... דאָס איז

ניט לויט דעם רעגולאמענט!... ער פֿערטהיידניגט זיך גאָר!...
דער האָהן (אונפֿעהיג צו פֿערבאָרגען זיין בעוואונדערונג), דער
קליינער איז אַ וואוילער יונג!...

דער חזיר (צום בער און צום וואָלף). לאָמיר אַלע צוזאַמען זיי
בעפֿאלען... איך וועל אייך אונמערשמיצען פֿון הינטען... מיר וועלען
זיי אומוואַרפֿען און זיך צומהיילען מיט דער קליינע מיידעל, ווען זי
וועט ליעגען אויף דער ערד...
דער וואָלף, זיה אָב זייער אויפֿמערקזאַמקייט... איך וועל
זיך אַרומדרעהען...

(ער דרעהט זיך אַרום טילטיליץ וועלכען ער בעפֿאלט פֿון הינטען און קעהרט
איהם איבער.)

טילטיל. דו אַכזר!... (ער הויבט זיך אויף איין קניה, בעוועגט
דאָס מעסער רעכטס און לינקס און זוכט צו בעשיצען זיין קליינע שוועסטער,
וועלכע קוויטשעט פֿון שרעק, זעהענדיג איהם איבערגעקעהרט, קומען צו אַלע
היות און בוימער און זיי ווילען איהם שלאָגען. טילטיל שרייט פֿערצווייפֿעלט נאָך
הילף.) הילף! הילף!... טילאָ! טילאָ!... וואו איז די קאַץ? ... מי-
לאָ! טילעט! טילעט!... קומט! קומט!...
די קאַץ. (היפֿאָקריטיש זיך צוריקהאַלטענדיג). איך קען ניט
געהן... איך האָב זיך אויסגעלינקט אַ לאַפע...

טילטיל (דערלאַנגענדיג קלעפֿ רעכטס און לינקס און פֿערטהיידניגע-
דיג זיך ווי ווייט ער קען). הילף!... טילאָ! טילאָ!... כ'קען ניט ווי-
דערשמעהן!... זיי ווינען צו פֿיעלע!... דער בער! דער חזיר, דער
וואָלף! דער עזעל! דער טאַנע-בוים! דער פֿאַפֿעל בוים!... טילאָ!
טילאָ!...!

(נאָכשלאַפענדיג זיינע צוריסענע קייטען, קומט דער הונד צולויפֿען פֿון הינטער
דעם קערפֿער פֿון דעם דעמב און דורכשטופֿענדיג זיך דורך די בוימער און
בהמות, קומט ער צו טילטיליץ, וועלכען ער פֿערטהיידניגט זעהר ענעריגש.)

דער הונד (בייסענדיג שטאַרק די פֿון אַרום). אָט דאָ בין איך!
אָט דאָ, מיין קליינער גאַט!... האָב קיין מורא ניט! אויף זיי!...
איך ווייס ווי צו בענוצען מינינע צייהן!... אָט דאָ איז איינער פֿאַר

דיר, בער, אין דיינע גראָבע לענדען... אַנג, ווער פֿערלאַנגט נאָך
איינעם? אָט איז איינער פֿאַר דעם חויר, און דער איז פֿאַר דעם
פֿערד, און דער איז פֿאַר'ן עק פֿון שטיער אָקס... אָט אזוי, איך
האָב צוריסען דעם בוכע-בוים'ס הויזען און דעם דעמבס ראָק!...
דער מאַנע-בוים מאַכט פֿים!... און, ס'איז אַ שווער שטיקעל
אַרבייט!...

מילטיל (ערמיעדעט). איך קען ניט מעהר!... דער ציפרעס-
בוים האָט מיר געגעבען אַ שטאַרקען זעץ אין קאָפּ...
דער הונד, האָ!... דאָס איז דער וויערב-בוים!... ער
האָט צובראַכען מיין לאַפע!...
מילטיל. זיי קומען צוריק! אַלע צוואַמען!... דאָס מאָל איז
דער וואָלף!...

דער הונד, וואַרט, איך וועל איהם אויך געבען איינעם!...
דער וואָלף, אידיאָט!... אונזער ברודער!... זיין פֿאַטער
האָט דערטרונקען דיינע זיבען קליינע הינטעלאַך!...
דער הונד, גאַנץ גוט האָט ער געטהון!... זיי האָבען אויס-
געזעהן גראַדע ווי דו!...

אַלע בוימער און חיות, פֿעררעטהער!... אידיאָט!...
רענענאָט!... פֿערברעכער!... דומקאָפּ!... יורא!... פֿערלאָז איהם!...
ער איז אַ טויטער, אַ פֿערלוירענער!... קום אַריבער צו אונז!...
דער הונד (בעגייסטערט פֿון איבערגעבענהייט און טרויהייט). ניין!
ניין!... איך אליין געגען אייך אַלע!... קיין מאָל ניט! קיין מאָל
ניט!... געטרוי צו די געטער! צו די בעסטע! צו די גרעסטע!...
(צו טילטילין). זיי פֿאַרויכטיג, דאָ איז דער בער!... היט זיך פֿאַר
דעם שמיר אָקס!... איך וועל אַרויפֿשפּרינגען אויף זיין האַלז...
האַו... דאָס איז אַ בריקע... דער עזעל האָט צובראַכען צוויי פֿון
מיינע ציידן!...

מילטיל. כ'בין פֿערלוירען, טילאָ!... אַך!... דאָס איז געווען
אַ קלאַפּ פֿון'ם אולם-בוים... זעה מיין האַנד, זי בלוטעט... אוי,
דער וואָלף און דער חויר!...

דער הונד, וואָרט, מיין קליינער גאָט... לאַמִּיך דײַך קושען...
דאָ, אַ גוטען לעק... דאָס וועט דיר טהון גוט... האַלט דײַך הינטער
מיר... זיי וואַגען ניט צוריק צו קומען... דאָך!... אָט זיי קומען
צוריק... דאָס מאַל איז דער צושטאַנד גאַנץ ערענסט!... מיר מווען
זיין ענטשלאָסען!...

טילטיל (פֿאַלענדיג צו דער ערד), ניין, כ'קען לענגער ניט
אויסהאַלטען!...

דער הונד (צוהערענדיג זיך), זי קומט! איך הער זי, איך
שפיר זי!...

טילטיל, וואו? ווער?...

דער הונד, אָט דאָרט! אָט דאָרט!... ס'איז די ליכט!...
זי האָט אונז געפֿונען!... גערעמעט, מיין קליינער קעניג!... קוש
מיד!... מיר זיינען גערעמעט!... קוק!... זיי זיינען דערשראָקען!... זיי
ציהען זיך צוריק!... זיי האַבען מורא!...

טילטיל, ליכט! ליכט!... קומט שנעל!... איילט זיך!...
זיי האַבען רעוואָלטירט!... זיי זיינען אַלע געגען אונז!...

(ליכט קומט אַרײַן; מיט וויפּיעל זי געהט ווייטער טאָגט אַלץ מעהר און
מעהר ביז ס'ווערט ליכטיג.)

די ליכט, וואָס איז? וואָס איז געשעהן!... אָבער מיין
קליינער אינגעלע, דו ווייסט ניט?... גיב אַ דרעה דעם דימענט!...
און זיי וועלען אַלע צוריקקעהרען אין דער שטיל און אין דער אונפֿער-
שמענדליכקייט; און דו וועסט מעהר ניט הערען זייערע פֿערבאַרגענע
געפֿיהלען...

(טילטיל גיט אַ דרעה דעם דימענט, תּיכּף לויפֿען צוריק די נשמות פֿון די
בוימער אין זייערע קערפּער, וועלכע מאַכען זיך צוריק צו, די נשמות פֿון די
חיות פֿערשווינדען אויך; אַ פֿרידליכע קוה, אַ שאַף און אַנדערע, פֿיטערען
זיך פֿון ווייטען; דער וואַלד ווערט צוריק שטיל, טילטיל קוקט זיך אַרום מיט
ערשטוינען.)

טילטיל, וואו זיינען זיי? וואָס איז מיט זיי געווען?...
זיינען זיי געווען משוגע?...

די ליכט. ניין, זיי זיינען שטענדיג אוי, אָבער מיר ווייסען דאָס ניט, ווייל מיר זעהען עס ניט... איך האָב דיר עס נאָך פֿריהער געוואָגט. ס'איז געפֿעהרליך זיי צו ערוואַכען, ווען איך בין ניט דאָ... מילטיל (אָבווישענדיג זיין כעסער). נאָר אַ דאַנק דעם הונד, און ווען איך וואָל ניט געווען האָבען דאָס מעסער מיט זיך!... איך וואָלט זיך קיין מאָל ניט פֿאַרגעשטעלט, אַז זיי זיינען אזוי שלעכט!... די ליכט, דו זעהסט גאַנץ גוט, אַז דער מענש איז איינער אליין געגען אלעס אין דער וועלט... דער הונד, דו ביזט ניט שטאַרק פֿערוואונדעט געוואָרען, מיין קליינער גאָט?...

מילטיל, גאָר ניט ערענסט... מיטליץ האָבען זיי גאָר ניט אָנגעריהרט... אָבער דו, מיין טהייערער טילאָ?... דיין מויל בלוטעט און דיין לאַפע איז צובראָכען!... דער הונד, ס'לוינט זיך ניט וועגען דעם צו רעדען... מאָרגען וועט זיך עס גאָרניט דערקענען... ס'איז אָבער געווען אַ הייסער קאַמפֿ!...

די קאַץ (ערשיינט פֿון הינטער אַ גרופע געדיכטע בויעלאַך, הינקענדיג) איך מיין עפעס!... דער אָקס האָט מיר געגעבען מיט זיינע הערנער אַ זעץ אין דעם בויד... מען קען ניט זעהן קיין סמן, אָבער עס טהוט מיך שטאַרק וועה... און דער דעמב האָט צובראָכען מיין לאַפע...

דער הונד, איך וואָלט געוואָלט וויסען וועלכע... מיטיל (גלעטענדיג די קאַץ), מיין אַרימע טילעט, ער האָט דיר ווירקליך?... וואו ביזט דו געווען?... איך האָב דיר ניט געזעהן... די קאַץ (היפֿאָקריטיש) מיין קליין מוטעריל, איך בין דער ערשטער פֿערוואונדעט געוואָרען, בשעת איך האָב אַטאַקירט דעם שמוציגען חזיר, וועלכער האָט דיר געוואָלט אויפֿעסען... דאַן האָט דער דעמב מיר געגעבען אַזאַ שטאַרקען קלאַפּ, דאָס איך בין גע- בליבען בעוואוסטלאָז... דער הונד (צו דער קאַץ, קנורענדיג צווישען די צייהן), דו, מיט

דיר וואָלמ איך געהאַט איצט אַ פּאָר ווערמער צו רעדען... דו זאָלסט
 עס האָבען צו געדענקען!...
 די קאַץ (קלאָגענדיג זיך פֿאַר מיטלין). קליין מוטעריל, ער בע-
 ליידגט מיך... ער וויל מיך שלעכטס טהון...
 מיטיל (צום הונד), לאָז איהם צורוח, דו מיאוס בעשעפֿעניש...
 (זיי געהען אלע אָב.)

פֿאַרהאַנג.

פיערטער אקט.

זעקסטעם בילד.

פֿאַר דעם פֿאַרהאַנג.

(עס קומען אַרײַן טולטיל, מיטיל, די ליכט, דער הונד, די קאַץ, ברויט, פֿייער, צוקער, וואַסער און מילך.)

די ליכט. איך האָב בעקומען אַ ברויטעל פֿון דער צויבערין בערילין, דורך וועלכען וי טהיילט מיר מיט, אַז דער בלויער פֿויגעל איז וואָהרשיינליך דאָ.
מילטיל. וואו? ...

די ליכט. דאָ, אויף דעם בית עולם, הינטער דעם וואַנד... עס שיינט, אַז איינער פֿון די מתים פֿון דעם בית עולם האָלט איהם בעהאַלטען אין זיין קבר... מיר מווען אויסגעפֿינען וועלכער... מיר וועלען זיי אַלע דאַרפֿען דורכזעהן...

מילטיל. דורכזעהן? ... ווי קען מען דאָס טהון? ...
די ליכט. ס'איז זעהר איינפֿאַך: אין מימען נאַכט, אום מען זאָל זיי ניט צו פֿיעל שטערן, וועסטו אַ דרעה טהון דעם דימענט. מיר וועלען זיי דאָן זעהן אַרויסקומען פֿון דער ערד; מיר וועלען אויך זעהן די, וועלכע וועלען ניט אַרויסקומען, ווי זיי ליגען אין זייערע קברים...

מילטיל. וועלען זיי ניט זיין אויפֿגערעגט? ...
די ליכט. אַ ברעקעל ניט; זיי וועלען דאָס גאָר ניט וויסען... זיי האָבען ניט ליעב, אַז מען זאָל זיי שטערן, אָבער אזוי ווי ס'אי

סאי ווי סאי ביי זיי א מנהג ארויסצוקומען ביינאכט וועט דאָס זיי גאַרניט אַרען...

מילטיל, פֿאַר וואָס זיינען ברויט, צוקער און מילך און בלאַס און פֿאַר וואָס זאָגען זיי גאַרניט?...

מילך (שאַקלענדיג זיך). איך פֿיהל אַז איך וועל אומפֿאַלען... די ליכט (אין אַ זייט צו טילטיל'ן). קימער דיך ניט אין זיי... זיי האָבען מורא פֿאַר די מתים...

פֿייער (לוסטניג). איך האָב פֿאַר זיי קיין מורא ניט!... איך בין געוואוינט זיי צו פֿערברענען... ס'איז געווען אַ צייט, ווען איך פֿלעג זיי אַלע פֿערברענען... ס'איז דעמאָלט געווען פֿיעל אַמוזירענדער ווי איצט...

מילטיל, און פֿאַר וואָס ציטערט טילאָ?... האָט ער אויך מורא?...

דער הונד, איך?... איך ציטער ניט!... איך האָב קיין מאָל קיין מורא ניט; אָבער ווען דו וואָלסט אַוועקגעגאַנגען וואָלט איך אויך מיטגעגאַנגען...

מילטיל, און די קאַץ האָט גאַר ניט צו זאָגען?...

די קאַץ (געהיימניספֿול). איך ווייס וואָס איז וואָס...

מילטיל (צו ליכט), דו געהסט מיט אונז?...

די ליכט, ניין; ס'איז גלייכער, אַז איך זאָל בלייבען ביים טויער פֿון בית עולם מיט די געגענשטענדע און מיט די חיות... פֿיעלע פֿון זיי וועלען זיך שרעקען און איך האָב מורא, אַז די איבער-ריגע וועלען זיך שלעכט אויפֿפֿיהרען... דער פֿייער איבערהויפט, וועט וועלען פֿערברענען די מתים, ווי אין די אַלטע צייטען, און דאָס ווערט איצט מעהר ניט געטהון... איך וועל דיך לאָזען אַליין מיט מיטיל'ן...

מילטיל, און טילאָ בלייבט ניט מיט אונז?...

דער הונד, יאָ, יאָ, איך בלייב; איך בלייב דאָ! איך וויל

בלייבען מיט מיין קליינעם גאָט!...

די ליכט, ס'איז אונמעגליך... דער בעפֿעהל פֿון דער צוי-

בערין איז אן ענמשיעדענער; אחוץ דעם איז נימאָ פֿאַר וואָס מורא צו האָבען...

דער הונד. זעהר גוט, זעהר גוט, ס'איז קיין אונטערשיעד ניט... אויב זיי זיינען ביין, מיין קליינער גאָט, דאַרפֿסט דו נאָך אָט דאָס טהון (ער פֿייפֿט) און דו וועסט זעהן... ס'וועט זיין פונקט ווי אין וואַלד: האָו! האָו! האָו!...

די ליכט, קומט, אָדיע, מיינע ליעבע קינדער... איך וועל ניט זיין ווייט אַוועק... (זי קושט די קינדער.) די וועלכע ליעבען מיך און וועלכע איך ליעב, וועלען מיך שטענדיג געפֿינען... (צו די חיות און געגענשטענדע.) איהר אַלע, דאָ-אַרום...

(זי געהט אַוועק מיט די געגענשטענדע און מיט די חיות, די קינדער בלייבען אַליין אין מיטען פֿון דער ביהנע, דער פֿאַרהאַנג הויבט זיך אויף און דעקט אויף דאָס זיכעטע בילד.)

זיבעמעס בילד.

דער בית עולם.

ס'איז ביי נאכט, די לבנה שיינט, א בית עולם אויף א פעלד, פיעלע קברים,
קלוינע בערגעלאך בעדעקט מיט גראז, צלמים פון האַלץ, שטיינערנע מצבות
און אנדערע.

(טילטיל און מיטיל שמעהען נעבען א שטיינערנע-וויל.)

מיטיל. איך האָב מורא.

מיטיל (מיט אונזיכערהייט). איך, איך האָב קיין מאָל קיין

מורא ניט...

מיטיל. זיינען זיי שלעכט, די מתים, זאָג?...

מיטיל. אָה ניין, זיי לעבען דאָך ניט!...

מיטיל. דו האָסט שוין געזעהן אַ מת?...

מיטיל. יאָ, איינמאָל, לאַנג צוריק, ווען איך בין נאָך געווען

גאָר יונג...

מיטיל. ווי האָט ער אויסגעזעהן, זאָג?...

מיטיל. ער איז געווען אין גאַנצען ווייס, זעהר שמיל און

זעהר קאַלט, און ער האָט אויך ניט גערעדט...

מיטיל. וועלען מיר זיי זעהן, זאָג?...

מיטיל. גאַנץ געוויס, ווייל די ליכט האָט עס פֿערשפּראַכען...

מיטיל. וואו זיינען זיי, די מתים?...

מיטיל. דאָ, הינטער דאָס גראָז, אַדער הינטער די גרויסע

שטיינער...

מיטיל. זיינען זיי דאָ שמענדיג?...

מיטיל. יאָ.

מיטיל (עייגענדיג צו די מצבות). זיינען דאָס די טהירען צו זייערע
היזער?...

מיטיל. יאָ.

מיטיל. געהען זיי אַרויס ווען ס'איז שעהן?...

מיטיל. זיי קענען ניט אַרויסגעהן, ווי נאָר ביינאַכט?...

מיטיל. פֿאַר וואָס?...

מיטיל. ווייל זיי זיינען נאָר אין די העמדער...
מיטיל. געהען זיי אויך אַרויס ווען עס רעגענט?...

מיטיל. ווען עס רעגענט זיצען זיי אין דער היים...
מיטיל. אין זייערע היזער איז שעהן, זאָג?...

מיטיל. זיי זאָגען, אַז ס'איז זעהר ענג...
מיטיל. האָבען זיי קליינע קינדערלאַך?...

מיטיל. גאַנץ געוויס; זיי האָבען אַלע די, וועלכע שמאַרבּען...
מיטיל. און פֿון וואָס לעבען זיי?...

מיטיל. זיי עסען וואָרצלען...
מיטיל. וועלען מיר זיי זעהן?...

מיטיל. גאַנץ געוויס, מיר זעהען אַלעס, ווען איך דרעה דעם דימענט.
מיטיל. און וואָס וועלען זיי זאָגען?...

מיטיל. זיי וועלען גאָר ניט זאָגען, ווייל זיי רעדען ניט...
מיטיל. פֿאַר וואָס רעדען זיי ניט?...

מיטיל. ווייל זיי האָבען גאָר ניט צו זאָגען...
מיטיל. פֿאַר וואָס האָבען זיי גאָר ניט צו זאָגען?

מיטיל. האָ, דו דולסט מיר אַ קאַפּ...
(א שטילשווייגען.)

מיטיל. ווען וועסט דו אַ דרעה טהון דעם דימענט?...

מיטיל. דו האָסט גוט געהערט, ווי די ליכט האָט געזאָגט,
אַז כ'דאַרף וואַרטען ביז מיטען-נאַכט, ווייל דאָס שמערט זיי וועניגער...
מיטיל. פֿאַר וואָס שמערט זיי דאָס וועניגער?...

מיטיל. פֿאַר וואָס שמערט זיי דאָס וועניגער?...

מיטיל. ווייל דעמאָלט איז די שמונדע, ווען זיי געהען אַרויס
שעפען לופֿט...

מיטיל, איז נאך ניט מיטען נאכט? ...
 מיטיל, דו זעהסט דעם זייגער אין דעם קירכען-טהורם? ...
 מיטיל, יא, איך קען זאגן זעהן דעם קליינעם ווייזער ...
 מיטיל, נו גוט! אָט וועט שלאָגען מיטען-נאכט ... אָט! ...
 אַקוראַט! ... דו הערסט? ...

(דער זייגער קלינגט צוועלף.)

מיטיל, איך וויל אַוועקגעהן!
 מיטיל, ניט איצט ... כ'וועל אַ דרעה טהון דעם דימענט ...
 מיטיל, ניין, ניין! ... טהו דאָס ניט! ... איך וויל אַוועקגעהן! ...
 איך האָב מורא מיין קליינער ברודער! ... איך האָב שרעקליך מורא! ...
 מיטיל, ס'איז אָבער ניט פֿאַרהאַנען קיין שום געפֿאַהר ...
 מיטיל, איך וויל ניט זעהן די מתים! ... איך וויל זיי ניט זעהן! ...
 מיטיל, גאַנץ גוט, דו זאָלסט זיי ניט זעהן, פֿערמאַך דייע
 אויגען ...

מיטיל (אַנכאַפּענדיג זיך אין טילטיל'ס קליידער), טילטיל, איך קען
 ניט בלייבען! ... ניין, דאָס איז מיר אונמעגליך! ... זיי וועלען אַרויס-
 קומען פֿון דער ערד! ...

מיטיל, ציטער ניט אזוי ... זיי וועלען נאָר אַרויסקומען אויף
 אַ רגע ...

מיטיל, דו ציטערסט אויך! ... זיי וועלען זיין שרעקליך! ...
 מיטיל, ס'איז די צייט, די שטונדע לויפֿט ...

(טילטיל גיט אַ דרעה דעם דימענט, אַ שוידערליכע רגע פֿון שטילשווייגען
 און אונגעוועגליכקייט; נאכהער פֿאַנגען אָן לאַנגזאַם די צלמים זיך שאַקלען,
 די בערגלאַך זיך עפֿענען, און די שטייגער הויבען זיך אויף.)

מיטיל (שיצענדיג זיך הינטער טילטיל'ן), זיי קומען אַרויס! ... זיי
 זייגען דאָרט! ...

(עס ערהויבט זיך אַ בליהונג פֿון אַלע אָפֿענע קברים שטופֿענווייז, צו-
 ערשט שוואַך און בעשיידען ווי אַ דאַמפֿ, דאַן ווייס און פֿריש, און אַלין
 מעהר און מעהר געדיכטער, מעהר און מעהר העכער, רייכער און גלענצענ-
 דער; צו ביסלאַך, צו ביסלאַך, אונווידערשטעהליך, אַרומכאַפּענדיג אַלעס,

ווערט פֿערוואַנדעלט דער גאַנצער בית עולם אין אַ מין צויבערליכען נאַכט-
 ליכען גאַרטען, איבער וועלכען עס ערהויבען זיך די ערשמע שטראַהלען פֿון
 דאָס אָנפֿאַנגען טאָגען. דער טוי גלאַנצט, די בלומען עפֿענען זייערע בליטהען,
 דער ווינט מורמעלט צווישען די בלעטער, די ביהנען זשומען, די פֿיגלען
 ערוואַכען און בעשטיינען די לופֿט מיט דעם ערשמען רויש פֿון זייערע לויב
 געזאַנגען צו דער זונן און צו דעם לעבען. ערשטוינט און ענטציקט, האַל-
 טענדיג זיך ביי די הענד, מאַכען טילטיל און מיטיל אייניגע טריט צווישען
 די בלומען זוכענדיג די שפורען פֿון די קברים.)

מ י ט י ל (קוקענדיג אין גראָז). וואו זיינען די מתים? ...
 מ י ל ט י ל (אויך קוקענדיג). ס'זיינען ניטאָ קיין מתים...

פֿאַר הַאָנֵג.

אכמעס בילד.

דער צוקונפֿטס-רייך.

אונגעהוירע גרויסע זאָלען פֿון דעם הימעל-בלויען פּאַלאַץ, וואו ס'וואַר-טען די קינדערלאַך, וועלכע דאַרפֿען געבוירען ווערען. — אונגענדליכע פּער-ספּעקטיווען פֿון סאַפּיר-שטיינערנע זיילען, וועלכע האַלטען אונטער געוועל-בען פֿון טירקווען, אַלצדינג, פֿון דער ליכט און פֿון די לאַזערנע שטיינער-פּלאַטען ביו צו דעם פּינקלענדען הינטערגרונד, אין וועלכען עס פֿערשווינדען די לעצטע געוועלבען, אַלצדינג, ביו צו דער קלענסטער זאַך, איז פֿון אַ אונגוירקליכער, טיעפֿער, צויבערליכער בלויקייט, נאָר די הינטערשטע געזימ-סען און די קעפּ פֿון די זיילען, די ווינקעל-שטיינער, עטליכע זעסלען און רונדע בענק זיינען פֿון וויסען אָדער פֿון אַלאַבאַסטערנעס מאַרמאָר, — אין דער רעכטער זייט צווישען די זיילען זיינען דאָ גרויסע האַלב-עדעלשטיינערנע טהירען, די טהירען, וועלכע צייט וועט עפֿענען באַלד ביי דער ענדע פֿון דעם בילד, עפֿענען זיך אין דעם טהעטיגען לעבען און ביי דעם ברעג פֿון דאָס אָנפֿאַנגען טאָגען, איבעראַל האַרמאָניש בעפֿעלקערענדיג די זאָל, זיינען דאָ גרופּעס קינדערלאַך אָנגעטשאַן אין לאַנגע הימעל-בלויענע מענ-טעלאַך, — אייניגע שפּיעלען זיך, אַנדערע לויפֿען אַרום אַהער און אַהין, אַנדערע רערען אָדער חלום'ן; אייניגע שלאָפֿען, אייניגע אַרבייטען, הינטער דער שורה זיילען, ביי צוקונפֿטיגע ערפֿינדונגען; זייערע ווערק-צייגע, זייערע אינסטרומענטען, די מאַשינען וואָס זיי שאַפֿען, די פּלאַנצען, בלומען און פֿרוכטען, וואָס זיי בעאַרבייטען, אָדער וואָס זיי רייסען אָב זיינען פֿון דער זעלבער איבערנאַטירליכער און ליכטיגער בלויקייט, ווי די אַלגעמיינע אַטמאָ-ספֿערע פֿון דעם פּאַלאַץ. — צווישען די קינדער דעהען זיך הויכע פּיגורען פֿון אַ הערשענדער און שטילשווייגענדער שעהנקייט, אָנגעטשאַן אין אַ בלאַסערער און דורכזיכטיגערער הימעל-בלויקייט, זיי זעהען אויס צו זיין מלאכים,

(עס קומען אריין פון לינקס, ווי אריינגב/גענדיג זיך, ריקענדיג זיך צווישען די ווילען פון'ס פאָדערגרונד, טילטיל, מיטיל און די ליכט, זייער אריינקומען פֿעראורזאכט אַ געוויסע בעוועגונג צווישען די בלויע קינדער, וועלכע קומען צולויפֿען פֿון אַלע ווינקעלאַך, שטעלען זיך אַרום די אונגע-ווינשטע געסט און בעטראַכטען זיי מיט גרויס ניגירעריגקייט.)

מיל, וואו איז צוקער, די קאָץ און דאָס גומע ברויט? ...
די ליכט, זיי קענען ניט אַהער אַריינקומען; זיי וואָלטען גע-
וואוסט די צוקונפֿט און וואָלטען זיך ניט אונטערוואַרפֿען...

מילטיל, און דער הונד? ...
די ליכט, ס'איז אויך ניט גומ, או ער זאָל וויסען, וואָס
ס'ערוואַרטעט איהם אין פֿערלויף פֿון דער צייט... איך האָב זיי אַלע
פֿערמאַכט אין די קעלערען פֿון דער קירכע...
מילטיל, וואו זיינען מיר?

די ליכט, מיר זיינען און דעם צוקונפֿטס-רייך, צווישען די
קינדער, וועלכע זיינען נאָך ניט געבוירען געוואָרען. אזוי ווי דער
דימענט ערליכט אונז צו זעהן קלאָהר אין די געגענדען, וועלכע זיי-
נען פֿערבאַרגען פֿאַר דעם מענשען, וועלען מיר וואַהרשיינליך דאָ
געפֿינען דעם בלויען פֿויגעל...

מילטיל, גאַנץ געוויס וועט דער פֿויגעל זיין בלוי, ווייל אַלעס
איז דאָ בלוי... (בעטראַכטענדיג אַלעס אַרום), גאָט, ווי שעהן אַלעס איז
דאָ! ...

די ליכט, זעה ווי די קינדערלאַך קומען צולויפֿען...
מילטיל זיינען זיי ביז? ...
די ליכט, אַ ברעקעל ניט... דו קענסט זעהן ווי זיי שמייכ-
לען, זיי זיינען נאָר ערשמוינט...

די בלויע קינדער (קומענדיג צו לויפֿען אין אַלץ אַ גרעסערער
און גרעסערער צאָהל). לעבעדיגע קינדער! ... קומט און זעהט די
קליינענקע לעבענדיגע קינדער! ...
מילטיל פֿאַר וואָס רופֿען זיי אונז „די קליינענקע לעבעדיגע
קינדער“? ...

די ליכט, ווייל זיי אליין זיינען נאך ניט לעבעדיג...
 מילטיל, וואָס דען מהוען זיי?...
 די ליכט, זיי ערוואַרמען די שמונדע פֿון זייער געבורט...
 מילטיל, די שמונדע פֿון זייער געבורט?...
 די ליכט, יאָ, פֿון דאַנען קומען אלע קינדערלאַך, וועלכע
 ווערען געבוירען אויף דער ערד, יעדעס ערוואַרמעט זיין מאָג... ווען
 די פֿאַטערס און די מוטערס ווילען האַבען קינדער, עפֿענען זיך די
 גרויסע מהירען וואָס דו זעהסט דאָרט אין דער רעכטער זייט, און
 די קליינענקע לאַוען זיך אַראָב...
 מילטיל, ס'אַראַ סך! ס'אַראַ סך!...
 די ליכט, ס'זיינען דאָ נאָך מעהר... מיר זעהען זיי ניט אַלע...
 בעמערק נאָר, ס'זיינען דאָ גענוג, דאָס זיי זאָלען דויערען ביו צו
 דער ענדע פֿון דער וועלט... קיין מענש קען זיי ניט איבער-
 צעהלען...
 מילטיל, און די הויכע בלויע פֿערוואַנען, ווער זיינען זיי?...
 די ליכט, קיינער ווייסט דאָס ניט גענוי... מען מיינט אז זיי
 זיינען וועכטער... איך האָב געהערט, אז זיי וועלען קומען אויף דער
 ערד נאָך די מענשען... ס'איז אינו אַבער ניט ערלויבט זיי עפעס
 צו פֿרעגען...
 מילטיל, פֿאַר וואָס?...
 די ליכט, ווייל דאָס איז אַ סוד פֿון דער ערד...
 מילטיל, און צו די אַנדערע, צו די קליינענקע, איז ערלויבט
 צו רעדען?...
 די ליכט, גאַנץ געוויס; דו דאַרפֿסט מאַכען בעקאַנטשאַפֿט...
 זעה, דאָרט איז איינער, וואָס איז מעהר נייגייעריג פֿון די אַנדערע...
 געה צו צו איהם און רעד צו איהם...
 מילטיל, וואָס זאָל איך איהם זאָגען?...
 די ליכט, וואָס דו ווילסט, רעד צו איהם ווי צו אַ קליינעם
 חבר...
 מילטיל, קען איך דריקען זיין האַנד?

די ליכט. געוויס, ער וועט דיר קיין שלעכטס ניט מהוין...
 אָבער קום, זיי ניט אזוי צוריקגעהאַלטען... איך וועל דיר איבערלאָזען
 אַליין, דו וועסט דאָן זיין מעהר ווי ביי דיר אין דער היים... אַחוץ
 דעם וויל איך עפעס זאָגען דעם הויכען בלויען מענשען...
 מילטיל (צוגעהענדיג צו דעם בלויען קינד און שטרעקענדיג איהם
 זיין האַנד). גוט מאָרגען!... (אַגריהרענדיג דעם קינדס בלויע מאַנטעלע מיט
 זיינע פּינגער). וואָס איז דאָס?...
 דאָס קינד. (אַגריהרענדיג ערענסט מיט די פּינגער מילטיל'ס היטע-
 ל'ע). און דאָס?...
 מילטיל. דאָס?... דאָס איז מיין היטעלע... דו האָסט ניט
 קיין היטעלע?...
 דאָס קינד. ניין; נאָך וואָס דאַרף מען דאָס?...
 מילטיל. אום צו זאָגען גוט מאָרגען... און אויך פֿאַר דעם
 רעגען און פֿאַר ווען ס'איז קאַלט...
 דאָס קינד. וואָס הייסט דאָס, ווען ס'איז קאַלט?...
 מילטיל. ווען דו צימערסט, אָט אזוי: בררר! בררר!... ווען
 דו בלאָזט דיר אין די הענד און וואַרפֿסט אזוי מיט דינע אַרימס...
 (ער וואַרפֿט שטאַרק מיט די הענד איבער זיין ברוסט).
 דאָס קינד. איז אויף דער ערד קאַלט?...
 מילטיל. אָה יאָ, מאַנכע מאָל, און ווינטער, ווען ס'איז ניטאָ
 קיין פֿייער...
 דאָס קינד. פֿאַר וואָס איז ניטאָ קיין פֿייער?...
 מילטיל. ווייל ס'איז טהייער, ס'קאָסט געלד צו קויפֿען
 האַלץ...
 דאָס קינד. וואָס איז געלד?...
 מילטיל. ס'איז מיט וואָס מען צאָהלט...
 דאָס קינד. אָה...
 מילטיל. אייניגע מענשען האָבען געלד, און אַנדערע האָבען
 ניט...
 דאָס קינד. פֿאַר וואָס?...

טיל טיל, ווייל זיי זיינען ניט רייך... ביזט דו רייך? ... ווי אלט
ביזט דו? ...

דאָס קינד, איך וועל אין גיכען געבוירען ווערען... איך וועל
געבוירען ווערען אין צוועלף יאָהר אַרום... איז גוט געבוירען צו
ווערען? ...

טיל טיל, אָה, יאָ! ... ס'איז זעהר אַמוזירענד! ...
דאָס קינד, דערצעהל, ווי עס איז מיט דיר געשעהן? ...
טיל טיל, איך געדענק ניט... סאיז שוין אזא לאנגע צייט
זינט דעמאלט! ...

דאָס קינד, מען זאָגט אַז ס'איז שעהן, אויף דער ערד צוויי-
שען די לעבעדיגע מענשען! ...

טיל טיל, אָה, יאָ, ס'איז ניט שלעכט... ס'זיינען דאָ פֿייגעלעך,
קיכלאך און שפילכלאך... אייניגע האָבען זיי אלע; און די וואָס
האָבען נאָר ניט קענען זיי זעהן ביי אַנדערע...
דאָס קינד, מען זאָגט אונז, אַז די מוטערס וואַרמען ביי דער
טהיר... זיי זיינען גוטע, זיינען זיי? ...

טיל טיל, אָה יאָ! ... זיי זיינען בעסער, ווי סאי וואָס אין דער
וועלט! ... און די באַבעס אויך; נאָר זיי שטאַרבען צו גיך...
דאָס קינד, זיי שטאַרבען? ... וואָס איז דאָס? ...

טיל טיל, זיי געהען אוועק אין אַבענד און קומען מעהר ניט
צוריק...
דאָס קינד, פֿאַר וואָס? ...

טיל טיל, ווער קען דאָס וויסען? ... פֿילייכט ווייל זיי זיינען
טרויעריג...
דאָס קינד, איז דייע אַוועקגעגאַנגען? ...

טיל טיל, מיין באַבע? ...
דאָס קינד, דיין מאַמע אָדער דיין באַבע, וואָס ווייס איך? ...

טיל טיל, אָה דאָס איז ניט אַליין איינס... די באַבעס געהען
פֿריהער אוועק; דאָס איז שוין גענוג טרויעריג... מיינע איז געווען
זעהר גוט צו מיר...
טיל טיל, מיין באַבע? ...

דאָס קינד, דיין מאַמע אָדער דיין באַבע, וואָס ווייס איך? ...

טיל טיל, אָה דאָס איז ניט אַליין איינס... די באַבעס געהען
פֿריהער אוועק; דאָס איז שוין גענוג טרויעריג... מיינע איז געווען
זעהר גוט צו מיר...
טיל טיל, מיין באַבע? ...

דאָס קינד, דיין מאַמע אָדער דיין באַבע, וואָס ווייס איך? ...

דאָס קינד, וואָס איז עפעס מיט דייע אױגען? ... מאַכען
ווי פּעריל? ...

מילטיל, אַה ניין, ס'איז ניט קיין פּעריל...

דאָס קינד, וואָס דען איז עס? ...

מילטיל, ס'איז גאָר ניט, דאָס בלויע פֿון דאַנען פֿערבלענדט
מיך אַביסעל...

דאָס קינד, ווי רופֿט מען דאָס? ...

מילטיל, וואָס? ...

דאָס קינד, אַט דאָס, וואָס פֿאַלט אַראָב...

מילטיל, ס'איז גאָר ניט, ס'איז אַביסעל וואַסער...

דאָס קינד, ס'קומט פֿון די אױגען? ...

מילטיל, יאָ, מאַנכע מאָל, ווען מען וויינט...

דאָס קינד, וואָס הייסט דאָס מען וויינט? ...

מילטיל, כ'האַב ניט געוויינט; ס'איז דורך דאָס בלויע... נאָר
ווען כ'זאָל געווען וויינען וואָלט עס געווען דאָס זעלבע...

דאָס קינד, וויינט מען אָפֿטער? ...

מילטיל, ניט די קליינע אינגעלאַך, נאָר די קליינע מיידעלאַך...
וויינט איהר ניט דאָ? ...

דאָס קינד, ניין, איך ווייס ניט...

מילטיל, נו גוט, דו וועסט זיך שוין אויסלעהרנען... מיט

וואָס שפּיעלסט דו זיך, וואָס זיינען די גרויסע בלויע פֿליגעל? ...

דאָס קינד, די? ... זיי זיינען וועגען דער ערפֿינדונג, וואָס
איך וועל מאַכען אויף דער ערד...

מילטיל, וואָס פֿאַר אַן ערפֿינדונג? ... דו האָסט עפעס ער-
פֿינדען? ...

דאָס קינד, אַה, יאָ, דו האָסט גאָר ניט געהערט דער-

פֿון? ... ווען איך וועל זיין אויף דער ערד וועל איך ערפֿינדען די זאָך
וואָס שאַפֿט גליק...

מילטיל, איז עס גוט צו עסען? ... מאַכט עס אַ ליאַרעם? ...

דאָס קינד, אַה ניין, מען הערט קיין זאָך ניט...

טילמיל, א שאָד...

דאָס קינד, איך אַרבייט דערביי יעדען טאָג... ס'איז שוין
באַלד פֿערטיג... דו ווילסט עס זעהן?...
טילמיל, גאַנץ געוויס... וואו איז עס?...
דאָס קינד, אָט דאָרט צווישען די צוויי זיילען, דו קענסט עס
זעהן פֿון דאַנען...

אַן אַנדער בלוי קינד (קומט צו צו טילמיל'ן און שלעפט איהם
ביי די אַרבעל), ווילסט דו זעהן מיינע, זאָג?...
טילמיל, אָה, יאָ, וואָס איז עס?...
דאָס צווייטע קינד, די דריי און דרייסיג רפואות צו פֿער-

לענגערן דאָס לעבען... דאָרט אין די בלויע פּיאָלען...
אַ דריטעס קינד, (אַרויסגעהענדיג פֿון דער מענגע), איך וועל
דיר צייגען אַ ליכט, פֿון וועלכער קיין מענש ווייסט ניט!... (ער
ווערט אַליין און גאַנצען בעליכט פֿון אַ זאַנדבאַרען פֿלאַס), ס'איז וואונדער-
באַר, ניין?...
אַ פֿיערטעס קינד, (ציהענדיג טילמיל'ן ביים אָרם), קום און זעה

מיין מאַשין, וועלכע פֿליהט אין דער לופֿט ווי אַ פֿליגעל אָהן פֿליגעל...
אַ פֿינפֿטעס קינד, ניין, ניין; צו ערשט מיינע, זי ענט-
דעקט די אוצרות, וועלכע זיינען בעהאַלטען אין דער לבנה...

די בלויע קינדער (פֿערזאַמלען זיך אַרום טילמיל'ן און מיטל'ן
און שרייען אַלע צוזאַמען), ניין, ניין, קומט זעהט מיינע!... ניין, מיינע
איז פֿיעל שעהנער!... מיינע איז וואונדערבאַר!... מיינע איז געמאַכט
פֿון צוקער!... זיינע איז ניט אינטערעסאַנט!... ער האָט ביי מיר
צוגע'גנב'עט די אידעע...

(צווישען די טומעלדיגע אויסרופֿע ווערען די לעבעדיגע קינדער צוגעשלעפט
צו די בלויע ווערקשטאַטען, וואו יעדער פֿון די ערפֿינדער שמעלט זיין אי-
דעאַלע מאַשין אין בעוועגונג, עס קומט אַרויס אַ הימעל-בלויער געדרעה פֿון
ריירלאַך, קייקעלאַך, פֿליה-ריירעלאַך, טרייב-ריירלאַך, שמריק-ריירלאַך, רימענס,
און אונבעקאַנטע זאַכען, וועלכע מען האָט נאָך קיין נאָמען ניט געגעבען, איינ-
געוויקעלט אין דעם בלויען נעבעל פֿון דער אונטערקלייבקיט, אַ מענגע זאָג-
דערבאַע און געהיימניספֿולע מאַשינדלאַך שוועבען און פֿלאַטערען אונטער

די ריידלאך אָדער ברויזען ביי די פֿיס פֿון די זיילען, ווערענד די קינדער וויקלען
פֿונאַנדער פֿלאַנען, עפֿענען ביכער, דעקען אויף הימל-בלויע סטאָמען און
בריינגען אונגעהויערע גרויסע בלומען און פֿרוכטען, וועלכע שיינען צו זיין
פֿון סאַפֿירען און טירקויזען.)

אַ קלײַן בלױ קינד (אײַנגעבױגען אײַגער דער משׂא פֿון אײַנגע
אונגעהויער גרויסע בלויע בלומען). זעה נאָר מײַנע בלומען! ...
מײַל מײַל. וואָס פֿאַר אַ מײַן זײַנען זײַ? ... איך דערקען זײַ נײַט ...
דאָס קלײַנע בלױע קינד. זײַ זײַנען מאַראַגאַרימקעס! ...
מײַל מײַל. אונמגעליך! ... זײַ זײַנען דאָך אַזױ גרויס זײַ רעדער ...
דאָס קלײַנע בלױע קינד. און זײַ שמעקען אַזױ גוט! ...
מײַל מײַל (שמעקענדיג צו זײַ). וואַנדערבאַר! ...
דאָס קלײַנע בלױע קינד. אַזױ וועלען זײַ וואַקסען, ווען
איך וועל זײַן אויף דער ערד ...
מײַל מײַל. ווען וועט דאָס זײַן? ...
דאָס קלײַנע בלױע קינד. אין דרײַ און פֿופֿציג יאָהר,
פֿיער מאַנאַטען און נײַן טעג אַרום ...
(עס קומען אַן צױו בלױע קינדער, טראַגענדיג זײַ אַ הענג-לײַכטער אויף אַ
שטאַנג אונגלױבליך גרויסע וויינטרויבען; יעדער וויינטרויב איז אַזױ גרויס
זײַ אַ באַר.)

אײַנס פֿון די קינדער (טראַגענדיג די טרויבען). וואָס זאָגסטו
צו מײַנע פֿרוכטען? ...
מײַל מײַל. אַ בײַנמעל באַרען.
דאָס קינד. אָה נײַן, ס'זײַנען וויינטרויבען! ... אַלע טרויבען
וועלען זײַן זײַ ווען איך וועל אַלט זײַן דרײַסיג יאָהר ... איך האָב
געפֿונען דאָס מײַטעל ...
אַן אַנדער קינד (שאַקלענדיג זײַך אונטער אַ קױש בלױע עפעל,
וועלכע זײַנען אַזױ גרויס זײַ די מעלאַנעס). און מײַנע! ... זעה מײַנע עפעל! ...
מײַל מײַל. דאָס זײַנען דאָך מעלאַנעס! ...
דאָס קינד. אָה נײַן! ... זײַ זײַנען עפעל און זײַ זײַנען נאָך
נײַט די שעהנסטע! ... אַלע עפעל וועלען זײַן זײַ ווען איך וועל
לעבען ... איך האָב ענטדעקט דעם סײַסטעם! ...

אן אנדער קינד (שלעמענדיג א בלוי וועגעלע מיט בלויע מע-לאַנעס, וועלכע זיינען גרעסער ווי די קירבעס). און מיינע קליינע מעלאַנעס?... מילטיל. זיי זיינען דאָך קירבעס!...

דאָס קינד מיט די מעלאַנעס. ווען איך וועל אַראַבקומען אויף דער ערד, וועלען אלע מעלאַנעס זיין גלענצענד!... איך וועל זיין דער גערמנער פֿון'ם קעניג פֿון די דריי פלאַנעמען... מילטיל. דער קעניג פֿון די דריי פלאַנעמען?...

דאָס קינד מיט די מעלאַנעס. דער גרויסער קעניג, וועלכער וועט אין פֿינף און דרייסיג יאָהר בריינגען גליק צו דער ערד, צו דעם פלאַנעט מאַרס און צו דער לבנה... דו קענסט איהם זעהן פֿון דאַנען... מילטיל. וואו איז ער?

דאָס קינד מיט די מעלאַנעס. אַט דאָרט דאָס קליינע אינגעלע, וואָס שלאָפֿט ביי דער פֿוס פֿון דער זייל. מילטיל. אין דער לינקער זייט?...

דאָס קינד מיט די מעלאַנעס. ניין, אין דער רעכ-טער... דער פֿון דער לינקער זייט, איז דאָס קינד וואָס וועט בריינגען ריינע פֿרייד אויף דער וועלט... מילטיל. ווי אזוי?...

דאָס קינד (וועלכעס האָט צוערשט גערעדט מיט מילטיל'ן), דורך אידעאלען, וואָס די מענשען האָבען ביז איצט נאָך ניט געהאַט... מילטיל. און יענער, דער קליינער, דער פֿעטער, וועלכער האַלט די פֿינגער ביי דער נאָז, וואָס וועט ער טהון?...

דאָס קינד. ער וועט ענטדעקען דאָס פֿייער וואָס וועט וואַ-רעמען די ערד, ווען די זונן וועט זיין בלאַסער ווי איצט... מילטיל. און די צוויי, וועלכע האַלמען זיך אַרומגענומען און קושען זיך די גאַנצע צייט; זיינען זיי ברודער און שוועסטער?...

דאָס קינד. אַה ניין, זיי זיינען זעהר קאַמיש... זיי זיינען די ליעבהאָבער... מילטיל. וואָס איז דאָס?...

דאָס קינד, איך ווייס ניט... צייט רופט זיי אַזוי, אום צו מאַכען שפּאַס פֿון זיי... זיי פֿערבריינגען דעם גאַנצען מאָג אין קוקען איינע אין צווייטענס אויגען, אין קושען זיך און אין געזע-גענען זיך...

מילמיל, פֿאַר וואָס?...

דאָס קינד, עס שיינט, אַז זיי וועלען ניט קענען לעבען צוזאַמען...

מילמיל, און דער רויטליכער, וועלכער זעהט אויס אַזוי ערענסט און וויגט זיין גראָבען פֿינגער, ווער איז ער?...

דאָס קינד, ס'שיינט, אַז ער וועט אויסרייניגען די אונגערעכ-מינקייט פֿון אויף דער ערד...

מילמיל, אַך!...

דאָס קינד, מען זאָגט, אַז דאָס איז אַן אונגעהוירע שווערע אַרבייט...

מילמיל, און דער קליינער מיט די רויטע האָר, וועלכער געהט, ווי גלייך ער וואָלט ניט געזעהן וואו ער געהט; איז ער בלינד?...

דאָס קינד, נאָך ניט יעצט, ער וועט עס אָבער ווערען... קוק איהם גוט אָן; ס'שיינט אַז ער וועט בעזיעגען דעם טויט...

מילמיל, וואָס מיינט דאָס צו זאָגען?...

דאָס קינד, איך ווייס דאָס ניט אַקוראט; נאָר מען זאָגט, אַז דאָס איז אַ גרויסע זאַך...

מילמיל (צייגענדיג אויף אַ מאַסע קינדער, וועלכע שלאָפֿען ביי די פֿיס פֿון די זיילען, אויף די טרעפּען, אויף די בענק, א.א.וו.) און אַלע די וועלכע שלאָפֿען — ס'אַראַ סך עס שלאָפֿען! — מהוּן זיי נאָר ניט?...

דאָס קינד, זיי דענקען וועגען עפעס...

מילמיל, וועגען וואָס?...

דאָס קינד, זיי ווייסען עס נאָך ניט יעצט; נאָר זיי מוזען עפעס מיטנעהמען אויף דער ערד; מיר מאַרען ניט אַוועקגעזען פֿון דאַנען מיט לעדיגע הענד...

מילטיל. ווער פֿאָדערט דאָס? ...

דאָס קינד. צייט, וועלכער שמעהט ביי דער מהיר... דו וועסט זעהן ווען ער וועט זי עפֿענען... ער איז זעהר לאַנגווייליג...

אַ קינד (קומט צו לויפֿען פֿון הינטערגרונד פֿון זאַל און מאַכט זיך אַ וועג צווישען דער מאַסע). וואָס מאַכסט דו מילטיל? ...

מילטיל. האָ! ... פֿון וואַנען ווייסט ער מיין נאָמען? ...

דאָס קינד (וואָס איז ערשט געקומען צו לויפֿען און וועלכעס קושט מילטיל'ן און מיטיל'ן מיט גרויס ליעבשאַפֿט). וואָס מאַכסט דו? ... ווי געהט עס דיר, גוט? ... קום, גיב מיר אַקוש, דו אויך מיטיל... ס'איז גאָר ניט קיין וואונדער וואָס איך קען דיין נאָמען, ווייל איך וועל זיין דיין ברודער... זיי האָבען מיר נאָר וואָס געזאָגט, אַז דו ביזט דאָ... איך בין געווען אַקוראַט אין דעם אַנדערען עק פֿון זאַל, וואו איך האָב איינגעפאַקט מייע אידעען... דו זאַלסט זאָגען דער מאַמעניו'ן, אַז איך בין שוין פֿערטיג...

מילטיל. וואָס? ... דו רעכענסט צו קומען צו אונז? ...

דאָס קינד. גאַנץ געוויס, דאָס נעכסטע יאָהר, אין דעם זונט טאָג פֿון פֿאַר פֿסח... דו זאַלסט מיך ניט פּייניגען צו פֿיעל, ווען איך וועל זיין קליין... מיך פֿרייהט זעהר וואָס איך האָב אייך פֿריהער געקושט... זאָג דעם טאַמעניו'ן, אַז ער זאָל פֿערריכטען דאָס וויגעל... איז עס גוט ביי אייך אין הויז? ...

מילטיל. ס'איז ניט שלעכט... און די מאַמעניו איז אַזוי גוט! ...

דאָס קינד, און די נאַהרונג? ...

מילטיל. ווי אַמאָל... מיר האָבען אייניגע מאָל זאָגאַר קיכע-

לאַך; האָבען מיר ניט, מיטיל? ...

מילטיל. איין טאָג פֿון ניי יאָהר און דעם פֿיערצעהנטען

יולי... די מאַמעניו מאַכט זיי...

מילטיל. וואָס האָסטו אין דעם זעקעל? ... דו בריינגסט

אונז עפעס? ...

דאָס קינד (מיט גאיה). איך בריינג דריי קראַנקהייטען: שאַר-

לאַך-פֿיעבער, קייד-הוסט און מאָלען...

טײַל טײַל. אָה, דאָס־איז אַלעס? ... און נאַכהער וואָס וועסטו
 טהון?

דאָס קינד. נאַכהער? ... וועל איך אַוועקגעהן...

טײַל טײַל. ס'איז ניט ווערטה די ליידען פֿון דאָס קומען!...

דאָס קינד. קענען מיר דען אויסקלויבען?...

(אין דער רגע דערהערט זיך אַ מין לאַנגער, מעכטיגער קריסטאָלענער ציטער,
 וועלכענס קלאַנג עס ווערט אַלץ גרעסער; ס'שיינט אַז ס'קומט פֿון די זיילען
 און פֿון די האַלב־עדעלשטיינערנע טהירען, וועלכע זיינען בעשטראַהלט פֿון
 אַ גרעסערער ליכט ווי בעפֿאַר.)

טײַל טײַל. וואָס איז דאָס?...

דאָס קינד. ס'איז צייט!... ער געהט עפֿענען די טויערען!...

(אַ גרויסע ענדערונג קומט פֿאַר אין דער מאַסע בלויע־קינדער, אייניגע פֿון
 זיי פֿערלאָזען זייערע מאַשינען און זייער אַרבייט, פֿיעלע פֿון די וואָס
 שלאָפֿען ערוואַכען און אַלע ווענדען זייערע בליקען צו די האַלב־עדעלשטיי־
 נערנע טהירען, געהענדיג צו נעהנטער צו זיי.)

די ליכט (צוקומענדיג צו טײַל־טײַל), לאָמיר זיך בעהאַלטען הינט־

טער די זיילען... ס'טויג ניט, אַז צייט זאָל אונז ענמדעקען...

טײַל טײַל. פֿון וואַנען קומט דער גערויש?...

אַ קינד. דאָס אָנפֿאַנגען טאָגען הויבט זיך אויף... ס'איז די

שטונדע ווען די קינדער, וועלכע דאַרפֿען היינט געבוירען ווערען

געהן אַראָב אויף דער ערד...

טײַל טײַל. ווי וועלען זיי אַראָבגעהן? ... זיינען דאָ לייטערס...

דאָס קינד. דו וועסט זעהן... צייט שלעפֿט אַרויס די ריגלען...

טײַל טײַל. ווער איז צייט?...

דאָס קינד. אַן אַלטער מאַן, וועלכער קומט נאָך די, וועלכע

געהן...

טײַל טײַל. איז ער אַ שלעכטער?...

דאָס קינד. ניין; אָבער ער הערט קיין זאך ניט... וויפֿיעל

מען זאָל איהם ניט בעמען, קוים איז ניט זייער רייהע, שמופֿט ער

צוריק אַלע די, וועלכע ווילען געהן...

טײַל טײַל. זיינען זיי צופֿרידען צו געהן?...

דאָס קינד, מיר זיינען געערגערט ווען מען לאָזט אונז איבער;
 מיר זיינען אָבער אויך טרויעריג ווען מיר געהען... אָמ! אָמ! ... ער
 עפֿענט די טהירען!...

(די גרויסע האַלב-עדעלשטיינערנע טהירען עפֿענען זיך לאַנגזאַם, עס הערט
 זיך, ווי אַ ווייטע מוזיק, דער געדויש פֿון דער ערד, אַ דויטע און גרינע ליכט
 דרינגט אַרײַן אין זאַל; און צײַט, אַ הויכער אַלטער מאַן מיט אַ לאַנגער
 פֿלאַטערנדיגער באַרד, בעוואַפֿענט מיט זײַן קאַסע און מיט זײַן שטונדען-
 גלאַז, ערשיינט אויף דער שוועל. עס זעהען זיך די שפּיצען פֿון ווייסע און
 גאַלדענע זעגעל-בוימער פֿון שיפֿען, וועלכע זיינען געאַנקערט צו אַ מין
 האַפֿען, וואָס איז געשאַפֿען פֿון דעם ראַזעדיגען נעבעל פֿון דאָס אָנפֿאַנגען
 טאָגען.)

צײַט (אויף דער שוועל). זיינען די, וועמענס שטונדע ס'האָט
 געשלאָגען, פֿערטיג?...
 בלויע קינדער (מאַכענדיג זיך פֿלאַן און לויפֿענדיג פֿון אַלע זײַטען).
 אָמ דאָ זיינען מיר! ... אָמ דאָ זיינען מיר! ... אָמ דאָ זיינען
 מיר! ...

צײַט (מיט אַ בײַזער שטימע צו די קינדער, וועלכע שטופֿען זיך
 נעבען איהם דורכצוגעהן). נאָר צו איינציגע! ... עס זיינען ווידער דאָ
 מעהר, ווי מען בעדאַרף! ... ס'איז שטענדיג די זעלבע זאַך! ... איהר
 וועט מיך ניט נאַרען! ... (צוריקשטופֿענדיג אַ קינד) ס'איז ניט דיין
 רײַהע! ... געה צוריק, און וואַרט אויף מאַרגען... דו אויך ניט, געה
 צוריק און קום ערשט אין זעהן יאָהר אַרום... אַ דרייצעהנטער
 פֿאַכטוד? ... מען דאַרף נאָר צוועלף; ס'איז ניט פֿאַרהאַן קײַן נײַט-
 ווענדדיגקײַט פֿאַר מעהר; טהעאַקריטום און ווירגולם צײַטען זיינען
 שױן לאַנג אַוועק... מעהרערע דאָקטוירים?... ס'זײַנען שױן דאָ צו-
 פֿיעל; זײ בעקלאַגען זיך אויף דער ערד... און וואו זיינען די אינד-
 זשינירען?... זײ דאַרפֿען אײַן אַרענטליכען מענשען, נאָר איינעם,
 פֿאַר אַ חידוש... וואו איז דער אַרענטליכער מענשען... דו ביזט
 עס?... (דאָס קינד שטאַמעלט: יא.) דו שײַנסט מיר צו זײַן פֿון אַ
 זעהר שוואַכען מין... דו וועסט ניט לעבען קײַן לאַנגע צײַט... הערט
 נאָר איהר פֿון דאָרט, ניט אַזױ שנעל, ניט אַזױ שנעל! ... און דו,

ואָס בריינגסט דו עפעס? ... קיין שום זאך ניט? מיט לעדיגע הענד? ... אזוי קענסט דו ניט דורכגעהן... גרייט צו עפעס, א גרוי-סען פֿערברעכען, אויב דאָס געפֿעלט דיר, אָדער א גוטע קרענק, מיר איז אַלץ איינס... אָבער דו מוזט עפעס בריינגען... (דערזעהענדיג אַ קליין קינד, וועלכע אנדערע שטופען פֿאַרווערטס ווערענד ער שטעלט זיך געגען מיט זיינע אַלע כוחות.) נו גוט, דו, וואָס איז מיט דיר? ... דו ווייסט זעהר גוט, אַז די שמונדע איז געקומען... זיי פֿערלאַנגען אַ העלד וועלכער זאָל קעמפֿען געגען אונגערעכטיגקייט; דו ביזט דער יעניגער, דו מוזט געהן...

די בלויע קינדער. ער וויל ניט, הערר...

צייט. וואָס? ... ער וויל ניט? ... וואו דענקט ער איז ער, דער קליינער פֿערזעהעניש? ... קיין ווידערשמאַנד, מיר האָבען קיין צייט ניט...

דאָס קינד (וועלכעס ווערט געשטופט.) ניין, ניין! ... איך וויל ניט געהן! ... איך וויל בעסער ניט געבוירען ווערען! ... איך וויל בעסער דאָ בלייבען! ...

צייט. דערפֿון קען גאָר קיין רעדע ניט זיין! ... ווען ס'איז די שמונדע דאָן איז די שמונדע! ... אַלזאָ, שנעל, פֿאַרווערטס! ... אַ קינד (אַרויסטרעטענדיג.) אַך לאָזט מיך דורכגעהן! ... איך וועל פֿערנעהמען זיין פּלאַץ! ... מען זאָגט אַז מיינע עלטערן זיינען אַלט און זיי וואַרטען אויף מיר שוין זינט אַזאָ לאַנגער צייט! ...

צייט. אונמעגליך... די שמונדע איז די שמונדע און די צייט איז די צייט... מיר וואָלטען גאָר ניט געענדיגט, ווען מיר וואָלטען זיך אייך נאָכגענומען... איינער וויל געהן, אַ צווייטער ענטזאָגט זיך, ס'איז צו פֿריה, ס'איז צו שפעט... (צוריקשטופענדיג די קינדער, וועלכע האָבען זיך פֿערוואַמעלט אַרום דער טהור.) ניט אזוי נאָהענט קליי-נענקע... צוריק איהר אונגעדולדיגע... די, וועלכע דאַרפען ניט געהן מאַרען ניט אַרויסקוקען אין דרויסען... איצט איילט איהר זיך; אָבער שפעטער ווען אייער רייחע וועט קומען וועט איהר מורא האָבען און איהר וועט זיך צוריקהאַלטען... זעהט, אַט זיינען דאָ פֿיער, וועלכע

ציטערן ווי בלעטער... (צו א קינד, וועלכעס, ווען ער קומט צו צו דער שוועל, געהט פלוצלינג צוריק.) נו, וואָס איז? ... וואָס ווילסט דו טהון? ... דאָס קינד. איך האָב פֿערגעסען דאָס שאַכטעל מיט די צוויי פֿערברעכענס, וועלכע איך וועל דארפֿען בעגעהן... אַ צווייטעס קינד. און איך דאָס קליינע מעפעל, וואָס ענטהאַלט די אידעע בעוואוסט צו מאַכען די מאַסע... אַ דריטעס קינד. איך האָב פֿערגעסען די צווייג פֿון מיין פֿיינסטער באַר!...

צייט. לויפֿט שנעל און נעהמט זיי. מיר האָבען נאָך בלויז זעקס הונדערט און צוועלף סעקונדען... די שיף פֿון דאָס אָנפֿאַנגען מאַגען קלאַפט שוין מיט איהרע זעגלען, אום צו זאָגען, אַז זי וואַרט שוין... איהר זעט קומען צו שפעט און איהר וועט מעהר ניט געבוי-רען ווערען? ... קומט, שנעל, אויף דער שיף! ... (כאַפענדיג אַ קינד, וועלכעס וויל זיך דורכשטופֿען דורך זיינע פֿיס, אום צו גרייכען צום האַפֿען.) אַך! ניין! ניט דו... דאָס איז שוין דאָס דריטע מאָל וואָס דו האַסט געפרובֿט געבוירען צו ווערען פֿאַר דיין רייהע... איך זאָל דיך ניט כאַפֿען נאָך אַ מאָל, ווייל איך וועל דיך לאַזען וואַרטען שטענדיג מיט מיין שוועסטער די אייביגקייט; און דו ווייסט, אַז ס'איז מיט איהר גאָר ניט פֿרייהליך... קומט, זיינען מיר פֿערטיג? ... איז יעדער איינער אויף זיין פֿאַסטען? ... (איבערקוקענדיג די קינדער, וועלכע שטעהן ביי דעם ברעג פֿון האַפֿען, אָדער וועלכע זיצען שוין אויף דער שיף.) עס פֿעהלט נאָך איינער... זיין בעהאַלטען זיך איז נוצלאָז, איך זעה איהם צווי-שען דער מענגע... מען וועט מיך ניט נאַרען... קום אַהער, דו קליינער, וועלכען זיי רופֿען ליעבהאַבער, געזעגען זיך מיט דיין גע-ליעבטער...

(די צוויי קינדער, וועלכע מען רופֿט די ליעבהאַבערס, צערטליך אומאַרעמט, אויף זייערע פֿניםלאַך שמוגעלט זיך אַב אַ גרויס פֿערצווייפלונג, געהען צו צו צייט און קניהען פֿאַר זיינע פֿיס.)

דאָס ערשטע קינד. הערר צייט לאָזט מיך איבער דאָ מיט

איהר!...

דאָס צווייטע קינד. הערר צייט לאָזט מיך געהן אַהין מיט
 איהם! ...
 צייט. אונגעגליך! ... מיר האָבען נאָך בלויז דריי הונדערט
 און פֿיער און ניינציג סעקונדען...
 דאָס ערשטע קינד. איך וויל בעסער ניט געבוירען
 ווערען! ...
 צייט. מען קען ניט אויסקלויבען...
 דאָס צווייטע קינד (בעטענדיג). הערר צייט, איך וועל קור
 מען צו שפעט! ...
 דאָס ערשטע קינד. איך וועל אַוועק אידער זי וועט
 אַראָבקומען! ...
 דאָס צווייטע קינד. איך וועל איהם מעהר ניט זעהן! ...
 דאָס ערשטע קינד. מיר וועלען זיין איינזאַם אויף דער
 וועלט! ...
 צייט. דאָס אַלעס געהט מיך ניט אָן... ווענדעט אייערע
 קלאַנגען צו דעם לעבען... איך פֿעראייניג און צושייד, ווי מען
 הייסט מיר... (אַנכאַפּענדיג איינס פֿון די קינדער). קום! ...
 דאָס ערשטע קינד (רייסענדיג זיך). ניין, ניין, ניין! ... זי
 אויך! ...
 דאָס צווייטע קינד (אַנכאַפּענדיג זיך אין דעם ערשטענס קלוי-
 דער). לאָזט איהם! ... לאָזט איהם! ...
 צייט. קום, ער געהט ניט שטאַרבען, נאָר לעבען! ... (אַוועק-
 שלעפּענדיג דאָס ערשטע קינד). קום! ...
 דאָס צווייטע קינד (אַרויסשטרעקענדיג פֿערוורט די אַרעמס צו
 דעם קינד, וואָס ווערט אַוועקגעשלעפט). אַ צייבען! ... נאָר אַ צייבען! ...
 זאָג מיר ווי זאָל איך דיך אויסגעפֿינען! ...
 דאָס ערשטע קינד. איך וועל דיך שטענדיג ליעב האָבען! ...
 דאָס צווייטע קינד. איך וועל זיין דאָס טרויעריגסטע
 וועזען! ... דו וועסט מיך אין דעם דערקענען! ... (זי פֿאַלט און בלייבט
 ליגען אויסגעצויגען אויף דער ערד).

צייט, דו וואָלסט בעסער געטהון ווען דו וואָלסט געהאַפֿט...
איצט, דאָס איז אַלעס... (קוקענדיג אויף זיין שטונדע-גלאַז) מיר האָבען
נאָך בלוז דריי און זעכציג סעקונדען...

לעצטע און האַסטיגע בעוועגונגען צווישען די קינדער, וועלכע געהען און
וועלכע בלייבען. זיי געזעגענען זיך שנעל.)

די בלויע קינדער, אַדיע פיער! אַדיע זשאָן... דו האָסט
אַלעס וואָס דו דאַרפֿסט? ... טהייל מיט מיין געדאַנק! ... דו האָסט
דעם נייעם שרויפֿענציהער? ... געדענק צו דערמאָהנען מיינע מעלאַ-
נעס! ... דו האָסט גאָר ניט פֿערנעסען? ... זוך מיך צו דערקענען? ...
איך וועל דיך געפֿינען! ... פֿערליהר ניט דיינע אידעען! ... בייג זיך
ניט אזוי שמאַרק אַריבער! ... שיק מיר דיינע נייעקייטען! ... מען
זאָגט אַז דאָס איז אונמעגליך! ... פֿרוּביר! פֿרוּביר! ... דו זאָלסט
אונז דערזעהלען צי ס'איז שעהן! ... איך וועל קומען דיך אויסגעפֿי-
נען! ... איך וועל געבוירען ווערען אויף אַ טהראָן! ...

צייט (וואַרפֿענדיג מיט די שליסלען און מיט דער קאַסע). גענוג!
גענוג! ... דער אנקער הויבט זיך אויף! ...

(די זעגלען פֿון דער שיף געהען פֿערביי און זיי פֿערשווינדען. עס הערען
זיך פֿון ווייטען די שטימעס פֿון די קינדערלאַך פֿון דער שיף: „די ערד! די
ערד! ... איך קען איהר זעהן! ... ווי שעהן זי איז! ... ווי ליכטיג זי איז! ...
ווי גרויס זי איז! עס הערט זיך דאָן פֿון זעהר ווייט, ווי קומענדיג פֿון דער
טיפֿעניש פֿון אַבברונד, אַ געזאַנג פֿון צופֿרידענהייט און ערוואַרונג.)

מילטיל (צו די ליכט), וואָס איז דאָס? ... ניט זיי זינגען ... עס
קלינגען ווי גלייך אַנדערע שטימען...

די ליכט, יאָ, עס זיינען די שטימען פֿון די מוטערס וועלכע
קומען זיי צו עמפֿאַנגען...

אין דער וויילע פֿערשליסט צייט די האַלב-עדעלשטיינערנע טהורען, ער
קעהרט זיך אום צו געבען אַ לעצטען בליק אין זאַל, און פֿלוצלינג דער-
זעהט ער מילטיליץ מיטיליץ און די ליכט,

צייט, (ערשטוינט און ביז). וואָס איז דאָס? ... וואָס טהומ
איהר דאָ? ... ווער זיינט איהר? ... וואַרום זיינט איהר ניט בלוי? ...

ווי זיינמ איהר אריינגעקומען? ... (ער געהט צו צו זיי אין סטראשעט
זיי מיט דער קאסע.)

די ליכט (צו טילטיל'ן). ענטפער נימ! ... איך האב דעם בלויען
פויגעל... ער איז בעהאלטען אונמער מיין מאנטעל... לאמיר אנט-
לויפען... גיב א דרעה דעם דימענט און ער וועט פערליהרען
אונזערע שפורען...

(זיי רוקען זיך ארויס לינקס צווישען די זיילען אין דעם פאָדערגרונד.)

פ א ר ה א נ ג .

פינפטער אקט.

ניינטעם בייד.

דער אָבשיעד.

די ביהגע שטעלט פֿאַר אַ וואַנד מיט אַ קליין טהירעל, ס'האלט ביי טאָג
ווערען.
(עס קומען צוויי טייל, מיטל, די ליכט, ברויט, וואַסער, צוקער, פֿייער
און מילך.)

די ליכט, דו וועסט גאָר ניט טרעפֿען, וואו מיר זיינען...
טיל טיל, גאַנץ זיכער אַז ניט, ליכט, ווייל איך ווייס ניט...
די ליכט, דערקענסט דו ניט די וואַנד און דאָס קליינע
טהירעל?...

טיל טיל, ס'איז אַ רוימע וואַנד און אַ קליינע גרינע טהיר...
די ליכט, און דאָס דערמאָהנט דיך גאָר ניט? ...
טיל טיל, עס דערמאָהנט מיך, אַז צייט האָט אינז געוווּען
די טהיר...

די ליכט, ווי זאָנדערבאַר מען איז, ווען מען חלום'ט... מען
דערקענט ניט די אייגענע האַנד...
טיל טיל, ווער חלום'ט? ... איך? ...

די ליכט, פֿיליכט איך... ווער קען דאָס זאָגען? ... אָבער
דאָך, די וואַנד איז פֿון אַ הויז, וואָס דו האָסט געזעהן מעהר ווי
איין מאָל זינט דו ביזט געבוירען געוואָרען...

מילטיל, א הויז וואָס כ'האַב געזעהן מעהר ווי איין מאָל
 זינט כ'בין געבוירען געוואָרען?...
 די ליכט, געוויס, דו קליינער פֿערשלאָפֿענער! ... ס'איז דאָס
 הויז, וואָס מיר האָבען פֿערלאָזען אין אַ אָבענד, פֿונקט היינט
 אַ יאָהר...

מילטיל, פֿונקט היינט אַ יאָהר? ... וואָרום?...
 די ליכט, יאָ, יאָ! ... עפֿען ניט אזוי דיינע אויגען ווי סאָ-
 פֿירענע איילען... ס'איז דאָס טהייערע הויז פֿון דיינע עלטערען...
 מילטיל (צו געהענדיג צו דעם טהירעל). אָבער כ'דענק...
 ווירקליך... ס'שיינט מיר... די קליינע טהיר... כ'דערקען דעם
 האָלצערנעם ריגעל... זיינען זיי אינעוועניג?... זיינען מיר נאָהענט
 פֿון דער מאַמעניו?... כ'וויל שוין אַרײַנגעהן... כ'וויל איהר שוין אַ
 קיש טהון...

די ליכט, איין רגע... זיי שלאָפֿען טיעף; דו טאַרסט זיי ניט
 מיט אַמאָל אויפֿוועקען... אַ חוץ דעם וועט די טהיר זיך ניט
 עפֿענען ביז די שטונדע וועט שלאָגען...

מילטיל, וועלכע שטונדע?... איז נאָך פֿיעל צו וואַרטען? ...
 די ליכט, אַה, ניין! ... אַ פֿאַר אַרימע מיניטען...

מילטיל, ביזט דו ניט צופֿרידען, וואָס מיר האָבען זיך צו-
 ריקגעקעהרט?... וואָס איז דיר ליכט?... דו זעהסט אויס בלאַס, מען
 קען זאָגען, אז דו ביזט קראַנק...

די ליכט, ס'איז גאָר ניט מיין קינד... איך פֿיהל אַביסעל
 טרויעריג, ווייל איך דאַרף אייך פֿערלאָזען...
 מילטיל, אונז פֿערלאָזען? ...

די ליכט, איך מוז... איך האָב דאָ מעהר גאָר ניט צו טהון;
 דאָס יאָהר איז פֿאַריבער, די צויבערין קומט צוריק צו פֿאָדערן פֿון
 דיר דעם בלויען פֿויגעל...

מילטיל, אָבער איך האָב איהם ניט דעם בלויען פֿויגעל! ...
 דער פֿון'ס לאַנד פֿון דער ערינערונג איז געוואָרען אין גאַנצען
 שוואַרץ, דער פֿון דער צוקונפֿט איז געוואָרען אין גאַנצען רויט, די

פֿון דער נאכט זיינען מױט און כ'האָב ניט געקענט כאַפֿען דעם פֿון'ם וואָלד... איז עס מיין שולד, וואָס זיי ענדערן זייער קוליר, שמאַרבען, אָדער אַנטלויפֿען?... וועט די צויבערין זיין אין כעס, און וואָס וועט זי זאָגען?...

די ליבט, מיר האָבען געטהון אַלצדינג וואָס מיר האָבען געקענט... ס'שיינט, אָ דער בלויער פֿויגעל עקזיסטירט נאָר ניט, אָדער ער ענדערט זיין קוליר ווען ער איז אין שטייגעל... טיילט זיך. וואו איז דאָס שטייגעל?...

ברויט, אַט דאָ מיין הערר... ס'איז געווען איינפֿערטרויעט צו מיין פֿאַרזיכטיגער אויפֿפֿאַסונג אין דער לאַנגער רײזע. היינט ווען מיין אויפֿגאַבע איז שוין צו ענדען, גיב איך עס דיר צוריק, אונבע-ריהרט און גוט פֿערשלאָסען ווי איך האָב עס עמפֿאַנגען... (ווי אַן אַראַטאַר האַלטענדיג אַ רעדע.) און איצט, אין'ם נאָמען פֿון אַלע בעט איך די ערלויבעניש נאָך צו זאָגען אייניגע ווערטער...

פֿייער, מען האָט איהם ניט געגעבען דאָס וואָרט!... וואָס ער, שטיל זאָל זיין!...

פֿייער, די באַזאָהאַפֿטע אונטערברעכונגען פֿון אַ פֿערעכטלי-כען שונא, פֿון אַ נײַדישען גענגער... (ערהויבענדיג זיין שטימע) וועלען מיר ניט אָבהאַלטען צו ערפֿילען מיין פֿאַליכט ביז צו ענדע... אַט דערפֿאַר אין נאָמען פֿון אַלע...

פֿייער, ניט אין מיין נאָמען!... איך האָב מיין אייגענע צונג!... ברױט... אין'ם נאָמען פֿון אַלע און מיט אַ צוריקגעהאַלטענעם אָבער ערענסמען און טיעפֿען געפֿיהל נעהם איך אָבשיעד פֿון די צוויי מערקווירדיגע קינדער, וועמעס אויפֿגאַבע עס ענדיגט זיך היינט צו טאָג, זאָגענדיג זיי אַדיע מיט דעם גאַנצען קומער, מיט דער גאַצער ליעבע, וואָס אַ געגענויטיגע אַכטונג...

טיילט זיך, ווי?... דו זאָגסט אינו אַדיע?... דו שידעסט זיך אויך פֿון אונז?...

ברױט, לײדער!... ס'איז אַ מוז... איך שיד זיך פֿון אייך.

דאָס איז אמת; די צושיידונג וועט אָבער נאָר זיין שיינבאַר, איהר וועט אונו מעהר ניט הערען רעדען...

פֿייער. דאָס וועט ניט זיין קיין גרויסער אונגליק!...

וואָסער, שמיל זאָל זיין!...

ברויט (שטאַלץ). דאָס איז ניט נוגע מיר... איך האָב גע-

זאָגט, אָו איהר וועט מיך מעהר ניט הערען, איהר וועט מיך מעהר

ניט זעהן אין אַ לעבעדיגער פֿאַרמע... אייערע אויגען וועלען זיך

פֿערמאַכען צו דעם אונזיכטבאַרען לעבען פֿון די זאַכען; אָבער איך

וועל שמענדיג זיין דאָרט, אין דעם ברויט-קאָרב, אויף דער פּאָליצע,

אויף דעם טיש, אין דער זופּ; איך, וועלכער בין, אויב איך קען

אַזוי זאָגען, דער געטרייעסמער בעגלייטער און דער עלטסמער פֿריינד

פֿון דעם מענשען...

פֿייער, גוט, און איך?...

די ליכט, קומט, די מינומען פֿליהען, ס'איז שוין געקומען

די שמונדע וועלכע וועט אונו צוריק טרייבען אין דאָס שמיל-

שוויגען... איילט זיך צו קושען די קינדער...

פֿייער (צולויפֿענדיג צו זיי). איך דער ערשמער, דער

ערשמער איך!... (קושענדיג ווי מיט געוואָלד די קינדער.) אַדיע טילמיל

און מיטיל!... אַדיע מיינע טהייערע קינדער... ערינערט איך אָן מיר,

ווען איהר וועט וועלען דאָס אימצער זאָל עפעס אָנצינדען...

מיטיל. אוי! אוי!... ער בריהט מיך אָב...

טילמיל, אוי! אוי!... ער האָט אָבגעסמאַליעט מיין נאָז...

די ליכט, קומט פֿייער, מעסיגט אַביסעל אייערע בעוועגונגען...

איהר געפֿינט איך ניט איצט אין אייער קוימען...

וואָסער, ס'אַראַ איריאָט!...

ברויט, ס'אַראַ שלעכט ערצויגענער!...

וואָסער (צוגעהענדיג צו די קינדער). איך וועל איך קושען

צערטליך אָהנע אייך שלעכטעס צו טהון, מיינע קינדער...

פֿייער, גיט נאָר אַכטונג, איהר ווערט נאָס!...

וואסער. איך בין ליעבענד און צערמליך; איך בין גוט צו מענשליכע וועזענס...

פֿייער. און וואָס איז מיט די דערטרונקענע?...

וואָסער. ליעבט די ברונען, הערט זיך צו צו די מייכען... איך וועל שטענדיג זיין דאָרטען...

פֿייער. זי האָט אַלעס פֿערפֿלייצט!...

וואָסער. ווען איהר וועט זיצען אין אָבענד, נעכען אַ קוואַל — עס זענען דאָ מעהרערע קוואַלען דאָ אין וואַלד — בעמיהט זיך צו פֿערשטעהן, וואָס ער זאָגט צו אייך... איך קען מעהר ניט זאָגען... די טרערען שטיקען מיך אין זיי הינדערן מיך צו רעדען... פֿייער. ס'הייבט זיך נאָר ניט אָן!...

וואָסער. ערינערט אייך אָן מיר ווען איהר וועט זעהן די וואַסער-פֿלאַש... איהר וועט מיך אויך געפֿינען אין דעם קריגעל, אין דעם קענדעל, אין דער ציסטערנע און אונטער דער קראַן...

צוקער (נאַטירליך מיט הניפה און זיסקייט). אויב איהר האָט אַ פֿריי קליין ווינקעלע אין אייער ערינערונג, דערמאָהנט אייך צו מאַל אַז מיינ אַנוועזענהייט איז אייך געוויס זיס... דאָס איז אַלעס וואָס איך האָב אייך צו זאָגען... טרערען זיינען אין געגעניאָץ צו מיינ טעמפּעראַמענט, און זיי שעדיגען מיך געפֿעהרליך, ווען זיי פֿאַלען אויף מיינע פֿיס...

ברויט. יעזואיט!...

פֿייער (ווי בילענדיג). צוקער-שטעקעלאַך! ... צוקערקעס!...

קאַראַמעלס!...

מילטיל. וואו זיינען ערגיץ אַוועקגענאַנגען מילעט און

מילאָ? ... וואָס טהון זיי?...

(אין דעם מאָמענט דערהערט זיך ווי די קאָן לאָזט אַרויס שרעקליכע געשרייען.)

מילטיל (דערשראָקען). מילעט וויינט! ... מ'זן האָט איהם שלעכטס

געטהון!...

(עס קומט אַרײַן די קאָן, לױפֿענדיג, מיט די האַר צושױבערט, מיט די

קליידער צוריסען, האַלטענדיג אַ האַנדטיכעל בײַ דער באַק, ווי גלייך זי

וואָלט געליטען פֿון צייהן-וועהטאָג. זי קוויטשעט געפֿעהרליך, זי ווערט
נאָכגעפֿאלגט פֿון'ס הונד, וועלכער בייסט איהר, שלאָגט איהר, און וואַרפט
(איהר.)

דער הונד. (בייסענדיג די קאָץ). נאָ! נאָ! נאָ! איז דיר שוין גענוג?
דו ווילסט נאָך? ... נאָ! נאָ! נאָ! ...
די ליכט, מייל און מייל (צולויפענדיג זי צו צו
שיידען). מילאָ! ... ביזט דו משוגע! ... וואָס איז דאָס! ... אַראָב!
הער אויף מיט די שטיק! ... זוי וואַנסט דו? ... וואַרט! וואַרט! ...
(זוי צושיידען דעם הונד און די קאָץ מיט געוואַלט.)

די ליכט, וואָס איז, וואָס? ... וואָס איז געשעהן?
די קאָץ (כליפֿענדיג, און ווישענדיג זיך די אויגען). סאָ! דורך איהם,
מאָדאָס ליכט... ער האָט מיך בעליידיגט, ער האָט אַ-יינגעלעגט
שטיפֿטלאַך אין מיין זופ, ער האָט מיך געשלעפט ביים עק, ער האָט
מיך געשלאָגען, אין איך האָב גאָר ניט געטהון, גאָר ניט, גאָר ניט! ...
דער הונד (נאָכקרימענדיג זיך). גאָר ניט! גאָר ניט! ... (מיט
א דיגעס קול פֿערקרימענדיג זיך). שאַט ניט, דו האָסט געכאַפט עטליכע,
דו האָסט געכאַפט עטליכע, אין דו וועסט נאָך כאַפֿען! ...
מיטיל (דריקענדיג די קאָץ אין איהרע אָרעמס). מיין אָרימער
טילעם, זאָג מיר וואו האָט ער דיר אַ זעץ געטהון... איך וועל אויך
וויינען...

די ליכט (צו'ס הונד שטרענג). דיין אויפֿפֿיהרונג איז מיט
אזוי פֿיעל מעהר אונזירדיג, ווייל דו האָסט אויסגעקליבען צו מאַכען
דעם טרויעריגען ספֿעקטאַקעל אין אזאַ מאַמענט, וואָס איז שוין
גענוג שמרעצליך דורך דעם, וואָס מיר דאַרפֿען זיך צושיידען פֿון
די אָרימע קינדערלאַך...

דער הונד (צוואוויינענדיג זיך פֿלוצלינג). זיך צושיידען פֿון די
אָרימע קינדערלאַך? ...

די ליכט. יאָ, די שמונדע, וואָס דו ווייסט, איז געקומען...
מיר וועלען זיך צוריקקעהרען אין דאָס שטילשווייגען... מיר וועלען
מעהר ניט קענען רעדען צו זי...

דער הונד (ארויסלאָוענדיג אמת'ע געשרייען פֿון פֿערצווייפֿלונג,
און צוואוואַרפֿענדיג זיך צו די קינדער בעדעקט ער זיי מיט קושען). ניין!
ניין! ... איך שמים דערצו ניט איין! ... איך שמים דערצו ניט
איין! ... איך וועל שטענדיג רעדען! ... דו וועסט מיך שוין פֿערשמעהן,
ניט אזוי מיין קליינער גאָט! ... יאָ, יאָ, יאָ! ... און מיר וועלען זיך
איינער דעם צווייטען דערצעהלען אלעס, אלעס, אלעס! ... און איך
וועל זיין אזוי גוט ... און איך וועל לעהרנען צו לעזען, צו שרייבען, און
צו שפּיעלען דאָמינאַ! ... און איך וועל שטענדיג זיין זעהר ריין ...
און איך וועל מעהר גאָר ניט צו'גנב'נען פֿון דער קיך ... זאָל איך
בעווייזען אַ וואונדערבארע קינג פֿאַר דיר? ... ווילסט דו, אַז איך
זאָל קושען די קאַץ? ...

מײַן זײַל (צו דער קאַץ). און דו טילעט? ... דו האָסט אונז גאָר
ניט צו זאָגען? ...

די קאַץ (מיט אַ זאָנדרבארען רעטועלהאַפֿטען טאָן). איך ליעב
איך ביידע אזוי פֿיעל וויפֿיעל איהר האָט ווערטה ...
די ליכט. איצט איז מיין רייע, מיינע קינדער, לאָזט מיך
איך נעבען דעם לעצטען קוש ...

טײַל טײַל און מײַן זײַל (אַנהענגענדיג זיך אָן דער ליכט'ס קלייד).
ניין, ניין, ליכט! ... בלייב דאָ מיט אונז! ... דער טאַמעניו, וועט
גאָר ניט זאָגען ... מיר וועלען דערצעהלען דער מאַמעניו ווי גוט דו
ביזט צו אונז ...

די ליכט. ליידער! איך קען ניט! ... די טהיר איז פֿערמאַכט
פֿאַר אונז און איך מוז איך פֿערלאָוען ...

טײַל טײַל. וואוהין וועסט דו געהן איינע אליין? ...
די ליכט. ניט זעהר ווייט, מיינע קינדער; אָט דאָרט, אין
דער לאַנד פֿון דאָס שטילשווייגען ...

טײַל טײַל. ניין, ניין; כ'וויל ניט דו זאָלסט אַזעקגעהן ... מיר
וועלען געהן מיט דיר ... כ'וועל דאָס זאָגען דער מאַמעניו ...

די ליכט. וויינט ניט מיינע טהייערע קינדער ... איך האָב ניט קיין
שטימע ווי דאָס וואַסער; איך האָב בלויז גלאַנץ, וואָס דער מענש

פֿערשטעהט ניט... אָבער איך וואָך איבער איהם ביז צום סוף פֿון זיינע מעג... פֿערגעסט ניט, אז איך רעד צו אייך דורך יעדען לבנה-שמראַהל, וואָס גיסט זיך פֿונאַנדער, דורך יעדען פינקלענדען שמערן, דורך יעדען אָנפֿאַנגען מאָגען, דורך יעדען לאַמפּ וואָס איז אָנגעצונד-דען, דורך יעדען גומען און קלאָהרען געדאַנק פֿון אייערע נשמות... (עס קלינגט אַכט אַויגער הינטער דער וואַנד.) הערט!... די שמונדע שלאָגט!... אַדיע!... די מהיר עפֿענט זיך!... געהט אַרײַן, געהט אַרײַן, געהט אַרײַן!...

(זי שטופט אַרײַן די קינדער דורך דער מהיר, וועלכע האָט זיך געעפֿענט ביז אין דער העלפֿט און וועלכע פֿערמאַכט זיך צוריק הינטער זיי, ברויט ווישט אָב אַ פֿערגנג'מע טרער, צוקער, וואַסער און די איבעריגע, אַלע וויינענדיג לויפֿען אַוועק און זיי פֿערשווינדען רעכטס און לינקס הינטער די קוליסען. דער הונד וואויעט הינטער דער סצענע, די ביהנע בלייבט אַ וויילע לעדיג, דאַן עפֿענט זיך די וואַנד אין מיטען און עס ערשיינט דאָס לעצטע בילד.)

פֿאַר האַנג.

צעהנמעס בילד.

די ערוואכונג.

די זעלבע אויסשטאטונג ווי אין ערשטען אקט, נאָר אלע זאכען, די ווענד
און די אַטמאָספֿערע, ערשיינען אונפֿערגלייכבאַר וואונדערבאַרער, פֿרישער,
גליקליכער און פֿרעהליכער, די ליכט פֿון טאָג גנבֿט זיך אַרײַן דורך דעם
שפּאַלט פֿון אַ פֿערמאַכטען לאָרען,

(אין דער רעכטער זײט גאָהענט פֿון הינטער גרונד, ליגען טילטיל און מיטיל
און שלאָפֿען געשמאַק אין זייערע בעטלאַך, דער הונד, די קאַץ, און די
איבעריגע זאכען ליגען אלע אין די זעלבע פֿלעצער, וואָס זיי האָבען פֿער-
נומען אין דעם ערשטען בילד, בעפֿאַר די צױבערין איז אַרײַנגעקומען. —
עס קומט אַרײַן די מוטער טיל.)

מוטער טיל (מיט אַ לוסטיגער שטימע, ווי זידלענדיג). אויף,
אַנג, אַראָב פֿון בעט! איהר קליינע פֿוילענצער! ... שעהמט איהר
זיך ניט פֿאַר אייך אַלײַן? ... ס'האַט שוין געקלינגען אַכט און די
זונן איז שוין הויך איבער די בױמער! ... גאַט! ווי זיי שלאָפֿען, ווי
זיי שלאָפֿען! ... (זי בייגט זיך אָן און קישט די קינדער.) זיי זײַנען אין
גאַנצען ראָזע... טילטיל שמעקט ווי אַ לעווענדער און מיטיל ווי אַ
מאַיבלוז... (זיי ווידער קושענדיג.) ווי זײַס קינדער זײַנען! ... אָבער
דאָך, מען קען זיי ניט לאָזען שלאָפֿען ביז האַלבען טאָג... מען טאָר
זיי ניט לאָזען אויפֿוואַקסען פֿוילענצער... אַחוץ דעם, האָב איך
געהערט זאָגען, אַז ס'איז ניט זעהר געוונד... (צערטליך טרײַסלענדיג
טילטיל'ן). וואָך אויף, וואָך אויף, טילטיל...

טיל טיל (ערוואַכענדיג). וואָס? ... ליכט? ... וואו איז זי? ...
ניין, ניין, געה ניט אַוועק...

מו ט ע ר ט י ל . ליכט? ... סאיז שוין גאנץ געוויס ליכט...
 שוין זינט א לאנגער צייט... ס'איז אזוי גלענצענד ווי אין מיטען
 טאָג, כאַטש די לאַדענס זיינען נאָך פֿערמאַכט... וואַרט אַביסעלע
 ביז איך וועל זיי עפֿענען... (זי עפֿענט די לאַדענס און אַ העלע טאָג-
 ליכט זעצט אַרײַן אין צימער.) אָט אזוי! זעהסט! ... וואָס איז מיט
 דיר? ... דו זעהסט אויס אין גאַנצען בלינד...
 ט י ל ט י ל . (רױבענדיג זיך די אויגען.) מאַמעניו, מאַמעניו! ... דו
 ביזט עס? ...
 מו ט ע ר ט י ל . גאַנץ געוויס בין איך עס... יוער דען האָסט
 דו געמיינט אז עס? ...
 ט י ל ט י ל . דו ביזט עס... יאָ, יאָ, דו ביזט עס...
 מו ט ע ר ט י ל . געוויס, בין איך עס... איך האָב ניט געענט-
 דערט מיין פנים די נאַכט... וואָס קוקסט דו מיך אָן אזוי פֿערוואונד-
 דערט? ... האָט זיך דען מיין נאָז איבערגעקעהרט? ...
 ט י ל ט י ל . אַך! ווי גוט ס'איז דיך ווידערצוזעהן! ... ס'איז שוין
 אזוי לאַנג זינט דעמאָלט, אזוי לאַנג! ... כ'מוז דיר תיכף אַ קוש
 טהון... נאָך אַמאָל, נאָך אַמאָל, נאָך אַמאָל! ... מיין בעט, ווי בע-
 קועס ס'איז... כ'בין צוריק אין דער היים! ...
 מו ט ע ר ט י ל . וואָס איז מיט דיר? ... פֿאַר וואָס שטעהסט
 דו ניט אויף? ... דו ביזט קראַנק? ... לאַמיר זעהן דיין צונג... קום,
 שטעה אויף און טהו דיך אָן...
 ט י ל ט י ל . זעה! כ'האָב דאָס העמד אויף מיר...
 מו ט ע ר ט י ל . גאַנץ געוויס... טהו אָן דייע הויזעלאַך און
 דאָס קליינע וועסטמעל... אָט דאָרט זיינען זיי אויף דעם בענקעל...
 ט י ל ט י ל . אָט דאָס האָב איך געטהון אויף מיין ריזע? ...
 מו ט ע ר ט י ל . וועלכע ריזע? ...
 ט י ל ט י ל . וואָס הייסט? פֿון פֿערגאַנגענעם יאָהר...
 מו ט ע ר ט י ל . פֿון פֿערגאַנגענעם יאָהר? ...
 ט י ל ט י ל . נו, יאָ! ... אין די ווייהנאַכטען, ווען כ'בין אוועק-
 געגאַנגען...

מוטער טיל. ווען דו ביזט אוועקגעגאנגען? ... דו האָסט
ניט פֿערלאָזען דאָס צימער... איך האָב דיך געלענט אין בעט נעב-
טען אָבער און אלץ דאָ ביזט דו היינט אין דער פֿריה... האָסט
דו דאָס אלעס גע'חלומט? ...

טיל טיל. אָבער דו פֿערשטעהסט דאָס ניט! ... ס'איז געווען
אין פֿערגאַנגענעם יאָהר, ווען כ'בין אוועקגעגאנגען מיט מיטל'ן, די
צויבערין, די ליכט — ווי שעהן ליכט איז! — ברויט, צוקער, וואַ-
סער, פֿייער. זיי האָבען זיך אַרומגעקריגט די גאַנצע צייט... ביזט
דו ניט ביזו אויף מיר? ... האָסט דו זיך געפֿיהלט זעהר טרויעריג? ...
און דער טאַטעניו, וואָס האָט ער געזאָגט? ... כ'האָב ניט געקענט
אָבזאָגען... כ'האָב איבערגעלאָזען אַ צעמעלע, דורך וועלכען כ'האָב
ערקלעהרט...
מוטער טיל. איבער וואָס רעדסט דו, איבער וואָס? ... ס'איז
גאַנץ זיכער, ענטוועדער דו ביזט קראַנק, אָדער דו שלאָפֿסט נאָך...
(זי גיט איהם אַ פֿייגנליכען טרעסעל.) אַנו, ערוואַך... אָט אַזוי איז
בעסער? ...

טיל טיל. אָבער מאַמעניו, כ'פֿערויכער דיר... דו שלאָפֿסט
נאָך...
מוטער טיל. וואָס! איך שלאָף נאָך? ... איך בין שוין וואַך
זינט זעקס אַ זייגער... איך האָב שוין געענדיגט דאָס צורוימען און
האָב שוין געמאַכט פֿייער...
טיל טיל. טאָ פֿרעג מיטל'ן, צי ס'איז ניט אמת... אָה, מיר
האָבען געהאַט אַזעלכע בעגעבענהיימען! ...
מוטער טיל. פֿרעגען מיטל'ן? ... וואָס מיינסט דו? ...
טיל טיל. זי איז געווען מיט מיר... מיר האָבען געזעהן דעם
זיידען מיט דער באַבע...
מוטער טיל (אלץ מעהר און מעהר דערשראָקען). דעם זיידען
מיט דער באַבע? ...

טיל טיל. יא, אין'ם לאַנד פֿון דער ערינערונג... ס'איז געווען
אויף אונזער וועג... זיי זיינען טויט, אָבער ס'איז זיי גאַנץ גוט... די

באָבעניו האָט אונז געמאַכט אַ גוטען פֿלוימען מאָרט... און דאָן די קליינע ברידערלאַך, ראָבערט, זשאָן און ווין דריידעל, מאַדעלען און פיערעט, פאָלין און ריקעט...

מיטיל. ריקעט קריכט נאָך אַלץ אויף אַלע פיער!...
 מיטיל. און פאָלין האָט נאָך דעם פימפעל אויף דער נאָז...

מוטער מייל. האָט איהר ניט געפֿונען דאָס שליסעלע פֿון דער שאַפֿע וואו דער טאַמעניו בעהאַלט ווין פֿלעשעל בראַנפֿען?...
 מיטיל. דער טאַמעניו בעהאַלט אַ פֿלעשעל בראַנפֿען?...
 מוטער מייל. געה אַביסעל פֿאַר נור, לאַ'מיך זעהן צו דו קענסט געהן גלייך... (טילטיל פֿאַלגט איהר). אָה ניין, ס'איז ניט דאָס... מיין גאַט! וואָס איז מיט זיי געשעהן?... איך וועל זיי אויך פֿערליהרען ווי איך האָב פֿערלויירען די אַנדערע... (זי ווערט זעהר אונרוהיג און רופֿט הויך) פֿאַטער טייל! פֿאַטער טייל!... קום שנעל! די קינדער זיינען קראַנק!...

(פֿאַטער טייל קומט אַרײַן, זעהר רוהיג, מיט אַ האַק אין דער האַנד.)

פֿאַטער טייל. וואָס איז?...

טייל טייל און מיטיל (לויפֿענדיג לוסטיג צו קושען זייער פֿאַטער).
 טאַמעניו!... ס'איז דער טאַמעניו!... גוט מאָרנען טאַמעניו!...
 האָסט דו געהאַט אַ סך אַרבייט דאָס יאָר?...

פֿאַטער טייל. נו וואָס איז?... וואָס פֿעהלט זיי?... זיי זעהען ניט אויס קראַנק; זיי זעהען אויס זעהר גוט...

מוטער טייל (וויינענדיג). מען קען זיך ניט פֿערלאָזען אויף זייער אויסזעהן... ס'וועט זיין מיט זיי ווי מיט די אַנדערע... יענע האָבען אויסגעזעהן זעהר גוט ביו צו ענדע; און דאָן האָט זיי גאַט צוגענומען... איך ווייס ניט וואָס ס'איז מיט זיי... איך האָב זיי נעכטען אָבענד געלעגט גאַנץ רוהיג אין בעט און היינט אין דער פֿריה איז אַלצדינג שלעכט... זיי ווייסען ניט וואָס זיי זאָגען; זיי רעדען פֿון אַ ריזע... זיי האָבען געזעהן די ליכט, דעם זיידען און די באַבע, וועלכע זיינען טויט, נאָר וועלכע עס איז זעהר גוט...

מייל טייל. דער זיידעניו האָט נאָך זיין הילצערנעם פֿוס...
 מייל. און די באַבעניו דעם רעאומאַטיוזם...
 מוטער טייל. דו הערסט? ... לויף און ברײנג אַ דאָקמאָר! ...
 פֿאַטער טייל. אָה ניין, ניין... זיי זיינען נאָך ניט טויט...
 קום, לאָמיר דאָ אַ קוק טהון... (אַ קלאַפּ אין דער טהיר). אַרײַן! ...
 (עס קומט אַרײַן די שכנה בערלינגאָ, אַ נידעריגע אַלטע פֿרוי, וועלכע
 אייגענט זיך מיט דער צויבערין פֿון ערשען אַקט, זי געהט אָנגעשפּאַרט אין
 אַ שטעקען.)
 די שכנה. גוט מאָרגען און גוט יום טוב צו אייך אַלע.
 מייל טייל. ס'איז די צויבערין בערילון! ...
 די שכנה. איך בין געקומען צו אייך בעמען אַביסעל פֿייער
 לכבוד יום טוב... ס'איז זעהר קאַלט היינט... גוט מאָרגען, קינדער,
 וואָס מאַכט איהר? ...
 מייל טייל. מאַדאַם צויבערין, בערילון, כ'האַב ניט געקענט
 געפֿינען דעם בלויען פֿויגעל...
 די שכנה. וואָס זאָגט ער! ...
 מוטער טייל. פֿרעגט מיך ניט מאַדאַם בערלינגאָ... זיי וויי-
 סען ניט וואָס זיי זאָגען... זיי זיינען אזוי זינט זיי האָבען זיך אויפֿגער-
 כאַפט... זיי האָבען געמוזט עסען עפעס, וואָס איז ניט גוט
 געווען...
 די שכנה. וואָס, טייל טייל, דו דערקענסט ניט די מאַמע
 בערלינגאָ, אייער שכנה בערלינגאָ? ...
 מייל טייל. אָה יאָ מאַדאַם... איהר זיינט די צויבערין בערילון...
 איהר זיינט ניט ברוגו מיט אונז? ...
 די שכנה. בערי... ווי? ...
 מייל טייל. בערילון...
 די שכנה. בערלינגאָ, דו ווילסט זאָגען בערלינגאָ...
 מייל טייל. בערילון, בערלינגאָ, ווי אייך געפֿעלט... אָבער
 מיטיל ווייסט...
 מוטער טייל. אָט דאָס איז דאָס ערגסטע, וואָס אויך מיטיל...

פֿאַמער טייל. לאָז זיין, לאָז זיין! ... דאָס וועט פֿאַראיבער
 געהן; איך וועל זיי געבען עטליכע שמיץ...
 די שכנה. לאָזט זיי צורוה, ס'איז ניט ווערטה די ליידען...
 איך פֿערשמעה דאָס זעהר גוט; ס'איז בלוז אַ שטיקעלע טרוימעריי...
 זיי האָבען געמוזט שלאָפֿען אין די שטראַהלען פֿון דער לבנה... מיין
 קליינע טאָכטער, וועלכע איז זעהר קראַנק איז אויך אָפֿט אַזוי...
 מוטער טייל. גוט וואָס ס'איז צו רייד געקומען, וואָס מאַכט
 אייער קליינע טאָכטער? ...

די שכנה. אַט אַזוי... זי קען זיך ניט אויפֿהויבען... די דאָק-
 טוירים זאָגען, אַז ס'איז דורך די נערווען... איך ווייס וואָס ס'זאָלט
 זי פֿון דאָס אַלעס אויסגעהיילט... זי האָט עס ערשט ביי מיר געבעטען
 היינט אין דער פֿריה, פֿאַר איהר וויינאַכטס-מתנה; זי האָט
 אַ אירעע אַזוי...

מוטער טייל. יאָ, איך ווייס, ס'איז טיילטיל'ס פֿויגעל... נו
 גוט, טיילטיל, ווילסטו איהם אַלץ ניט געבען דער קליינער אָרימער
 מיידעלע? ...

טיילטיל. וואָס מוטער? ...

מוטער טייל. דיין פֿויגעל... דו דאַרפֿסט איהם ניט האָבען...
 דו קוקסט איהם איצט אפילו ניט אָן... און זי שטאַרכט איינפֿאַך
 שוין זינט אַזוי לאַנג איהם צו האָבען...

טיילטיל. אָה, דאָס איז אמת, מיין פֿויגעל... וואו איז ער? ...
 אַך, אַט איז דאָס שטייגעל! ... מיטיל דו זעהסט דאָס שטייגעל? ...
 ס'איז דאָס וואָס ברויט האָט געטראָגען... יאָ, יאָ, ס'איז דאָס זעלבע,
 אָבער ס'איז נאָר דאָ איין פֿויגעל אין עס... האָט ער דעם אַנדערען
 אויפֿגעגעסען? ... זעה, זעה! ... ער איז בלוז! ... ס'איז דאָך אָבער מיין
 טורמעל-טויב! ... נאָר ער איז איצט פֿיעל בלויער, ווי ער איז
 געווען ווען כ'בין אַוועק געגאַנגען... דאָס איז דאָך דער בלויער
 פֿויגעל, וועלכען מיר האָבען געזוכט! ... מיר זיינען אַזוי ווייט געגאַנגען
 און ער איז נאָר דאָ געווען די גאַנצע צייט! ... אַך! דאָס איז וואונ-
 דערבאַר! ... מיטיל דו זעהסט דעם פֿויגעל? ... וואָס וואָלט דיגלייכט

געזאגט? ... כ'וועל אראָבנעמען דאָס שטייגעל... (ער קריכט אַרויף אויף אַ בענקעל, נעהמט אַראָב דאָס שטייגעל און טראָגט עס צו צו דער שכנה.) אָט דאָ האָט איהר עס, מאַדאַם בערלינגאָ... ער איז ניט אין גאַנצען בלוי איצט, אָבער ער וועט עס ווערען, איהר וועט זעהן! ... טראָגט עס שנעל צו אייער קליינער טאַכטער...

די שכנה. ווירקליך? ... טאַקי אויף אַן אמת? ... דו גיסט עס מיר אזוי אין גאַנצען אזעק, פֿאַר גאָר ניט? ... גאָט, ווי גליקליך זיי וועט זיין! ... (קושענדיג טילטילן) איך מוז דיר געבען אַ קוש! ... איך לויף! ... איך לויף! ...

טילטיל. יאָ, יאָ; איילט זיך שנעל... אייניגע פֿון זיי ענדערן דעם קוליר...

די שכנה. איך וועל צוריקקומען דיר דערצעהלען וואָס זיי זאָגט...

(זיי געהט אַרויס.)

טילטיל (נאָכדעם וואָס ער קושט זיך לאַנג אַרום). טאַמעניו, טאַמעניו, וואָס האָט איהר געטהון צו דער הויז? ... עס זיינען דאָ די זעלבע זאַכען, ס'איז אָבער פֿיעל שעהנער ווי בעפֿאַר... פֿאַטער טילטיל. ערקלעהר, וואָס מיינסטו דערמיט, אז ס'איז שעהנער? ...

טילטיל. אַלעס איז איבערגעמאַהלען געוואָרען און ס'זעהט אויס ניי, אַלעס איז גערייניגט און איבערפֿאַלירט געוואָרען... ס'איז ניט אזוי געווען פֿאַריגעס יאָהר...

פֿאַטער טילטיל. פֿאַריגעס יאָהר? ...

טילטיל (צוגעהענדיג צום פֿענסטער). און זעה נאָר דאָס וואָלד! ... ווי גרויס, ווי שעהן ער איז! ... מען קען דענקען, אז ער איז ניי! ... ווי גליקליך כ'פֿיהל זיך דאָ! ... (צוגעהענדיג צום ברויט-קאַרב און עפֿע-גענדיג עס). וואו איז ברויט? ... זעה, די לעבלאַך זיינען גאַנץ שטיל... און דאָ ליגט טילטיל! ... גוט מאַרגען טילטיל! אַך, דו האָסט געהאַט אַ פֿיינעם קאַמפֿף! ... דו ערינערסט זיך דאָרט אין וואָלד? ... מיטיל. און טילעט? ... ער קען מיך גוט, נאָר ער האָט אויפֿ-

געהערט רעדען...

מיט זיך. הערר ברויט... (טאפענדיג זיך ביים שטערן) אַך! דער
דיעמענט איז פֿערשוואונדען!... ווער האָט צוגענומען מיין קליין גרין
הימעלע? ... שאַט נישט! כ'דאַרף עס נישט מעהר... אַך דאָס פֿייער!...
ער איז גוט!... ער קניאָקט און לאַכט צו ערגערן דאָס וואַסער...
(צולויפֿענדיג צו דעם קראַן) און וואַסער? ... גוט מאַרגען וואַסער!... וואָס
זאָגט זי? ... זי רעדט נאָך אַלץ, אָבער איך פֿערשטעה איהר שוין
נישט אזוי גוט...

מיט זיך. איך זעה נישט צוקער...
מיט זיך. גאָט, ווי גליקליך כ'בין, גליקליך, גליקליך!...
מיט זיך. איך אויך, איך אויך!...
מוטער מיט זיך. וואָס וועט אַרויסקומען אַט דערפֿון? ...
פֿאַטער מיט זיך. לאַז זיי צורוה און קימער דיך נישט... זיי שפּי-
לען זיך אין גליקליך זיין...
מיט זיך. כ'האַב לעבער געהאַט די ליכט פֿון אַלע... וואו
איז איהר לאַמפֿ? ... קענען מיר איהם אָנצינדען? ... (ווידער אַרומקו-
קענדיג זיך). גאָט! ווי שעהן אַלעס איז און ווי צופֿריעדען כ'פֿיהל!...
(א קלאַפּ אין דער טהיר פֿון דער הויז).
פֿאַטער מיט זיך. אַרײַן!...

(עס קומט אַרײַן די שכנה, זי האַלט ביי דער האַנד אַ קליינע מיידעלע פֿון
אַ צויבערליכער און וואונדערבאַרער שעהנקייט, וועלכע טראָגט טילטיל'ס
טויב צוגעדריקט צו איהר האַרץ).

די צויבערין. זעהט איהר דעם נס? ...
מוטער מיט זיך. אונמעגליך!... קען זי געהן? ...
די שכנה. צו זי קען געהן? ... זי קען לויפֿען, זי קען טאַנ-
צען, זי קען פֿליהען!... ווען זי האָט דערזעהן דעם פֿויגעל איז זי
אַראָבגעשפּרינגען, אַט אזוי, מיט איין שפּרונג איז זי געווען ביים
פֿענסטער צו זעהן ביי דער ליכט, אויב ס'איז ווירקליך טילטיל'ס
טויב... און דאָן הוש! ... אַרויס אין דער גאַס ווי אַ מלאַכ'ל... איך
האַב איהר קיים געקענט נאָכהאַלטען...

טילטיל (צוגעהענדיג צו איהר פֿערוואונדערט). אַך! ווי עהנליך
זי איז צו ליכט!...

מיטיל. זי איז פֿיעל קלענער...

טילטיל. געוויס! אָבער זי וועט וואַקסען גרעסער...

די שכלנה. וואָס זאָגען זיי? ... זיינען זיי דערפֿון נאָך ניט

פֿריי געוואָרען?...

מוטער טיל. ס'געהט זיי בעסער, זיי קומען צו זיך... זיי

וועלען זיין גאנץ גוט נאָך דעם וואָס זיי וועלען האָבען זייער פֿריה-

שטיק...

די שכלנה (שטופענדיג די קליינע מיידעל אין טילטיל'ס אַרמס). קום

מיין קינד, דאַנק טילטיל'ן.

(טילטיל דערשרעקט זיך פֿלוצלינג און מאַכט אַ טריט צוריק).

מוטער טיל. וואָס איז טילטיל? ... דו האַסט מורא פֿאַר

דער קליינער מיידעלע? ... קום און גייעב איהר אַ קוש... אַ גוטען

גרויסען קוש... אַ בעסערן ווי דעם... דו ביסט געוועהנליך ניט אַזוי

שעהמעדיג! ... נאָך איינעם... אָבער וואָס איז מיט דיר? ... דו

זעהסט אויס ווי גלייך דו וואַלסט וועלען וויינען...

(טילטיל, נאָך דעם וואָס ער קושט דאָס קליינע מיידעלע, בלייבט שמעהן

אויף אַ וויילע פֿאַר איהר און די צוויי קינדערלעך קוקען זיך אָן איינע די

צווייטע ניט רעדענדיג קיין וואָרט; דאָן גלעט טילטיל דאָס קעפעל פֿון

דער טויב.)

טילטיל. איז ער בלוי גענוג? ...

דאָס קליינע מיידעלע. יא, איך בין צופֿרידען פֿון

איהם...

טילטיל. כ'האַב געזעהן בלויערע פֿון דעם... אָבער די

וועלכע זיינען שטאַרק בלוי, דו ווייסט, מעג מען טהון סיי וואָס, קען

מען זיי ניט כאַפֿען...

דאָס קליינע מיידעלע. דאָס מאַכט ניט אויס; דער איז

גאנץ שעהן...

טילטיל. האָט ער שוין עפעס געגעסען?...

דאָס קליינע מיידעלע. נאָך ניט... וואָס עסט ער?...
 טיילטיל. סאי וואָס, קאָרן, ברויט, ווייץ, גרילען...
 דאָס קליינע מיידעלע. ווי עסט ער, זאָג?...
 טיילטיל. מיט זיין שנאָבעל, דו וועסט זעהן, כ'וועל דיר

צייגען:

(ער וויל געהמען דעם בלויען פויגעל פֿון דער קליינער מיידעלעס האַנד; זי
 לאָזט דאָס ניט אינסטינקטיוו; די טויב בענוצט זיך פֿון זייערע אונענטשלאַ-
 סענע בעוועגונגען, רייסט זיך אויס און פֿליהט אַוועק.)

דאָס קליינע מיידעלע (מיט אַ קוויטש פֿון פֿערצווייפֿלונג).
 מומער!... ער איז אַוועק!... (זי זעצט אויס אין אַ געוויין.)
 טיילטיל. ס'מאַכט ניט אויס... וויין ניט... כ'וועל איהם
 צוריק כאַפֿען... (אַרויסגעהענדיג צו דעם פֿאָדערגרונד פֿון דער ביהנע און
 רעדענדיג צו דעם פּובליקום.) אויב וועלכער פֿון אייך וועט איהם געפֿי-
 נען, וועט ער זיין אזוי גוט און איהם אונז צוריקגעבען?... מיר
 דאַרפֿען איהם פֿאַר אונזער גליק...
 פֿאַר האַנג.

אייניגע ערקלעהרונגען.

איך געפין פאר נייטיג צו ערקלעהרען דעם זין פון פאלגענדע
ווערטער, וועלכע זיינען אונבעקאנט דעם אידישען לעזער, און וועלכע
ער האט בעגעגענט אין דעם ווערק:
בלויער פויגעל, איז לויט א פראנצויזישער לעגענדע א
סימבאל פון גליק; אין דעם ווערק „בלויער פויגעל“ בעהאנדעלט
מעטערלינג דאס פראבלעם פון גליק-זוכעניש.
גרים, דער נאמען פון צוויי ברידער, דייטשע שריפטשטעלער,
יאקאב לודוויג מייער און וילהעלם קארל גרים, זיי האבען געלעבט
אין 18-טען און 19-טען יארהונדערט און זיי זיינען בעקאנט אלס
שפראכקענער און אלס פערפאסער פון זעלטען שעהנע קינדער
מעשה'לאך און צויבער געשיכטען.
גרעטקען, די העלדין פון דעם בעריהמטען ווערק „פאוסט“,
וואס דער גרעסטער פון אלע דייטשע דיכטער, וואלפגאנג פאן געטהע,
האט פערפאסט.
דזשאן בול, א פארגעשטעלטער טיפ, וואס קערפערט אין
זיך איין דאס ענגלישע פאלק.
דיאדעס, אזא באנד פאר דעם קאפ, וואס איז א זין-בילד
פון הערשאפט, פון מאכט, פון גרויסקייט.
היליגע יונג פרוי, די מוטער פון ישו הנוצרי; ווי בע-
וואוסט בעהויפטעט די קריסטליכע לעגענדע, אז זי האט ניט גע-
האט קיין געשלעכטליכען פערקעהר מיט קיין מאן, זאנדערן זי איז

II.

שוואנגער געוואָרען דורך דער בעהויפטונג מיט דעם הייליגען גייסט,
דערפֿון נעהמט זיך איהר נאָמען „הייליגע יונג פֿרוי“.
וואַלטער קריין, אַ גוט בעקאנטער ענגלישער קינסמלער
פֿון דער געגענוואַרט.

וויי הנאכטען, דער קריסטליכער יום טוב, אין וועלכען מען
פֿייערט דעם געבורט פֿון ישו הנוצרי; די וויי הנאכמען פֿאלען שמענ-
דיג דעם 25-טען דעצעמבער.

וויי הנאכטס בוים, אַ קליינער בוים, אַממייסטענס אַ יונגעס
סאָנע בויםעל, אויף וועלכענס צווייגען מען הענגט אויף אין די
וויי הנאכמען מתנות פֿאַר קינדער, דערצעהלענדיג זיי, אַז די וויי-
נאכמען האָבען זיי דאָס אַלעס געבראַכט.

ווירגיל, דער גרעסטער דיכטער פֿון רוים אין אַלטערטהום,
האָט געלעבט אין דעם יאָהרהונדערט בעפֿאַר דער געבורט פֿון קריסט.
טאָג פֿון אַלע הייליגע, אַ קריסטליכער יום טוב, גע-
פֿאלט דעם ערשטען נאָוועמבער, מען פֿייערט אין איהם די ענדע
פֿון'ס הערבסט און מען מאַכט געוויסע צערעמאָניעס, אום זיך צו
בעפֿעסטיגען נעגען דאָס קומען פֿון ווינטער. לויט דעם אַבערגלויבען
פֿון פֿאַלק זיינען אין דעם טאָג פֿריי די גייסטער, שדים און רוחות.
טהעאָקריטאָס, אַ כעריהמטער גריכישער דיכטער פֿון
אַלטערטהום, האָט געלעבט מיט 3 יאָהרהונדערטע בעפֿאַר דער
קריסטליכער צייטרעכנונג.

טורבאן, אזא שאַל, וועלכען די מענשען פֿון די מזרח לענדער
מראָגען אַרומגעוויקעלט אַרום דעם קאָפּ.
לאַקוי, אַ שקלאַפֿישער נאָכפֿאַלגער, אַן אונטעררוואָרפענער
קנעכט.

ליוורע, דער ספעציעלער אַנצוג אָדער די אַניפֿאַרמע, וואָס
דינער פֿון געוויסע אַדעללייט מראָגען.
לעוואַנדער, אזא מין פֿפֿלאַנצע.
מיקראָבען, די קליינסטע בעשעפֿענישע, וואָס עקזיסטירען;
פֿיעלע פֿון זיי זיינען די אורזאכען פֿון פֿערשיעדענע קראַנקהייטען.

III.

מארגארטקעס, אועלכע בלימעלאך; זייער נאָמען נעהמט
זיך פֿון דעם גריכישען וואָרט „מאָרגארעטא“ וואָס בעדייט פּערל.
עוונע אױך, א פּערוואָן, ביי וועלכען מען האָט אויסגעשניטען
די מעגליכע קראַפֿט; אועלכע פּערוואָנען ווערען אממיינסטענס גע-
האלטען אַלס וועכטער אין די האַרעמען.
עפּיך, אזא פּלאַנצע, וועלכע ציהט זיך און פֿלעכט זיך אַרום
בוימער.

פּאַשא, א טירקישער הויכער שטאַאַטס בעאַמטער אָדער
אַדעלינגער.

פּיאָלען, אַועלכע פֿלעשער, אין וועלכער מען האַלט פֿלייסגע
מעדיצין שטאַפֿען.

פּיערצענטער יולי, דער טאָג אין וועלכען עס ווערט
געפֿיערט אין פֿראַנקרייך דאָס שטירצען פֿון באַסטיליע, אָדער דער
זעג פֿון דער גרויסער רעוואָלוציע 1789.

פּעראַולט, א פֿראַנצויזישער שריפֿטשטעלער פֿון 17-טען
יאָרהונדערט; ער איז בעריהמט פֿאַר זיינע פֿאַלקסטימליכע מעשה'לאַך,
און צויבערגעשיכטען.

צינדערעלאַ, קליינער דוימלינג, ראַטקע פֿלעכען און
בלוייע באַרד, העלרען אָדער כאַראַקטערע אין פּעראַולט'ס מעשה'לאַך.
רענעגאַט, איינער וואָס פֿערראַטה די זייניגע און געהט איבער
אויף דעם צד פֿון שונא.

שטונדען גלאַז, אזא גלעזערנער אינסטרומענט, וועלכער
מעסט מיט דער הילף פֿון זאמד קורצע וויילען פֿון דער צייט.
שטייער אָקס, אַן אָקס, וועלכען מען האָט ניט געמאַכט קיין
געשלעכטליכע אַפּעראַציע ווי ביי געוועהנליכע אַרבייטס אָקסען. א
שטייער אָקס האַלט מען ניט צו קיין אַרבייט, זאָנדערן נאָר צום
פֿאַרטפּלאַנצען דעם מין.

